

BIDRAG TILL FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK.

IX.

UNDERDÅNIG BERÄTTELSE

ÖFVER

ELEMENTARLÄROVERKENS I FINLAND

VERKSAMHET

UNDER LÄSEÅREN 1899—1902.

Afgifven af Öfverstyrelsen för Skolväsendet.

HELSINGFORS,
KEJSERLIGA SENATENS TRYCKERI,
1905.

**Underdånig berättelse öfver elementarläroverkens
i landet verksamhet för tiden från den 1 September 1899
till den 1 September 1902, afgifven af Öfverstyrelsen för
Skolväsendet.**

De under treårsperioden i elementarläroverkens och i synnerhet lyceernas verksamhet inträffade förändringarna hafva, såsom af denna berättelse framgår, varit till en del ganska kännbara. De skilda läroverkens antal och deras undervisningsspråk hafva däremot förblifvit helt och hållet oförändrade.

De klassiska lyceernas antal var allt fortfarande 15, af hvilka 9 hade finskan, 5 svenskan och 1 både svenskan och finskan till undervisningsspråk. Reallyceerna förblefvo likaledes såväl till antal som undervisningsspråk oförändrade. De voro nämligen 9, 6 finska och 3 svenska. Äfven de af staten underhållna elementarskolorna förblefvo på samma ståndpunkt, som de voro vid slutet af föregående treårsperiod, med undantag af skolan i Tammerfors, hvars verksamhet helt och hållet upphörde vid utgången af läsåret 1899—1900. Vid slutet af läsåret 1901—1902 funnos af dessa läroverk 2 femklassiga, 4 fyrtklassiga och 1 treklassig skola.

Fruntimmersskolornas antal var jämväl detsamma som vid slutet af föregående treårsperiod, nämligen 12, af hvilka 7 med finskt och 5 med svenskt undervisningsspråk.

Elewantalet under ifrågavarande trenne läseår uppgick under de skilda läsåren i lyceerna till resp. 4,966 (i klassiska 2,991, i reallyceerna 1,975), 5,108 (i kl. 3,067, i reallyc. 2,041) och 5,334 (i kl. 3,159, i reallyc. 2,175); i elementarskolorna till 479, 487 och 550; i fruntimmersskolorna till 1,981, 2,079 och 2,211.

Till sitt modersmål voro eleverna fördelade på följande sätt:

<i>Lyceerna:</i>	1899—1900.	1900—1901.	1901—1902.
Finska	3,271.	3,366.	3,540.
Svenska	1,646.	1,694.	1,748.
Annat språk	49.	48.	46.
<i>Elementarskolorna:</i>			
Finska	160.	175.	179.
Svenska	235.	216.	252.
<i>Fruktämmersskolorna:</i>			
Finska	1,083.	1,116.	1,217.
Svenska	865.	926.	954.
Annat språk	33.	37.	40.

Statistiska öfversikter hafva särskildt för hvarje af de tre läseåren af Öfverstyrelsen publicerats.

I likhet med hvad fallet varit i föregående treårsberättelse meddelas här först under en allmän öfversikt redogörelse för de viktigaste åtgärder och förändringar, hvilka på elementarläroverkens område försiggått. Därefter följa de uppgifter rörande de särskilda statsläroverken och den vid dem anställda lärarepersonalen, hvilka ansluta sig till enahanda i närmast föregående treårsberättelse sammanställda uppgifter. I en tredje afdelning meddelas slutligen redogörelse för de officiella åtgärder, hvilka vidtagits med afseende å särskilda privata läroverk.

I. Allmän öfversikt.

Af inom elementarläroverken under denna treårsperiod verkställda reformer böra främst nämnas de år 1901 för landets lyceer fastställda *nya lektionsplanerna*.

Uti hans Excellens Generalguvernörens den ^{19 maj}_{1 juni} 1901 till Kejsarliga Senaten aflåtna skrivelse meddelades, att hans Kejsarliga Majestät hade täckts fasta särskild uppmärksamhet därvid att obligatorisk undervisning i ryska språket ovillkorligen borde införas vid de privata läroverk, hvilka åtnjuta statsbidrag, samt att Hans Majestät därjämte funnit att frågan rörande införandet af obligatorisk undervisning i nämnda språk vore af allmän betydelse och att den borde erhålla en likformig lösning vid landets samtliga likartade läroverk, på grund hvaraf Generalguvernören i nåder anbefallts att, sedan utlåtande af Senaten infordrats, inkomma med särskildt, underdånigt förslag angående de förändringar, hvartill ordnandet af nämnda språks undervisning i Finlands läroverk kunde föranleda.

Med anledning häraf anbefalldes Kejsarliga Senaten medels remissresolution af den 19 juni 1901 Öfverstyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i saken. Öfverstyrelsens den 7 nästpåföljande augusti afgifna yttrande var sålydande:

En hufvudsvarighet, med hvilken skolan i vårt land har att arbeta och som måste tagas i betraktande vid bedömandet af alla reformförslag, är den mängd språk, som ingår i dess läroplan och som med nödvändighet betingas af de i landet rådande förhållandena. Lika litet som någon annan bildad nation kunna vi undvara åtminstone någon kännedom af de klassiska språken, latin och grekiska, å ena sidan och de moderna kulturspråken franska, tyska och engelska å den andra. För dessa språk måste därför ett visst utrymme reserveras i läroplanerna, om ej i alla, åtminstone i ett antal läroverk. Men härtill komma ännu tvenne inhemska språk finskan och svenskan, som enligt erkända pedagogiska grunder måste intaga ett framstående rum vid språkundervisningen, samt därtill ännu riksspråket ryskan, hvars nödvändighet härflyter ur landets politiska ställning; sålunda sju eller åtta språk, då skolorna i Ryssland arbeta med högst sex och i de stora vest-europeiska kulturländerna med högst fem språk.

Den svåra uppgift skolverket i vårt land sålunda har sig förelagd, har man lyckats lösa på ett någorlunda tillfredställande sätt genom att vid sidan af de klassiska lyceerna grunda s. k. realläroverk, i hvilka undervisning i latin och grekiska ej förekommer — med undantag af en frivillig, kortare kurs i latin vid tvenne af dem — men i stället större utrymme egnats åt de modärna språken, särskildt ryskan, äfvensom åt matematik och naturvetenskaper. I sistnämnda läroverk är undervisningen i ryska språket obligatorisk med ett jämförelsevis betydande antal lärotimmar. I de klassiska lyceerna är ryskan visserligen valbar mot latinets å de lägre och mot grekiska å de fyra högsta klasserna. Faktiskt har emellertid studium af ryskan, ehuru frivilligt, vunnit allt större utbredning äfven i sistnämnda lyceer; sålunda hade af 994 elever, som under senaste läseår voro inskrina å de klassiska lyceernas fyra högsta klasser, icken mindre än 776 eller nära 77 procent valt ryskan, medan 234 eller endast 23 procent ännu läste grekiska. Den af tids- och samhällsförhållandena betingade naturliga utvecklingen på detta område har äfven haft till följd att tillströmningen af elever till reallyceerna under senare tid allt mer ökats, medan några klassiska lyceer, såsom de i Nikolaistad och Borgå samt det svenska i Viborg, försetts med genomgående delvis privata reallinjer och synas vara på väg att förvandlas till reallyceer, en förändring, som redan tidigare inträffat med svenska lyceet i Uleåborg. Det antal elever, som ännu läser grekiska, är knappast större än som erfordras för den årliga rekryteringen af den teologiska fakulteten vid universitetet.

Då nu emellertid nådig anvisning meddelats i sådant syfte, att undervisningen i ryska språket skall vara obligatorisk i alla elementarläroverk, vågar Öfverstyrelsen i underdånighet hemställa, huruvida icke detta syftemål i fråga om de *klassiska lyceerna*, hvilka icke tåla vid någon ytterligare öfverlastning af språktimmar, enklast kunde uppnås sålunda, att valfriheten å II—IV klasserna uphörde och de för ryskan å dessa klasser anvisade timmar blefve för samtliga elever obligatoriska, nämligen 4 å II klasen samt 3 å hvardera af III och IV klasserna eller innalles 10 timmar, hvilket antal sammanlagdt med det nuvarande antalet 20 å de fyra högsta klasserna

komme att för hela läroverket utgöra 30 veckotimmar. Den grund, som härigenom blefve lagd för ryskans studium, skulle tvifvelsutan fortfarande förmå flerlalet elever att å de högre klasserna egna sig åt detta studium, äfven om valfriheten mellan sagda språk och grekiskan skulle fortbestå. Att helt och hållet utesluta grekiskan ur lyceernas läroplan synes hvarken önskvärdt eller nödigt, då behovet däraf fortfarande gör sig gällande, i synnerhet för blifvande präster. Däremot blefve det för undvikande af missförhållandet att tvenne språk, latinet och ryskan samtidigt skulle inträda vid undervisningen nödvändigt, att latinet, som nu påbörjas å II klassen, uppflyttades till tredje, hvarigenom den fördel äfven vunnes, att de två lägsta klasserna i hvarterdera slaget af lyceer erhöles samma timplan; tillika skulle undervisning i teckning och naturlära utgå, hvilket allt närmare belyses af det här underdånigst bilagda förslaget till ny lektionsplan för klassiska lyceer.

Hvad *reallyceernas* läroplaner vidkommer, synas de icke vara i behof af någon annan förändring, än att i samtliga reallyceer i landsorten timantalet för ryskan höjes till 30, i likhet med hvad fallet enligt nyss anförda förslag komme att blifva vid de klassiska lyceerna. En sådän anordning finnes redan genomförd i den af Kejsrerliga Senaten den 28 januari 1891 fastställda och vid reallyceet i Viborg tillämpade lektionsplanen. Denna lektionsplan med de genom Kejsrerliga Senatens bref af den 27 januari 1897 däri vidtagna modifikationerna ligger i allt väsentligt till grund för det förslag till ny lektionsplan för reallyceerna, som här jämväl i underdånighet bifogas. De mindre jämkningar, som i detta förslag ytterligare vidtagits, hafva sin grund i behovet af större likformighet vid klassiska- och reallyceer uti undervisningen i det andra inhemska språket, för hvilket 1 timme, å reallyceernas högre klasser visat sig otillräcklig för ernående af någorlunda tillfredsställande resultat. Tillika har Öfverstyrelsen ansett sig böra underdånigst framhålla, att nämnda förslag icke lägger hinder i vägen för den förut omtalade frivilliga kursen i latinet, som genom utbyte af franska och engelska språken samt teckning å de tre högsta klasserna mot latin medgifvits, jämlikt nådiga brefvet den 13 september 1894, för reallyceet i Nikolaistad och i Ecklesiastikexpeditionens skrifvelse af den 16 maj 1899 för reallyceet i Uleåborg och hvilken under reallyceernas vidare utveckling måhända kan mana till efterföljd äfven vid andra läroverk. Dock kan enligt den till allmänna införande nu föreslagna lektionsplanen, i hvilken engelska språket ingår såsom frivilligt ämne, utbyte själfallet ifrågakomma endast med franska språket och teckning.

Hvad slutligen de *privata skolorna* beträffar, erbjudes åtminstone i de fullsfändiga läroverken eleverna tillfälle till genomgående af en kurs i ryska språket, hvilken är antingen helt och hållet eller delvis obligatorisk. Dessa skolor hafva åtnjutit en viss frihet vid ordnandet af sitt program, hvilket för de till universitetet ledande anstalterna bland dem öfver hufvud endast varit bundet af fordringarna i studentexamen. Härigenom hafva dessa skolor kunnat rätta sig efter allmänhetens behof och önskingar å skilda orter och sålunda bättre motsvara sitt ändamål, på samma gång de genom prof-

ningen af nya teorier och metoder i icke ringa mån bidragit till insamlade af en pedagogisk erfarenhet, som ländt hela skolväsendet i vårt land till gagn. Det vore därför önskvärdt att sagda frihet för de privata läroverken, såsom i högsta grad nyttig för det allmänna, finge äfven framgent fortbestå.

I förlitande på att ofvan framställda synpunkter skola vinna nådigt beaktande, vågar Öfverstyrelsen motse, att vårt skolväsende, som ligger hela det finska folket nära om hjärtat och hvars nuvarande organisation är ett resultat af en lång och lycklig utveckling samt vunnit erkännande äfven af framstående pedagogiska auktoriteter i utlandet, icke skall underkastas några mera genomgripande ändringar, som skulle för framtiden omöjliggöra eller åtminstone i hög grad försvåra dess jämna och fruktbringande verksamhet. ¹⁾

Förrän Öfverstyrelsens nyssnämnda utlåtande nått sin bestämmelseort, förordnades i nådigt bref af de 25 juli 1901 angående ryska språkets undervisning i landets klassiska- och reallyceer: 1) att den för Viborgs reallyceum den 28 januari 1891 städfästade lektionsplan, hvari för ryska språket anslagits 30 veckotimmar, skall från början af läsåret 1901—1902 utsträckas till Finlands samtliga reallyceer; 2) att från början af nämnda tid å de klassiska lyceernas lägre klasser skola införas 10 veckotimmar i ryska språket samt å de högre klasserna 20 timmar i nämnda språk för de elever, hvilka icke läsa grekiska samt logik och psykologi; 3) att åt läroverk för

¹⁾ De af Öfverstyrelsen föreslagna lektionsplanerna voro sålydande:

För klassiska lyceer.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Summa
Religion	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Undervisningsspråket	4	3	2	2	2	2	1	2	18
Andra inhemska språket	6	4	4	2	2	2	2	2	24
Ryska språket	—	4	3	3	4	5	5	6	30
Latin	—	—	6	8	6	7	6	5	38
Tyska språket	—	—	—	—	3	3	3	3	12
Grekiska (i stället för ryskan)	—	—	—	—	(4)	(4)	(4)	(4)	(16)
Psykologi och logik (i stället för ryskan)	—	—	—	—	—	(1)	(1)	(2)	(4)
Franska språket (frivilligt)	—	—	—	—	—	(2)	(2)	(2)	(6)
Geografi och historia	4	4	3	3	3	3	3	3	26
Matematik	6	6	5	5	4	4	4	3	37
Fysik	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Naturalhistoria	2	2	2	2	2	—	—	—	10
Kalligrafi	2	2	—	—	—	—	—	—	4
Sång (frivilligt från V klassen)	2	1	1	1	(1)	(1)	(1)	(1)	5 (9)
Gymnastik	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Summa	31	31	31	31	31 (32)	31 (34)	31 (34)	31 (34)	—

manliga elever samt åt samskolor, hvilkas lektionsplaner motsvara de för reallyceerna fastställda lektionsplanerna, beviljas understöd ur allmänna medel endast med villkor, att undervisningen i ryska språket i nämnda skolor erhåller samma antal timmar som i reallyceerna.

Med anledning af detta nådiga bref anbefalldes Kejsrerliga Senatens Ecklesiastikexpedition i skrifvelse för den 25 juli 1901 Öfverstyrelsen att ofördröjligen till Senaten inkomma med förslag till de förändringar, hvilka i de klassiska lyceernas lektionsplaner föranleddes af ofvannämnda förordnanden samt att för öfrigt vidtaga nödiga åtgärder för genomförande af nämnda nådiga förordnande.

I skrifvelse af den 7 augusti 1901 delgaf Öfverstyrelsen vederbörande reallyceers rektorer ifrågavarande nådiga bref, anbefallande dem att ofördröjligen till Öfverstyrelsen inkomma med förslag till de åtgärder, hvilka betingades af denna förordnings bringande i verkställighet. I sin samma dag till Kejsrerliga Senaten aflåtna svarsskrifvelse hänvisade Öfverstyrelsen till sitt i remissresolution af den 19 förutvikne juni affordrade och under samma dag afgifna, här ofvan refererade utlåtande, samt hemställde underdånigst om fastställelse af därtill bifogade lektionsplaner, emedan de enligt Öfverstyrelsens tanke i allo motsvarade bestämmelserna i nådiga brefvet af den 25 juli. Påpekande att en plötslig förändring af lektionsplanerna å alla klasser den 1 nästkommande september skulle åstadkomma nästan oöf-

För reallyceer med afslutade kurser jämväl i och med V klassen.

	I	II	III	IV	V		VI	VII	VIII	
Religion	2	2	2	2	2	10	2	2	2	16
Undervisningsspråket . . .	4	3	2	2	2	13	2	2	2	19
Andra inhemska språket . .	6	4	4	3	2	19	2	2	2	25
Ryska språket	—	4	3	3	3	13	5	6	6	30
Tyska språket	—	—	4	4	4	12	2	2	2	18
Franska språket	—	—	—	—	—	—	4	3	3	10
Engelska språket (friv.) . .	—	—	—	—	—	—	—	(2)	(2)	(4)
Geografi och historia . . .	4	4	3	3	4	18	3	3	3	27
Matematik	6	6	5	5	5	27	5	5	5	42
Naturlära	—	—	—	2	2	4	2	2	2	10
Naturalhistoria	2	2	2	2	2	10	—	—	—	10
Bokföring (friv.)	—	—	—	(1)	(1)	(2)	—	—	—	(2)
Kalligrafi	2	2	—	—	—	4	—	—	—	4
Teckning	—	—	2	2	2	6	1	1	1	9
Sång (friv från IV kl.) . .	2	1	1	(1)	(1)	4 (6)	(1)	(1)	(1)	4 (9)
Gymnastik	3	3	3	3	3	15	3	3	3	24
Summa	31	31	31	31 (33)	31 (33)	—	31 (32)	31 (34)	31 (34)	—

vervinneliga svårigheter och i hvarje fall medföra svåra störingar, anhöll Öfverstyrelsen, att de nya lektionsplanerna, åtminstone hvad de klassiska lyceerna beträffade, finge införas likasom förut i dylika fall, nämligen successivt, så att de under instundande läseår tillämpades på lyceernas tvenne lägsta klasser och sedermera klass för klass på de högre.

De af öfverstyrelsen uppgjorda förslagen till till lektionsplaner blefvo också i sina hufvuddelar fastställda. Den viktigaste af de gjorda förändringarna var den, att för undervisningen i ryska språket, som enligt Öfverstyrelsens förslag på II klassen skulle begynna med fyra timmar och i öfverenstämmelse härmed på klasserna III och IV hade erhållit tre veckotimmar, bestämdes redan på I klassen fyra timmar, hvarigenom ryska språket enligt de nya lektionsplanerna erhöll på klasserna II—IV blott två veckotimmar.

Den af Kejsrerliga Senaten den 28 augusti 1901 för de klassiska lyceerna fastställda läroplanen var så lydande:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Summa
Religion	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Undervisningsspråket	4	2	2	2	2	2	2	2	18
Andra inhemska språket	4	4	4	4	2	2	2	2	24
Ryska språket	4	2	2	2	4	4	6	6	30
Latin	—	—	6	6	8	6	6	6	38
Tyska språket	—	—	—	4	2	2	2	2	12
Grekiska (i stället för ryskan)	—	—	—	—	(4)	(4)	(4)	(4)	(16)
Psykologi och logik (i stället för ryskan)	—	—	—	—	—	(1)	(1)	(2)	(4)
Franska språket (frivilligt)	—	—	—	—	—	(2)	(2)	(2)	(6)
Geografi och historia	4	6	6	2	2	4	2	2	28
Matematik	4	6	4	4	4	6	4	4	36
Fysik	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Naturalhistoria	2	2	2	2	2	—	—	—	10
Kalligrafi	2	2	—	—	—	—	—	—	4
Sång (frivilligt från III klassen)	2	2	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	4 (10)
Gymnastik	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Summa	31	31	31	31	31	31	31	31	—
			(32)	(32)	(32)	(34)	(34)	(34)	

Elever, som erna egna sig åt teologiska eller filologiska universitetsstudier, erhålla tillstånd att å de fyra högsta klasserna utbyta ryska mot grekiska jämte psykologi och logik.

Likaledes stadfäste Kejsrerliga Senaten den 6 september 1901 en ny lektionsplan för reallyceerna. Med sina jämväl i och med V klassen afslutade kurser var den följande:

	I	II	III	IV	V	Summa för V klasser	VI	VII	VIII	Summa för hela lärov.
Religion	2	2	2	2	2	10	2	2	2	16
Undervisningsspråket . .	4	2	2	2	2	12	2	2	2	18
Andra inhemska språket .	4	4	4	4	4	20	2	2	2	26
Ryska språket	4	2	2	2	4	14	4	6	6	30
Tyska språket	—	—	4	4	4	12	2	2	2	18
Franska språket	—	—	—	—	—	—	4	4	4	12
Engelska språket (friv.) .	—	—	—	—	—	—	—	(2)	(2)	(4)
Geografi och historia . . .	4	6	4	2	2	18	4	2	4	28
Matematik	4	6	6	6	4	26	6	6	4	42
Nåturlära	—	—	—	2	2	4	2	2	2	10
Naturalhistoria	2	2	2	2	2	10	—	—	—	10
Bokföring (friv.)	—	—	—	(1)	(1)	(2)	—	—	—	(2)
Kalligrafi	2	2	—	—	—	4	—	—	—	4
Teckning	—	—	2	2	2	6	—	—	—	6
Sång (friv.)	2	2	(1)	(1)	(1)	4 (7)	(1)	(1)	(1)	4 (10)
Gymnastik	3	3	3	3	3	15	3	3	3	24
Summa	31	31	31 (32)	31 (33)	31 (33)	— —	31 (32)	31 (34)	31 (34)	—

I de elementarskolor, hvilkas lektionsplaner äro desamma som på motsvarande klasser i reallyceerna, tillåtas elever, som önska öfvergå till klassiskt lyceum, att å orter, där sådant lyceum med samma undervisningsspråk icke finnes, å III och IV klassen utbyta tyska och teckning mot latin.

Öfverstyrelsen berättigades att utan ansökan om särskildt begifvande tillåta att sådant undantag göres i lektionsplanerna, att af de för det andra inhemska språket anslagna veckotimmarna i de klassiska lyceerna högst fyra och i reallyceerna högst sex få användas till något annat undervisningsämne, i händelse lärarekollegiet genom rektor därom anhåller.

Ecklesiastikexpeditionen förordnade i skrifvelse af den 28 augusti och 6 september om de nya lektionsplanernas tillämpande beträffande ryska språket från 1 september 1901, men i andra ämnen i enlighet med Öfverstyrelsens förslag successivt klass för klass. I Ecklesiastikexpeditionens skrifvelse af den 6 september meddelades tillika, att den för reallyceerna fastställda lektionsplanen, enligt Kejsrerliga Senatens beslut, tillsvidare ej skall gälla för reallyceerna i Helsingfors; detta förordnande upprepades i Hans Kejsrerliga Majestäts nådiga skrifvelse för den 10 december 1901, däri Öfverstyrelsen meddelades, att förordnandet i nådiga skrivelserna af den 25 juli och 6 september angående ryska språkets undervisning i landets real- och

lassiska lyceer samt lektionsplanen för reallyceerna icke bör utsträckas till svenska och finska reallyceerna i Helsingfors, i hvilka skolor ryska språkets undervisningstimmar allt fortsättningsvis komma att vara 40 timmar i veckan.

Sedan lektionsplanerna för såväl de klassiska som reallyceerna på ofvan angifvet sätt fastställts, och Öfverstyrelsen den 20 september afgifvit det äskade underdåniga utlåtandet i saken, stadfäste Kejsrerliga Senaten den 12 november 1901 följande partiella lektionsplaner för de klassiska lyceernas reallinjer å klasserna III—IV samt för reallyceernas latinlinjer å motsvarande klasser.

Partiell lektionsplan för klassiska lyceer med reallinje å III och IV klasserna (L = latinlinje; G = gemensamt; R = reallinje).

Undervisningsämne	III klassen			IV klassen		
	L.	G.	R.	L.	G.	R.
Latin	6	—	—	6	—	—
Tyska språket	—	—	5	4	—	3
Geografi och historia	—	4	—	—	4	—
Matematik	—	6	—	2	—	6
Naturlära	—	—	—	—	—	2
Teckning	—	—	2	—	—	2
Gymnastik	1	2	—	1	2	—

Anm. I öfrigt gäller den för klassiska lyceer fastställda lektionplanen.

Partiell lektionsplan för reallyceer med latinlinje å klasserna III och IV (R = reallinje; G = gemensamt; L = latinlinje).

Undervisningsämne	III klassen			IV klassen		
	R.	G.	L.	R.	G.	L.
Latin	—	—	6	—	—	6
Tyska språket	4	—	—	4	—	4
Geografi och historia	—	4	—	2	—	4
Matematik	—	6	—	6	—	2
Naturlära	—	—	—	2	—	—
Teckning	2	—	—	2	—	—

Anm. I öfrigt gäller den för reallyceerna fastställda lektionsplanen.

Med anledning af Öfverstyrelsens underdåniga förslag af den 3 december 1901 fann Kejslerliga Senaten godt medelst resolution af den 17 december 1901 tillåta, att tillämpningen af nämnda partiella lektionsplan fick uppskjutas till början af läsåret 1902—1903.

De nya lektionsplanerna föranledde förändringar i de i lyceernas stat upptagna *anslagen till tjänstgöringsarvoden*. I underdånig skrifvelse af den 27 september 1901 anmälde Öfverstyrelsen, att Öfverstyrelsen med anledning af de förändringar, hvilka med afseende å fördelningen af undervisningen och ersättningen för utom klass verkställdt arbete i de klassiska lyceerna förorsakats af den den 28 augusti 1901 stadfästa läroplanen, för nämnda läroverk utarbetat en ny timfördelning, enligt hvilken antalet af de timmar, som användas till öfver- och hemarbete och för hvilka ersättning utbetalas från de å stat upptagna anslagen till tjänstgöringsarvoden, skulle i hvarje af dessa läroverk utgöra 49 $\frac{1}{2}$ timme i veckan, i hvilket fall ersättningen för dessa timmar, beräknadt till 140 mark per veckotimme, komme att utgöra 6,930 mark årligen, på grund hvaraf de å sagda anslag ankommande utgifterna, inberäknadt öfriga från dessa anslag utgående ersättningar, skulle för hvarje lyceum belöpa sig till 8,450 mark om året. Då ifrågavarande anslag för närvarande utgöra årligen 8,000 mark, hemställde med anledning häraf Öfverstyrelsen, som dessutom ansåg, att de finska klassiska lyceerna i Björneborg, Viborg, Kuopio och Uleåborg samt Viborgs svenska lyceum, i hvilka kollegerna i kalligrafi kunde göra anspråk på undervisningen i kalligrafi och sålunda i afseende å sin undervisningsskyldighet räkna sig denna till godo, möjligen vore i behof af et årligt tillskott af 160 mark, underdånigast att ofvannämnda anslag för de klassiska lyceerna, normaltlyceerna däri inberäknade, från början af innevarande läseår för hvar och ett af dem blefve förhöjdt till 8,450 mark, samt att, räknadt från samma tid, för de finska klassiska lyceerna i Björneborg, Viborg, Kuopio och Uleåborg samt svenska lyceet i Viborg skulle å stat för tillfälliga behof upptagas ett anslag af 160 mark för hvarje af dessa skolor eller sammanlagt 8,610 mark att till sålunda förhöjt belopp utgå tillsvidare och så länge behofvet det fordrar.

I Ecklesiastikexpeditionens skrifvelse af den 24 oktober 1901 meddelades Öfverstyrelsen att Kejslerliga Senaten vid samma dag skedd föredragning funnit godt förordna, att anslaget för tjänstgöringsarvoden i alla klassiska lyceer från 1902 års början skall utgå med 8,450 mark årligen. Däremot ansåg Kejslerliga Senaten icke skäl förefinnas att bifalla till Öfverstyrelsens förslag, att nämnda anslag uti staterna för de klassiska lyceerna i Björneborg, Viborg, Kuopio och Uleåborg skulle fastställas till i någon mån högre belopp.

I underdånig skrifvelse för den 22 oktober 1901 framställde Öfverstyrelsen likaledes att, emedan den för landets reallyceer fastställda nya läroplanen förorsakade en del förändringar i den hittills gällande fördelningen

af undervisningen samt i den fastställda ersättningen för utom klass utfördt arbete vid dessa läroanstalter, Öfverstyrelsen hade utarbetat en ny, nämnda skrifvelse bilagd timfördelningsplan för de reallyceer, vid hvilka för undervisning i ryska språket äro anslagna 30 timmar, enligt hvilken timfördelningsplan antalet af de timmar för öfver- och hemarbete, för hvilka ersättning utbetalas från anslaget för tjänstgöringsarvoden, är $59\frac{1}{2}$ i veckan. Emedan dessa timmar, beräknade efter 140 mark per timme, skulle erfordra en årlig utgift af 8,340 mark och då af anslaget för tjänstgöringsarvoden dessutom skulle utbetalas 840 mark i ersättning åt den lärare, som öfvertager sex af rektors undervisningstimmar, så föreslog Öfverstyrelsen, att anslaget för tjänsgöringsarvoden skulle för alla reallyceer, förutom de i Helsingfors befintliga, räknadt från innevarande termins böjan förhöjas från det nuvarande beloppet 8,400 mark till 9,170 mark. Med godkännande af Öfverstyrelsens förslag fann Kejserliga Senaten godt den 5 november 1901 förordna, att ifrågavarande anslag skulle från 1 januari 1902 uti utgiftsstaten för landets alla reallyceer, utom de i Helsingfors befintliga, observeras med 9,170 mark.

Med anledning af de för de klassiska lyceernas och reallyceernas III och IV klasser den 12 november 1901 fastställda partiella lektionsplanerna fann Kejserliga Senaten godt att, i enlighet med Öfverstyrelsens underdåniga förslag af den 3 december 1901, förordna att de å stat upptagna anslagen för reallinjerna vid de klassiska lyceerna i Borgå, Björneborg, Tavastehus, St. Michel, Kuopio, Joensuu, Nikolaistad, Jyväskylä och Uleåborg samt vid svenska klassiska lyceet i Viborg äfvensom för latinlinjerna vid reallyceerna i Nyslott och Sordavala skola från 1 januari 1903 förhöjas för de klassiska lyceerna till 3,080 mark samt för reallyceerna till 3,360 mark.

Lärarepersonalens *lönevillkor* hafva under denna treårsperiod i flere olika former varit under behandling, och hafva beträffande desamma delvis väsentliga förbättringar åstadkommits. I en underdånig ansökan anhöllo elementarläroverkens kolleger den 12 januari 1901, att gällande förordningar angående kollegernas löneförmåner blefve förändrade därhän, att grundlönen och hyresmedlen från den 1 januari 1901 förhöjdes till innalles 3,600 mark samt att äldre kollegerna vid fruntimmersskolorna och normallyceernas kolleger därjämte afven för framtiden finge åtnjuta ett efter förhållandena lämpadt tillskottsarvode. Efter det Öfverstyrelsen, hvars åsikt inhämtats, i sitt den 15 februari 1901 afgifna utlåtande förordat nämnda ansökan, fann Hans Kejserliga Majestät, godt att genom nådig förordning af den 17 december 1901, med ändring härutinnan af nådiga förordningen af den 23 augusti 1883, innehållande särskilda förändrade bestämmingar rörande elementarläroverken i Finland, nådiga förordningen af den 27 november 1885 angående särskilda förändringar i organisationen af läroverken för kvinno bildning samt inrättande af nya sådana läroverk, nådiga skrifvelsen

till Öfverstyrelsen för Skolväsendet af den 14 januari 1891, angående förhöjd aflöning för kollegatjänsterna i ryska svråket vid landets normallyceer, och nådiga kungörelsen af den 30 juni 1891, angående inrättandet af tvänne reallyceer, med utförliga kurser i ryska språket, i nåder förordna: att, med bibehållande af nu utgående tilläggsarvoden af 800 mark efter 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänst samt af arvoden för dyrare lefnadsomkostnader i Helsingfors med 400 mark och i Viborg med 300 mark, kollega vid elementarläroverken och manlig kollega vid fruntimmerskolor skall åtnjuta i grundlön 3,000 mark, äfvensom i arvode, kollega vid normallyceum och äldre kolleger vid fruntimmersskola 800 mark samt kollega vid öfriga elementarläroverk och yngre kollega vid fruntimmersskolor 600 mark samt att dessa aflöningsförmåner skola utgå från 1 januari 1902.

I sammanhang med ansökningen angående förbättrandet af kollegernas löneförmåner upptog Kejserliga Senaten till behandling en af öfverlärare och lektorer den 11 mars 1901 inlämnad underdånig anhållan om sådan ändring af moment X i punkt c uti nådiga förordningen af den 23 augusti 1883, att till lektor befordrad kollega och till öfverlärare befordrad kollega eller lektor finge, i anseende till tillskottsarvodet, räkna sig till godo alla sina ordinarie tjänsteår, oberoende af, i hvilken tjänst han intjänat dem. I sitt den 19 mars 1901 afgifna utlåtande förordade Öfverstyrelsen till alla delar denna anhållan, såvidt den angick till lektor befordrad kollegas föregående tjänstetid och föreslog, hvad till öfverläraretjänst befordrade kollegers eller lektorers tillskottsarvode vidkom, att de efter 5, 10 och 15 års tjänstetid som öfverlärare finge räkna sig tillgodo ett tillskottsarvode af 1,000 mark och därjämte dem under deras föregående tjänstetid möjligen beviljade tillskottsarvoden å 800 mark, tills de arvodestillskott, de som öfverlärare åtnjuta, uppginge till inalles 3,000 mark. Den förändring af gällande förordning, som denna ansökan afsåg och som skulle varit egnad att, till och med efter den oundgängligt nödvändiga och af omständigheterna betingade förhöjningen af kollegernes löneförmåner, bibehålla lektorstjänsterna så mycket förmånligare, att de bättre löneförmåner lektorstjänsten erbjudit, kunnat vara en eggelse för såsom lärare arbetande personer att förskaffa sig vetenskaplig jämte annan för tjänstebefordran nödig kompetens, ansåg sig Kejserliga Senaten vid den 23 april 1903 skedd föredragning af ärendet icke kunna bifalla.

Äfven lärarne och lärarinnorna i teckning och kalligrafi anhöllo i underdånig inlaga af den 7 maj 1901, att grundlönerna för lärare och lärarinnor i teckning och kalligrafi måtte höjas i reallyceerna till 1,800 och i fruntimmersskolorna till 1,500 mark, samt att i de läroverk, vid hvilka undervisningen i dessa ämnen aflönas per timme, denna lön måtte höjas från 100 till 140 mark. Öfverstyrelsen, hvars utlåtande med anledning af ansökningen inhämtades, ansåg i sitt den 21 maj 1901 afgifna utlåtande icke skäl förefinnas till förhöjning af grundlönerna för ifrågavarande läroverktjänster, men föreslog i stället, att lärare eller lärarinna i teckning och kalligrafi eller lärare och lärarinna enbart i teckning vid reallyceer, fruntimmersskolor samt fem- och fyrklassiska elementarskolor måtte efter 15-årig oförvitlig tjänst

undfå en tredje, 20 % af den ursprungliga grundlönen motsvarande arvodesförhöjning. Däremot ansåg Öfverstyrelsen skäl icke förefinnas att förorda den petitionerade förhöjningen af timaflöningen. Vid af ärendet skedd fördragning den 19 november 1901 ansåg Kejserliga Senaten att ansöknin-gen icke föranledde till några åtgärder.

Å föreståndarinnornas och lärarinnornas vid fruntimmersskolorna vägnar inlämnades likaledes en underdånig ansökan den 16 januari 1902, i hvilken anhölls, att föreståndarinnornas vid statens fruntimmersskolor, de kvinnliga kollegernas och ordinarie lärarinnornas löner måtte förhöjas från början af år 1902, för föreståndarinna med 800 mark samt för ordinarie lärarinna med 600 mark årligen. Den 14 februari afgaf Öfverstyrelsen sitt utlåtande i saken, anseende skäligt, att arvodena för alla i petitionen omnämnda kvinnliga lärares löner förhöjdes med 600 mark. Uti sitt den 24 april 1902 fattade beslut fann Kejserliga Senaten petitionen icke förtjäna afseende.

I nådigt bref af den 17 december 1901 förordnades, att vid fruntimmersskolorna i landets öfriga städer förutom Helsingfors anställda sånglärares och lärarinnors arvode skall från den 1 januari 1902 utgå med 700 mark årligen samt efter fem och tio års oförvitlig tjänst förhöjas, hvardera gån-gen med tjugo procent af det ursprungliga beloppet.

Lärarenes rätt att för erhållandet af pension räkna sig tillgodo sina *tjänstear vid privatläroverk* utvidgades genom nådiga kungörelsen af den 29 maj 1901. Däri förordnades, med ändring af nådiga kungörelsen af den 7 maj 1888, att lärare eller lärarinna, som, efter att hafva aflagt alla för erhållande af tjänst vid statens skolor erforderliga examina jämte föreskrifven auskultering, innehaft tjänst vid privat läroverk samt sedermera efter aflagdt af praktiskt prof erhållit ordinarie tjänst vid lyceum, elementarläroverk, fruntimmersskola eller seminarium, skall vara berättigad att för erhållande af pension räkna sig till godo hela den tid han eller hon varit i tjänst vid privat läroverk, dock icke utöfver 15 år, med iakttagande af de villkor, hvilka ofvannämnda nådiga kungörelse af den 7 maj 1888, närmare bestämd genom nådiga kungörelsen af den 4 oktober 1892, föreskrifver för erhållande af nämnda rättighet.

Nådiga kungörelsen af den 3 maj 1899 angående *omorganisation af statsverkets kassa- och räkenskapsväsende* föranledde äfven förändringar i handhafvan-det af för skolverket anvisade medel. Som högsta belopp, hvilket Öfverstyrelsen underlydande specialredovisare enligt nya räkenskapsystemet får hafva i sin värjo i och för löpande utgifter, fastsällde Finansexpeditionen den 20 december 1900, med stöd af §§ 6 och 7 i nämnda kungörelse och enligt Öfverstyrelsens förslag, för normallyceerna samt Helsingfors reallärover 2,000, för andra lyceer 1,500, för Mariehams realläroverk och elementarskolor 500, för Helsingfors fruntimmersskolor 2,000 samt för andra frun-

timmersskolor 1,000 mark. Påpekande att det belopp af dessa summor, som ej är af nöden till betäckande af löpande utgifter, i enlighet med hvad § 7 i nämnda förordning härom stadgar, borde å bank förvaras, förordnade Finansexpedition, att läroverkens kassor böra tvenne gånger om året inspekteras af någon tjänsteman eller annan, af Öfverstyrelsen förordnad, lämplig person och böra vid dessa inspektioner till efterrättelse lända i tillämpliga delar de i § 11 i ofannämnda nådiga förordning upptagna bestämmingar.

I cirkulärbref af den 4 januari 1901 delgaf Öfverstyrelsen elementarläroverkens och fruntimmersskolornas föreståndare dessa förordningar, samt upprog åt skolråden att tvenne gånger årligen eller en gång under loppet af hvarje termin låta inspektera läroverkens skolkassor, antungen af ordföranden, eller af därtill förordnad skolrådsmedlem samt göra anteckning om inspektionen, i den af vederbörande läroverks föreståndare eller föreståndarinna till Öfverstyrelsen under inspektionsmånaden insända rapport.

Det nya räkenskapssystemet gaf äfven anledning till den i nådiga brevet af den 16 april 1901 gifna förordningen, att Finlands skolfond skulle indragas och fondens öfverskott af reda penningar öfverföras till allmänna statsfonden, hvarjämte Finlands Senat befullmäktigades att framdeles i statsförslaget observera hittills till skolfonden influtna medel äfvensom de utgifter, hvilka från nämnda fond utgått.

Sedan rektorerna och föreståndarinnorna vid vederbörande läroverk afgifvit dem affordrade uppgifter angående skolkassornas årliga utgifter, samt Öfverstyrelsen till Kejsrerliga Senaten inlämnat ett förslag i den riktning, att de s. k. skolkassorna måtte för underlättande af redovisningen indragas till statsfonden samt i stället på läroverkens stat uppföras ett anslag för de utgifter, hvilka nu utgå från skolkassan, förordnades i nådig kungörelse af den 29 april 1902, med ändring af § 24 och § 113 i skolordningen af den 8 augusti 1872, punkt VI i nådiga förordningen af den 23 augusti 1883 och punkt VII i nådiga förordningen af den 27 november 1885, att inskrifningsafgifterna vid elementarläroverken och fruntimmersskolorna samt den del af terminsafgifterna, hvilken, enligt ofvannämnda lagparagrafer, tillfaller läroanstalternas skolkassor, böra efter innevarande kalenderårs utgång inlevereras till statsverket; att för nämnda läroverk, räknadt från samma tid, skall i staten upptagas ett anslag »för diverse utgifter», i öfverensstämmelse med i följande förteckning upptagna belopp; att de anslag, hvilka för närvarande äro i staten upptagna till förstärkning af skolkassorna skola från nämnda tidpunkt till statsverket indragas; samt att skolkassorna vid Tammerfors' reallyceum och Lovisa elementarskola böra öfverlämnas till vederbörande landtränteri för att till statsverket indragas. Till grund för de i staten upptagna anslagen »för diverse utgifter», lades de belopp, hvilka, enligt vederbörande föreståndares och föreståndarinnors uppgifter, i medeltal årligen utgått från de olika läroverkens skolkassor under senast förflutna fem år. Sålunda kommo de ifrågavarande anslagen för de särskilda läroverken att till sin storlek utgöra: för hvardera normaltceerna 2,500 mark, för de klssiska lyceerna: Åbo finska 3,200, Åbo och Nicolaistads svenska samt Uleåborgs finska 2,000, Kuopio finska 1,700, Viborgs

svenska och finska 1,600 mark, Björneborgs lyceum 1,500, Borgå, Tavastehus, Joensuu, Jyväskylä, och St. Michels lyceer 1,400; för reallyceena: Helsingfors' finska och svenska 3,200, Nikolaistads finska 2,000, Åbo svenska, Tammerfors', Viborgs och Sordavala finska 1600, Uleåborgs svenska 1,100 och Nyslotts finska 1,000; för Mariehamns realläroverk 500; för elementarskolorna: Lovisa 600, Ekenäs, och Gamlakarleby 500, Torneå och Brahestad 400; för fruntimmersskolorna: Helsingfors finska och svenska 5,000, Viborgs finska 1,700, Åbo svenska och finska, Viborgs och Nikolaistads svenska samt Uleåborgs finska 1,200, Joensuu finska 900, Uleåborgs svenska 750, Kuopio och Jyväskylä finska 500 mark.

Med anledning af det år 1897 hållna *skolläraremötet* hemställde Öfverstyrelsen, såsom redan i föregående treårsberättelse omnämts, i skrifvelse af den 1 mars 1898 hos Kejsrerliga Senaten, huruvida icke en del af mötets utlåtanden kunde blifva föremål för nådig uppmärksamhet, framställande sålunda bland annat: 1:o att högre läroverk, både goss- och flickskolor, borde inrättas så, att de i omedelbar fortsättning anslöte sig till högre folkskolans andra årsafdelning, samt att med afseende härå för intagning till läroverkens första klass skulle fastställas af mötet föreslagna kunskapsmått i olika ämnen, samt att den sista i momentet af § 20 i skolordningen för intagning i elementarläroverk föreskrifna högsta och lägsta åldersgränsen måtte höjas med ett år; 2:o att de i § 56 i skolordningen föreskrifna grunderna för besättande af lärare- och lärarinnetjänster blefve förändrade, samt de två första momenten i sagda paragraf för detta ändamål omformuleras därhän, att vid besättande af lärare- och lärarinnetjänster främst skulle fästas afseende vid förmåga och fallenhet att undervisa; att om ingen nämnvärd olikhet förefinnes mellan sökandena i detta afseende, af dem ådagalagd lärdom äfven borde tagas i betraktande, så att högre lärdomsgrad eller publicerade arbeten skulle gifvas företrädesrätt; att om sökandena äfven häri äro sinsemellan jämnogoda, öfriga meriter må gifva röreträdesrätt; samt att vid bedömande af kompetens större afseende borde fästas vid tjänstemeriter än vid praktiska prof, om i röstetalet icke förefinnes märkbarare skillnad; 3:o att allmänna läraremöten måtte äga rum på bestämda tider hvart tredje år samt året efter landtdag, äfvensom att lärare och lärarinnor vid privatskolorna finge deltaga i läraremötena, dock under förutsättning att särskildt skulle utredas, hvilka åsikter de vid statens skolor anställda lärarene företräda i dessa läroverk rörande frågor, och att önskvärdt vore, att nästkommande läraremöte egde rum i Helsingfors. Öfverlämnande dessa förslag till Kejsrerliga Senatens afgörande understödde Öfverstyrelsen den första punkten af nämnda förslag hvad gosskolor vidkommer, men ansåg den lämpa sig för fruntimmersskolor blott i den händelse, att dessa ombildades till sexklassiga; den andra punkten af förslaget ansåg Öfverstyrelsen sig icke kunna förorda, hvaremot de uttalade förhoppningarna angående läraremötena af Öfverstyrelsen understöddes. I skrifvelse af den 21 november 1899 meddelade Ecklesiastikexpeditionen Öfverstyrelsen, att Kejsrerliga Senaten vid föredragning af nämnda förslag icke ansett det böra för närvarande föranleda till någon åtgärd.

Emedan Öfverstyrelsen med anledning af de förhoppningar, som vid läraremötet i Helsingfors år 1897 uttalades med afseende å *undervisningen i matematik* vid landets klassiska lyceer, i underdånig skrifvelse för den 8 maj 1900 föreslagit en del inskränningar i de klassiska lyceernas matematikkurser samt att de matematiska uppgifterna vid de skriftliga profven för studentexamen vid klassiska och reallyceer borde lämpas efter det timantal, hvilket i nämnda läroverk anslagits för undervisningen i matematik, samt att i betraktande borde tagas lyceernas olika ändamål, fann Kejsrerliga Senaten, sedan äfven studentexamens utskottet afgifvit underdånigt utlåtande i saken, godt den 5 mars 1901, förordna om följande förändringar i Kejsrerliga Senatens skrifvelse af den 4 januari 1873, hvori lärokursen i matematik vid de klassiska lyceerna fastställts: att från lärokursen i algebra utelämnas läran om andra gradens eqvationer med flere obekanta och den som bihang till algebran framställda progressionsläran, binominaltesen m. fl., samt från kursen i trigonometri uträkningen af snedvinkligna trianglar, liksom äfven

att de matematiska uppgifterna, i de för studentexamen föreskrifna skriftliga profven, böra för de klassiska lyceernas elever lämpas efter den sålunda förkortade lärokursen.

Med afseende å den examen i religion elever af *grekisk-katolsk trosbekännelse* böra aflägga vid inträde till elementarskolor samt angående religionsundervisningen för dem hafva följande bestämningar utfärdats:

På af grekisk-ryska Andliga Konsistoriet i Viborg gjord anhållan därom att, då elever af grekisk-katolska trosbekännelsen söka inträde vid landets elementarläroverk eller fruntimmersskolor, en rättroende religionslärare måtte pröfva deras kunskap i religion, samt att dylika elever blefve mottagna endast i det fall, att de vid denna examen erhållit nöjaktigt vitsord, förordnade Kejsrerliga Senaten, jämlikt Öfverstyrelsens för Skolväsendet därom gjorda förslag, den 16 januari 1900, att, då rättroende elever söka inträde vid sådana elementarläroverk eller fruntimmersskolor, vid hvilka finnes anställd en ordinarie lärare i samma troslära, denne lärare bör examinera dem i religion, hvaremot de elever af nämnda trosbekännelse, hvilka önska inträda i andra af landets skolor, böra vid skeende anmälning till inträdesexamen, jämte föreskrifvet prestbevis, äfven förete intyg öfver att de innehafva sådan kunskap i religionslära, som för inträde till dessa läroverk pröfvats nödig.

Andliga Konsistoriet i Viborg har likaledes anhållit om åtgärd därhän, att religionsundervisningen för till grekisk-katolska trosbekännelsen hörande elever i af privata personer eller stadskommuner underhållna elementarläroverk å orter, hvarest grekisk-katolsk prest ej finnes, måtte anförtros åt ambulatoriska, af staten aflönade religionslärare på samma sätt som i statsläroverken. Med anledning häraf fann Kejsrerliga Senaten godt i skrifvelse från Ecklesiastikexpeditionen för den 2 oktober 1900 förordna, att kostnaderna för ifrågavarande religionsundervisning icke få påföras statsverket, utan böra de enskilda skolorna själfva bekosta all vid dem meddelad undervisning. Tillika anbefalldes Kejsrerliga Senaten Öfverstyrelsen att

öfvervaka det nämnda undervisning meddelades i privatskolorna.

Med afseende å *terminsafgifterna i elementarläroverken* förordnades, på grund af en af Finlands ständer gjord underdånig petition, i kungörelse af den 23 januari 1902, med ändring af moment 1 i nådiga kungörelsen af den 22 augusti 1884, innehållande särskilda förordningar angående Finlands elementarläroverk och fruntimmersskolor, äfvensom af nådiga skrifvelsen af den 5 februari 1890 angående tillstånd att emottaga äfven flickor till en del elementarskolor, att terminsafgifterna vid landets alla elementarläroverk och fruntimmersskolor skall från början af läseåret 1902—1903 vara 20 mark i terminen.

Af under denna treårsperiod emanerade, för *privatskolor* gällande allmänna förordnanden har här redan omnämnts Kejsrerliga Senatens resolution af den 2 oktober 1900, angående undervisning i grekisk-katolsk religionslära, samt nådiga brefvet för den 25 juli 1901 rörande ryska språkundervisningen. I Ecklesiastikexpeditionens skrifvelse af den 16 januari 1901 meddelades, att ansökningar om fortsatt statsbidrag för privatskolor skulle genom Öfverstyrelsen inlämnas till Kejsrerliga Senaten senast inom mars månad året före det, under hvilket anslaget utgår. Angående storleken af det statsbidrag, hvaraf privata skolor kunna komma i åtnjutande, hafva särskilda ändrade stadganden gifvits

I nådiga kungörelsen af den 19 juni 1901 stadgades nämligen, med ändring af hvad förordnats i nådiga kungörelsen af den 19 augusti 1896, att vederbörande stadskommun eller för detta ändamål bildad förening skall för uppehållande af en real- och borgarskola med afslutade elementarkurser af allmänna medel tilldelas ett årsanslag af 4,000 mark för hvarje klass eller högst 20,000 mark, om elevantalet öfverstiger i medeltal minst tolf på hvarje klass, samt på de villkor Finlands Senat för hvarje särskildt fall bestämmer.

Följande *circulär-bref* angående meddelanden och föreskrifter om elementarläroverkens verksamhet, undervisning jämte andra läroverken och lärarepersonalen rörande omständigheter hafva under denna treårsperiod utfärdats:

Den 29 september 1899 (till elementarläroverkens rektorer, föreståndarene för blind- och döfstumskolorna samt folkskoleinspektorerne) angående den förändrade ordalydelsen i den huldhetsed, som skall afläggas åt Hans Kejsrerliga Höghet Tronföljaren.

Den 6 oktober 1899 (till föreståndarene för elementarläroverken, seminarierna och abnormskolorna samt till fruntimmersskolornas föreståndarinnor) angående förvarandet af de af underredogörare förvaltade medel.

Den 2 februari 1900 (till elementarläroverkens rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) angående till grekisk-katolska trosbekännelsen hörande elevers examinerande i religion vid inträde till skolorna.

Den 23 mars 1900 (till de klassiska lyceernas rektorer) med införande af rektorernas och vederbörande lärares utlåtande med anledning af de vid 1897 års lärarmöte föreslagna inskränkningarna i de klassiska lyceernas lärokurser i matematik.

Den 11 maj 1900 (till föreståndarene och föreståndarinnorna vid samtliga Öfverstyrelsen underlydande läroverk) jämte ett utdrag ur Kejserliga Senatens skrivelse af den 18 april 1900, hvori påpjöds, att då läroverkens anslag öfverskridits, redogörarene böra därom i så god tid underrätta Öfverstyrelsen, att hemställan till Kejserliga Senaten han göras under loppet af det kalenderår, hvarunder anslaget öfverskridits.

Den 13 juni 1900 (till föreståndarene och föreståndarinnorna vid samtliga Öfverstyrelsen underlydande stats- och privatskolor) med meddelande om Kejserliga Senatens förordnande af den 23 maj 1900, därom att eleverna böra erhålla ledighet från skolan under särskilda bestämda Kejserliga högtidsdagar.

Den 19 oktober och 20 november 1900 (till privatskolornas skolråd) meddelande om Kejserliga Senatens den 2 oktober gifna förordnande angående undervisning i religion åt elever af grekisk-katolsk trosbekännelse vid privatskolor.

Den 27 oktober 1900 (till föreståndarene och föreståndarinnorna vid Öfverstyrelsen underlydande skolor, med tillkännagifvande att, enligt från Ecklesiastikexpeditionen den 27 oktober anländ befallning, alla föreläsningar och arbeten vid de offentliga läroverken böra med anledning af Hans Majestäts räddning vid Borki inställas den 30 instundande oktober samt framgent årligen, tills härom annorlunda förordnas.

Den 12 november 1900 (till elementarskolornas rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) tillkännagifvande att i enlighet med nådiga förordningen af den 3 maj 1899, angående omorganisationen af statens räkenskapsväsende samt införande af denna reform, redovisningarna för löpande kalenderår skola på härintills vanligt sätt avslutas och sändas till Revisionskontoret samt från början af år 1901 enbart kassabok föras öfver undervisningsanstalternas inkomster och utgifter, såsom nämnda förordningar stadga. Med anledning häraf anbefalldes Öfverstyrelsen läroverkens föreståndare och föreståndarinnor bland annat att noga tillse, det läroverkens utgifter ej finge öfverstiga de i staten upptagna anslagen samt det belopp, som afsetts för tillfälliga utgifter och hvilket motsvarar skolkassornas tidigare inkomster. Om anslagen skulle befinnas otillräckliga eller om de för tillfälliga utgifter afsedda inkomsterna ej skulle förslå till sådana utgifter, hvilka enligt § 13 i skolordningen böra från skolkassan utbetalas, borde Öfverstyrelsen därom i tid underrättas; löne och arvodesrekvisitioner borde månadligen i tvenne exemplar tillsändas Öfverstyrelsen 14 dagar före den månad, för hvilken rekvisitionen göres; äfven för enskilda, åt läroverken gjorda donationer samt andra fonder skulle liksom förut särskildt redovisas, men för hvarje kalenderår, och kopior af räkenskaperna jämte de ursprungliga verifikaten Öfverstyrelsen tillställas.

Den 22 januari 1901 (till skolråden för privatskolor, hvilka åtnjuta statsunderstöd) med påminnelse att, enligt Ecklesiastikexpeditionens skrivelse af den 16 januari 1901, anhållan om fortsatt statsunderstöd för privata skolor böra genom Öfverstyrelsen inlämnas till Kejserliga Senaten senast under förloppet af mars månad året närmast före det, då bidraget utgår.

Den 5 mars 1901 (till elementarskolornas rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) påminnelse att vederbörande rektorer och föreståndarinnor böra noga tillse, att af anslagen för läroverkens bibliotek och undervisningsmateriel samt bränsle och belysning utan särskildt tillstånd icke användes större belopp, än hvad därtill för läsåret beviljats. Emedan Öfverstyrelsen för underlättande af redovisningen ernat till Kejsrerliga Senatens ingå med förslag därom, att inskrifningsafgifterna äfvensom en del af elevernas terminsafgifter, hvilken enligt §§ 24 och 113 i skolordningen nu inflyta till läroverkens skolkassar, måtte indragas till statsfonden samt att på läroverkens stat i stället upptagas ett anslag för de utgifter, hvilka nu betäckas ur skolkassan, anbefalldes Öfverstyrelsen rektorerna och föreståndarinnorna, att enhvar från sitt läroverk, innan slutet af nästkommande april månad till Öfverstyrelsen insända redogörelse öfver skolkassornas utgifter under sistflutna år och på grund därpå göra förslag öfver det erforderliga anslagets storlek.

Den 21 december 1900 (till elementarläroverkens rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) angående insändande af meddelande till Öfverstyrelsen om öfverskotten i läroverkens anslag och skolkassorna.

Den 4 januari 1901 (till skolråden för elementarläroverken och fruntimmersskolorna) angående det penningebelopp underredogörare få innehafva samt inventering af skolkassorna.

Den 4 januari 1901 (till elementarläroverkens rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) påminnelse därom, att kopior af inskrifnings- och terminsafgifternas uppbördslistor böra till Öfverstyrelsen insändas under maj och november månader.

Den 12 mars 1901 (till elementarläroverkens rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) jämte bifogad afskrift af Finanse Expeditionens skrifvelse af den 10 januari 1901 angående placeringen af i Öfverstyrelsen underlydande underredogörarens värjo befintliga medel.

Den 19 mars 1901 (till de klassiska lyceernas rektorer) jämte bifogad afskrift af Kejsrerliga Senatens skrifvelse för den 5 mars 1901 angående den tidigare nämnda inskränkningen i undervisningen i matematik vid de klassiska lyceerna.

Den 19 juni 1901 (till skolråden för de Öfverstyrelsen underlydande privata skolorna) med anledning af från Generalguvernörskansliet anländ förfrågan, under huru många veckotimmar hvarje ämne vid de privata skolorna läses på de skilda klasserna, infordrade Öfverstyrelsen bestyrkta afskrifter af privatskolornas läroplaner samt meddelande om, när de blifvit vederbörligen stadfästa.

Den 4 septembr 1901 (till de klassiska lyceernas rektorer) meddelande om den nya den 28 augusti 1901 för de klassiska lyceerna fastställda lektionsplanen samt angående bestämmelserna för dess genomförande.

Den 27 september 1901 (till reallyceernas samt de femklassiska elementarskolornas rektorer) meddelande angående den nya för reallyceerna den 6 september 1901 stadfästade lektionsplanen äfvensom dess genomförande rörande omständigheter.

Den 8 november 1901 (till elementarskolornas rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) om insändande af månadsrapporter enligt föreskrifvet formulär.

Den 8 november 1901 (till de klassiska lyceernas rektorer) afskrift af Ecklesiastikexpeditionens tidigare omnämnda skrivelse för den 24 oktober 1901 angående förhöjning af tjänstgöringsarvodena samt den för de klassiska lyceerna fastställda timfördelningen.

Den 22 november 1901 (till reallyceernas rektorer) afskrift af Ecklesiastikexpeditionens skrivelse för den 5 november 1901 angående förhöjda anslag till de för reallyceerna beviljade tjänstgöringsarvodena, samt den den 22 oktober 1901 för dem stadfästa timfördelningen.

Den 2 januari 1902 (till de klassiska lyceernas och reallyceernas rektorer) afskrifter af Ecklesiastikexpeditionens skrivelse för den 12 november 1901, angående delvis nya lektionsplaner för klassiska och reallyceer samt samma Expeditions skrivelse af den 17 december 1901 angående införandet af nämnda lektionsplaner från början af instundande läseår samt den däraf härrörande förhöjningen af anslagen för läroverkens tjänstgöringsarvoden.

Den 21 januari 1902 (till lyceernas rektorer) afskrift af Ecklesiastikexpeditionens skrivelse för den 17 december 1901, angående de för höstterminen 1901 beviljade tillskottsanslag till tjänstgöringsarvoden, hvilka grunda sig på de för lyceerna fastställda nya lektionsplanerna.

Den 28 januari 1902 (till elementarläroverkens rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) afskrift af Ecklesiastikexpeditionens skrivelse för den 17 december 1901, angående förhöjda löneförmåner åt elementarläroverkens och fruntimmersskolornas kolleger.

Den 11 april 1902 (till elementarläroverkens rektorer och fruntimmersskolornas föreståndarinnor) förnyad påminnelse om noggrant iakttagande af Kejsrerliga Senatens den 28 april 1900 gifna föreskrift angående anmälan om öfverskridande af läroverkens auslag.

Den 18 juni 1902 (till lyceernas rektorer) Efter det Generalguvernören för Finland den 11 sistlidne maj meddelat Kejsrerliga Senaten, att generalguvernören efter tagen kännedom om den ryska språkundervisningens ställning i vårt land, kommit till den uppfattningen, att timantalet för undervisningen i ryska vid landets lyceer kunde, utan att medföra men för den allmänna bildningsnivån, ökas till 40, såsom fallet var vid hvarterda reallyceet i Helsingfors, samt för sådant ändamål förslag till nya lektionsplaner både för klassiska och reallyceer redan blifvit utarbetade, beslöt Öfverstyrelsen, innan den afgaf sitt af Kejsrerliga Senaten den 30 sistlidne maj infordrade utlåtande i saken, inhämta rektorernas vid lyceerna åsikt i frågan och anmodade dem därför att med utlåtande i ärendet inkomma.

Vid *Öfverstyrelsen för skolväsendet* hafva under denna treårsperiod följande personalförändringar inträffat:

Nådiga kungörelsen af den 8 augusti 1901 förordnade, att den vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet inrättade, på extra stat upptagna examinatorstjänsten i ryska språket skulle indragas och i stället tillsättas trenne,

ordinarie löneförmåner åtnjutande undervisningsinspektorer, en äldre och tvenne yngre, af hvilka den äldre inspektorn är medlem i Öfverstyrelsen för Skolväsendet. Inspektorerne utses bland personer af högre bildningsgrad, hvilka ega grundlig kunskap i ryska språket, i främsta rummet bland infödda ryssar, och hafva de i sin verksamhet att rätta sig efter en särskild af Senaten i samråd med Generalguvernören utarbetad instruktion. Till dessa tjänster utnämndes den 26 november 1901: till äldre inspektor förre examinatoren i ryska språket vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet, filosofiemagister Alexander Jefremow, samt den 17 april 1902 till yngre inspektorer translatorsadjointen vid Kejslerliga Senaten Alfred Thillot och läraren i ryska språket vid Lochvitski-Skalonska kvinnogymnasiet i Petersburg Ivan Helmerich Silberg.

Sedan öfverinspektorerne vid elementarskolorna Alexander Streng och Johan Gustaf Forsterus genom döden afgått från sina befattningar, den förre den 28 mars och den sednare den 3 april 1901, biföll Kejslerliga Senaten den 17 april 1901 till Öfverstyrelsens framställning, att öfverläraren i matematik och naturvetenskaperna vid finska normallyceet, professorn Ernst Jakob Valdemar Bonsdorff blefve kallad till biträdande ledamot i Öfverstyrelsen, tills öfverinspektorstjänsten efter öfverinspektorn Streng blefve ordinariter besatt. Professor Bonsdorff tjänstgjorde sedan vid Öfverstyrelsen, enligt Kejslerliga Senatens förnyade förordnande, till augusti månad 1902.

Den 4 mars 1902 utnämnde Kejslerliga Senaten öfverläraren i historie vid finska normallyceum, filosofie doktorn Verner Nikolai Tavaststjerna samt lektorn i matematik och fysik vid Helsingfors svenska reallyceum, filosofie doktorn Lars Theodor Neovius till öfverinspektorer vid elementarläroverken, den förre att företråda särskildt de historiska, den sednare de matematiska och naturvetenskaperna.

Sedan Kejslerliga Senaten den 11 mars 1902 på begäran beviljat inspektorn vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet, kanlirådet Carl Synnerberg afsked med listidspension från den 1 april 1902, utnämndes i hans ställe till öfverinspektor den 5 augusti 1902 docenten vid Kejslerliga Alexanders Universitetet, filosofie doktorn Heikki Paasonen att särskildt företråda spåkvvetenskaperna.

Den 21 mars 1902 biföll Hans Kejslerliga Majestät till Öfverdirektorns vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet, verkliga statsrådet Lorens Leonard Lindelöfs ansökan om afsked från tjänsten med listidspension I hans ställe utnämnde och förordnade Hans Kejslerliga Majestät den 21 augusti 1902 till Öfverdirektör vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet folkskoleinspektorn vid samma Öfverstyrelse, filosofie doktorn, friherre Yrjö Koskinen Yrjö-Koskinen.

Sedan Öfverinspektorn Verner Nikolai Tavaststjerna den 29 maj 1902 beviljats tjänstledighet till den 10 nästpåföljande september, samt Öfverdirektörsadjonten vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet Wilhelm Floman den 19 juni 1902 på begäran erhållit afsked från tjänsten med listidspension, kallades med Kejslerliga Senatens samtycke till biträdande ledamot vid Öfver-

styrelsen från den 15 juli till den 1 september 1902 öfverläraren i historia vid svenska reallyceum, filosofie doktorn Emil Böök.

Såsom i föregående treårsberättelse blifvit nämndt, förhöjdes det å normallyceernas stat upptagna anslaget till *stipendier för lärarekandidater* genom nådigt bref af den 14 september 1899 från 7,200 till 10,000 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1899. En samma dag gifven nådig skrifvelse förordnade, att det årliga reseanslaget för *lärare och lärarinnor i ryska språket*, hvilket anslag, enligt nådigt bref af den 10 oktober 1894, utgjorde 1,000 mark, skall förhöjas till 3,000 mark under tio års tid, hvilken summa i fyra resestipendier å 750 mark bör tilldelas lärare och lärarinnor i ryska språket vid elementarläroverken, för att dessa under sommarferierna må blifva i tilfalle att resa till kejsardömet för att underhålla sina praktiska kunskaper i nämnda språk. Dessa stipendier hafva under denna treårsperiod tilldelats följande personer: 1900 kollegan vid svenska normallyceet M. Smirnoff, kollegan vid Gamlakarleby elementarskola M. W. Högbacka, till Viborgs finska klassiska lyceum förordnade kollegan G. V. E. Groundstroem samt läraren vid kommunala realläroverket i Jakobstad K. F. N. Åström; 1901 kollegan vid Uleåborgs finska lyceum L. T. Hagan, kollegan vid reallyceet i Sordavala J. Putro, kollegan vid Kuopio lyceum J. P. Tirkkonen och kollegan vid svenska klassiska lyceet i Viborg E. W. Ahtia; 1902 lektorn vid Helsingfors svenska reallyceum K. S. Ahonius, kollegan vid Åbo svenska reallyceum Naëma A. Lundenius, kollegan vid Borgå lyceum W. G. Kranck samt kollegan vid Helsingfors finska reallyceum P. Kijanen.

De tvenne *pedagogiska resestipendierna* innehades år 1900 af föreståndarinnan vid svenska fruntimmersskolan i Nikolaistad fröken A. Krook och rektorn vid finska reallyceet i samma stad E. E. Levón, som på begäran erhöll uppskof med resan till januari 1901; 1901 af lektorn vid Åbo svenska reallyceum K. F. Ahlman och lektorn vid lyceet i Björneborg E. J. Tamelin; 1902 af lektorn vid svenska reallyceet i Helsingfors K. R. Melander och lektorn vid Åbo svenska reallyceum A. E. Rosendal.

Anslaget för stipendieresor under sommarferierna för lärare i *tyska och franska språken* hafva på följande sätt fördelats: 1900, 1,000 mark åt lektorn vid reallyceet i Tammerfors friherre E. S. Yrjö-Koskinen, 750 mark åt kollegan vid realläroverket i Mariehamn O. W. Drake och lärarinnan vid finska fruntimmersskolan i Uleåborg A. E. Hägg; 1901, 1,000 mark åt lektorn vid svenska normallyceet I. Uschakoff, 750 mark åt kollegan vid lyceet i Jyväskylä F. O. Blomqvist och lärarinnan vid finska fruntimmersskolan i Åbo M. Tarasow; 1902 1,000 mark åt kollegan vid finska klassiska lyceet i Åbo I. E. Englund, 750 mark åt kollegan vid finska klassiska lyceet i Viborg A. W. Kuanck samt lärarinnan vid fruntimmersskolan i Jyväskylä I. W. Taberman.

De för *auskultering vid normallyceerna* anslagna tvenne stipendierna tilldelades för år 1900 kollegan vid lyceet i Tavastehus A. Th. Böök och kollegan vid elementarskolan i Lovisa A. W. Relander; för år 1901 lektorn vid Joensuu lyceum J. V. Ronimus och kollegan vid realläroverket i Mariehamn H. A. J. Grönstrand; för år 1902 t. f. lektorn vid svenska reallyceet i Uleåborg K. A. Sevonius och kollegan vid klassiska lyceet i Viborg V. G. I. Eurén.

Förutom ofvannämnda årliga resestipendier hafva åt följande personer särskildt understöd beviljats i och för utrikesresor: år 1900 åt kollegan vid svenska normallyceet G. E. Lagerblad 700 mark för att vid verldsutställningen i Paris komma i tillfälle att blifva mera förtrogen med undervisningsmaterialet vid undervisningen i geografi; år 1901 åt rektorn vid finska reallyceet i Helsingfors K. F. Kerppola 2,000 mark för att blifva i tillfälle att i Tyskland och de Skandinaviska länderna taga reda på ordnandet af undervisningen för elever, hvilka icke genomgå fullständig kurs vid elementarläroverken, utan skilja sig tidigare för att egna sig åt praktiska sysselsättningar; 1902 åt öfverläraren vid finska normallyceum W. N. Tavaststjerna 3,500 mark för att blifva i tillfälle att uppehålla sig i kejsardömet för bedrivande af språkstudier.

År 1901 beviljades lektorn vid lyceet i Joensuu, filosofie doktorn O. W. Neovius 413 mark 90 p. till bestridande af tryckningskostnader för det af honom utgifna arbetet »Handbok för fysik-lärare». Ett författarhonorar af 300 mark beviljades år 1902 kollegan J. Kahilus för det af honom utgifna arbetet »Kokoelma fysikaalisia esimerkkejä».

Med stöd af § 80 i gällande skolordning har Öfverstyrelsen äfven under denna treårsperiod till användning vid elementarläroverken godkänt ett antal nya läroböcker. Användandet af dem har dock lemnats beroende på särskild framställning i hvarje fall af vederbörande lärare. Dessa läroböcker äro: 1899, »Fransk elementarbok» af A. Wallensköld; »Eläintieteen oppikirja» af K. M. Levander; »Koulun eläinoppi» af A. J. Mela; »Tähtitieteen alkeet, lyhyt oppikirja, kouluja varten», af E. Bonsdorff. — 1900, »Suomalainen Retkeily-Fauna» af K. T. G. Renvall; »Koulun Laulukirja» af A. Rikström; »Rysk Elementarbok» (äfven på finska; »Wenäjän kielen alkeiskirja») af N. Åström; »Wenäläinen lukukirja» (på svenska: »Rysk lärobok»), af V. Groundstroem; »Fysiikan oppikirja oppikoulujen ylempiä luokkia varten» H. M. J. Relander; »Laskuoppi oppikouluja varten» af K. A. Hougberg; »Förberedande kurs i Zoologin» af K. J. W. Unonius; en af J. E. Rosenberg gjord bearbetning af Ernst Carlssons »Lärobok i geografi»; »Suomen kielen oppikirja alkeisopestuta varten» af E. N. Setälä; en af K. F. N. Åström utgifven krestomati i ryska språket för lyceernas mellersta och högsta klasser. »Lyhykäinen venäjän kielen oppikirja» (på svenska; »Kort lärobok i ryska språket») af V. Kanninen. Äfven följande

undervisningsmaterialier fann Öfverstyrelsen motsvara sitt ändamål samt främja de historiska studierna, nämligen »Bilder till Finlands historia I» samt »Historisk Kart- och Bilderbok I» af P. Nordmann. — 1902, en af B. Estlander utgifven nya tiden berörande del af verket »Allmänna historien i berättelser» samt en repetitionskurs i historia till hela verket; »Tekstkirja ruotsinkielisiä käännösharjoituksia varten» af L. L. Hagman; »Koulun lukukirja» af F. O. Rapola, M. Johnsson och L. Hagman.

II. De enskilda läroverken och lärarepersonalen.

Helsingfors.

Normallyceet med finskt undervisningsspråk. Fullmakt på lediga kollegatjänsten i historia, geografi och finska språket att tillträdas den 1 maj 1900 utfärdades den 20 januari 1900 för filosofie magistern V. E. Meurman. På lektorstjänsten i tyska och franska språken utfärdades fullmakt den 20 mars 1900 åt läraren i dessa språk vid lyceet, filolofie doktorn F. J. Hahl, hvilken redan tidigare handhaft vikariatet för nämnda lektorstjänst. Sångläraren, kollegan E. A. Lampen erhöi på egen begäran afsked den 18 oktober 1891. Till sångläraretjänsten konstituerades den 4 mars 1902 läraren i sång vid Helsingfors finska reallyceum K. E. Eklund.

Den 26 februari 1902 afled kollegan i latin och svenska språket A. V. Hellman. Likaledes afgick den 3 augusti 1902 genom döden från sin befattning prorektorn vid läroverket, öfverläraren i religion, filosofiemagistern K. Ervast. Den förstnämnda tjänsten handhades provisoriskt af filosofiemagistern F. M. Colérus, den sistnämnda af religionsläraren vid finska reallyceet M. Pesonen.

Då öfverläraren W. N. Tavaststjerna i februari 1902 erhållit tjänstledighet och sedermera blifvit utnämnd till öfverinspektor vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet, förordnades lektorn vid Helsingfors finska reallyceum A. H. Snellman att handhafva öfverläraretjänsten i de historiska vetenskaperna, först under nämnda tjänstledighet och sedermera till den 1 april 1903.

Parallelafdelningar hafva under läsåret 1901—1902 funnits till I och II klassen samt under läsåret 1902—1903 till klasserna I, II och III. Till deras underhåll beviljades den 8 augusti 1901 8,900 och den 16 juli 1902 15,040 mark.

För anskaffande af särskilda möbel, pulpeter, fäktmasker m. m. beviljades den 3 april 1901 2,190 och den 12 april 1902 1,530 mark.

Rektorsvården har allt fortfarande handhafs af öfverläraren A. V. Ströng.

Vid läroverket ha följande antal lärarekandidater varit inskrifna: 1899—1900, under höstterminen 34, under vårterminen 26; 1900—1901, under höstterminen 29, under vårterminen 34; 1901—1902, under höstterminen 37, under vårterminen 34. Praktiska prof ha under förenämnda tid aflagts till ett antal af resp. 35, 28, 36.

Elevantalet utgjorde under samma tid resp. 204, 216, 236.

Skolråd: Kamreraren A. Boehm (ordförande), professorerna E. N. Setälä, J. J. Karvonen, E. Aspelin, och doktorn M. Åyräpää.

Normallyceet med svenskt undervisningsspråk. Den 19 mars 1900 afled läroverkets rektor och öfverlärare i språk, professorn C. J. Lindeqvist. Å den sålunda ledig blifna öfverläraretjänsten utfärdade Kejerliga Senaten den 29 maj 1901 fullmakt för lektorn i latin och grekiska vid samma läroverk, filosofie doktorn O. Hj. Appelqvist. På sistnämnda lektorstjänst åter erhöll kollegan vid samma läroverk, filosofie licentiaten J. M. Granit fullmakt den 3 april 1902. Å den nyinrättade lektorstjänsten i franska och tyska språken utfärdades den 1 maj 1900 fullmakt för lektorn vid svenska reallyceet, filosofie doktorn I. Uschakoff. Genom kollegan M. Smirnoffs den 30 oktober 1901 inträffade frånfälle blef kollegatjänsten i ryska språket ledig. På egen begäran erhöll kollegan i finska språket, lektorn V. R. Kockström den 1 september 1902 afsked från tjänsten med en listids-pension af 3,500 mark om året. Från samma dag har på gjorda ansökan afsked från tjänsten beviljats äfven åt sångläraren, direktorn M. Wegelius.

Särskilda tillskott hafva beviljats till anslagen för ved och belysning samt inventarier. Det förnämsta af dessa är det den 22 januari 1901 beviljade anslaget af 4,360 mark, delvis för reparation af gamla inventarier, delvis för anskaffande af nya möbel och särskild undervisningsmateriel. Till förstärkning af skolkassan erhöll läroverket tillsvidare ett anslag af 1,800 mark, räknadt från den 1 januari 1902.

Att handhafva rektorsvården förordnade Kejslerliga Senaten den 28 juni 1900 öfverläraren V. T. Rosenqvist.

Vid läroverket ha följande antal läraekandidater varit insrifna under de skilda läseåren: 1899–1900, under höstterminen 15, under vårterminen 20; 1900–1901, under höstterminen 11, under vårterminen 11; 1901–1902, under höstterminen 15, under vårterminen 18. Prakiska prof ha aflagts till ett antal af resp. 10, 22, 14.

Elevantalet utgjorde under samma tid resp. 133, 140, 149.

Skolråd: professorn F. V. Gustafsson (ordförande), öfverste K. Antell samt professorerna A. O. Freudenthal, W. Sucksdorff och friherre R. A. Wrede.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Den 6 februari 1900 utnämndes på profår förordnade läraren i teckning och kalligrafi A. Gebhard till denna tjänst och erhöll konstitutorial den 7 april 1900. För filosofiemagistrarna M. Pesonen och fru A. E. W. Malmberg, hvilka under föregående läseår handhaft, den förre religionsundervisningen, den senare undervisningen i engelska språket, utfärdades den 7 maj 1901 konstitutorial å läraretjänsterna i nämnda ämnen. Den 9 oktober 1900 förordnades till finska klassiska lyceet i Viborg utnämnde kollegan G. V. E. Groundstroem till lektor i ryska språket och erhöll, sedan Kejslerliga Senaten förkastat med anledning af denna utnämning gjorda besvär, fullmakt den 19 april 1901.

I nådigt bref af den 19 september 1900 förordnades, att religionsläraren vid Helsingfors finska och svenska reallyceum från den 1 september 1900 skall årligen i arvode åtnjuta 3,000 mark, samt att detta arvode efter 5 och 10 års ofövitlig tjänst skall förhöjas med 20 procent hvardera gången.

Anslaget för aflönande af gårdskarll och eldare vid finska reallyceet förhöjdes genom nådigt bref af den 13 december 1899 från 700 till 1,300 mark, räknadt från den 1 januari 1900.

Parallellafdelningar till läroverkets fem lägsta klasser hafva fortfarande varit i verksamhet, och för bekostande af dem årligen beviljats ett anslag af 23,960 mark.

Den 15 januari 1900 beviljades 3,103 mark 60 penni till betäckande af en under läseåren 1896—99 i skolkassan uppkommen brist, hvarjämte anslaget för nämnda kassa förhöjdes med 800 mark från den 1 januari 1900. För anskaffande af nya pulpeter samt för betäckande af en i anslaget för ved och belysning uppkommen brist ha mindre belopp beviljats, hvarförutom sistnämnda anslag genom nådiga brefvet den 12 juli 1900 förhöjdes från 4,800 till 5,400 mark, räknadt från den 1 januari 1901.

Med anledning af en af rektorn vid svenska reallyceet i Helsingfors hos Öfverstyrelsen för Skolväsendet gjord anhållan, att latinets som obligatoriskt ämne jämte teckning och engelska måtte upptagas i undervisningsplanen för nämnda lyceums tre högsta klasser, och då äfven lärarepersonalen vid finska reallyceet i Helsingfors för sin del ansett ifrågavarande åtgärd vara af vikt, dock under förutsättning, att latinets å lyceets trenne högsta klasser skulle vara ett frivilligt läroämne, föreslog Öfverstyrelsen i underdånig skrifvelse af den 17 april 1900 att latinets från början af instundande läseår finge klas för klass upptagas till läroämne vid Helsingfors reallyceer samt erhöle tvenne lärotimmar å VI samt trenne å de båda följande klasserna; de elever som läste latin, borde å IV klassen vara befriade från undervisningen i teckning och från en gymnastiktimme samt å VII och VIII klassen från undervisning i teckning, hvarförutom å de tvenne förenämnda klasserna latinets vore välbart i stället för engelska språket. I Ecklesiastikexpeditionens bref af den 16 oktober 1900 delgafs Öfverstyrelsen, att detta förslag vid föredragning i Kejsrerliga Senaten icke föranledt till någon åtgärd.

Till prorektor vid läroverket förordnade Öfverstyrelsen den 9 november 1900 lektorn F. E. E. Hagfors. Rektorsvärden har fortfarande handhafts af lektor K. Kerppola.

Elevantalet utgjorde resp. 446, 453, 465.

Skolråd: Professorn W. Ruin (ordförande), medicinedoktorn Th. Löfström, referendariesekreteraren F. J. Palmroth, redaktören V. Löfgren och ingenjören W. F. Forsman.

Reallyceet med svenskt undervisningsspråk. Den 10 april 1900 beviljades lektorerna J. A. Streng och J. Bardy afsked med full pension från den 1 september 1900. Å lektorstjänsten i historia och geografi utfärdades, jämlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 19 april 1901, fullmakt för lektorn vid finska klassiska lyceet i Åbo K. R. Melander. Till lektorstjänsten i

tyska och franska språken utnämndes likaledes jämlikt Kejsrerliga Senatens den 23 maj 1900 gifna resolution kollegan vid samma läroverk, lektorn K. E. Hårdh från den 1 september 1900.

Sedan Kejsrerliga Staten den 28 novembaer 1899 från den 1 januari 1900 från sin vid läroverkens parallellklasser innehafda lärarebefattning befriat på indragningsstat uppförde kollegan Jonathan Collander, beviljades ett extra anslag af 1,748 mark för handhafvande af kollegan Collanders undervisningsskyldighet. Då kollegan i geografi, naturlära och historia, friherre A. von Bonsdorff på begäran erhållit afsked den 28 maj 1902, blef förenämnda kollegatjänst ledig från den 1 september 1901. Så blef ock fallet med lektorstjänsten i matematik och fysik, då innehafvaren där af dr L. Th. Neovius blifvit utnämnd till öfverinspektör vid Öfverstyrelsen för Skolväsendet.

Om religionslärarens arvodesförhöjning samt om förslaget angående latinundervisningen öden har blifvit nämndt i sammanhang med finska reallyceet.

Under läseåret 1899—1900 hade de fyra lägsta klasserna parallellafdelningar. Från början af läseåret 1900—1901 bildades en parallellafdelning afven till femte klassen. Från denna tid hafva parallellafdelningar för läroverkets fem lägsta klasser varit i verksamhet och till deras underhåll har årligen beviljats ett anslag af 23,880 mark.

Läroverkets nya hus kunde till begagnande upplåtas den 1 september 1900. För anskaffande af möbel och annan inredning beviljades den 24 januari 1900 23,693 mark. Under de tvenne följande åren hafva dessutom mindre anslag beviljats för anskaffande af nya pulpeter.

Den 8 augusti 1900 förhöjdes anslaget för ved och belysning till 7,000 mark från den 1 september 1900; 1,000 mark beviljades för aflönande af en eldare och 800 mark för aflönande af gårdskar, hvaremot det tidigare anslaget af 400 mark för renhållning af gård och gata indrogs. För betäckande af under läseåret 1900—1901 i anslagen för ved och belysning samt för diverse utgifter uppkomna brister beviljades den 22 januari 1901, till förstnämnda ändamål ett tillskottsanslag af 4,500 mark och till det sistnämnda 900 mark.

Enligt Kejsrerliga Senatens resolution af den 10 december 1901 entledigades läroverkets rektor, friherre A. von Bonsdorff från sin rektorsbefattning. Öfverstyrelsen hade nämligen den 29 november 1901 till Ecklesiastikexpeditionen inberättat att den, jämte skrifvelse af den 12 i samma månad, tillsändt rektor v. Bonsdorff, i afseende å kännedom och efterrättelse, bestyrkt afskrift af Ecklesiastikexpeditionens skrifvelse till Öfverstyrelsen af den 31 oktober 1901, däri Öfverstyrelsen anbefalldes bringa till rektor v. Bonsdorffs kännedom, att han vid äfventyr af tjänstens förlust egde fullgöra Ecklesiastikexpeditionens i Kejsrerliga Staten i skrifvelse af den 24 septempera 1901 härförinnan gifna befallning, att den förra lektionsplanen, som innefattade 40 veckotimmar för ryska språket, skulle vid lyceet följas, samt att rektor v. Bonsdorff med anledning häraf i skrifvelse af den 20 november meddelat Öfverstyrelsen, att han icke kunde ändra den lek-

tionsplan, som, enligt gällande förordning, under innevarande läseår vid lyceet följts. Då rektor v. Bonsdorff sålunda afgjort vägrat att hörsamma Kejsrerliga Senatens befallning angående ordnandet af förenämnda undervisning i det åt honom anförtrödda läroverket och därigenom visat sig vara olämplig att vidare handhafva rektorsvården vid läroverket, pröfvade Kejsrerliga Senaten nödigt entlediga honom från rektorsbefattningen samt uppdrog åt Öfverstyrelsen att inkomma med förslag till förordnande af rektor för läroverket.

Den 18 mars 1902 förordnade Kejsrerliga Senaten prorektorn, kollegan A. F. Lillius till rektor för läroverket. Till prorektor utsåg Öfverstyrelsen den 8 april 1902 lektorn K. S. Ahonius.

Elevantalet uppgick till resp. 340, 380, 416.

Skolråd: Professorn V. Pipping (ordförandè), bankdirektören K. Bergbom, kapten A. W. Lagerborg, samt magistrarne E. Nordström och M. A. Waenerberg.

Fruntimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Den 26 april 1902 utfärdades fullmakt för prestmannen, filosofiexaminiern Y. A. W. Linstedt å kollegatjänsten i religion, historia och geografi, hvilken därtills icke varit ordinariter besatt.

Den 13 juni 1900 meddelade Kejsrerliga Senaten tillstånd att för läseåret 1900—1901 till första och andra klassen inrätta en dylik parallellafdelning, som under föregående läseår varit i verksamhet vid skolans första klass, samt att eleverna å tredje och femte klassen vid undervisningen i finska, svenska och tyska språken finge delas i tvenne afdelningar. Härför beviljades ett anslag af 11,765 mark. Under följande läseår, 1901—1902, utvidgades parallellafdelningen äfven till tredje klassen, och fjärde klassens elever delades vid undervisningen i ofvannämnda språk i tvenne afdelningar, hvarför den 19 juni 1901 beviljades ett anslag af inalles 16,560 mark. Under höstterminen 1901 befanns dock nödvändigt att dela fjärde klassen i tvenne skilda afdelningar vid undervisningen i alla andra ämnen förutom i sång och gymnastik, hvarför den 1 oktober 1901 ett tillskottsanslag af 2,000 mark beviljades. För läseåret 1902—1903 erhöles slutligen tillstånd till inrättande af fullständiga parallellafdelningar till alla fem klasserna och för bekostande häraf beviljades den 29 maj 1902 ett anslag af 13,370 mark.

Emedan föreståndarinnan varit tvungen att för annat ändamål afträda sin lokal, beviljade Kejsrerliga Senaten den 19 september 1900 till förhvarande af lokal åt föreståndarinnan 2,200 mark om året, att utgå tillsvdare från 1 juni 1901.

Särskilda bidrag hafva beviljats till betäckande af i skolkassan samt i anslaget för ved och belysning uppkomna brister.

I det med skolan förenade fortbildningsläroverkets ledning hafva förändringar icke inträffat. Kurserna och staten ha särskildt för hvarje läseår i föreskrifven ordning fastställts. Anslagsmedlen, hvilka under läseåren 1899—1900 och 1900—1901 utgjorde 18,900 mark, förhöjdes för läseåret 1901—1902 till 23,200 mark.

I lärarepersonalens vid de båda fortbifdningsläroverken aflöning har, enligt Kejsrerliga Senatens resolution af den 8 maj 1901, den förändringen inträffat, att den för undervisningen erlagda ersättningen från början af läsåret 1901—1902 blifvit förhöjd från 175 till 225 samt från 140 till 175 mark för veckotimme utom för undervisningen i teckning, för hvilken undervisning allt fortfarande erlagts 175 mark för veckotimme. Under denna treårsperiod har elevantalet vid läroverket varit resp. 114, 124, 118, af hvilka efter aflagd lärarinneexamen under samma tid afgingo resp. 12, 23, 22. Praktiska prof ha aflagts till ett antal af resp. 11, 10, 7.

Fruentimmersskolans elevantal uppgick uner samma tid till resp. 304, 325, 346.

Skolråd: Professorerne O. Donner (ordförande) och E. A. Homén, fruarna S. Rein, A. Almborg och J. Danielson (från år 1900).

Fruentimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. På lediga lärarinnetjänsten i gymnastik erhöil den 5 december 1899 lärarinnan i gymnastik vid fruentimmersskolan i Nikolaistad E. M. Langhoff fullmakt.

Parallelafdelningarna, hvilka vid slutet af föregående treårsperiod voro i verksamhet vid skolans trenne lägsta klasser, hafva ökats sålunda att dylika från början af läsåret 1901—1902 inrättats till klasserna I—V. Till deras underhåll hafva erforderliga anslag beviljats, senast den 22 maj 1902 21,700 mark.

Den 17 december 1901 höjdes gårdskarrens aflöning från 200 till 400 mark, räknadt från den 1 januari 1902. Till betäckande af i anslaget för ved och belycning uppkomna brister hafva särskilda bidrag beviljats, nämligen år 1900 1,250 mark, år 1901 2,000 mark samt år 1902 för betäckande af i läroverkets skilda anslag förutsedda brister 3,987 mark 20 penni.

Ledamöter i pedagogiska direktionen för det med skolan förenade *fortbildningsläroverket* hafva varit samma personer som under föregående treårsperiod. För läroverket hafva årligen fastställt undervisningskurser och anslagsmedel, hvilka under läsåren 1899—1900 och 1900—1901 utgjorde 17,425 samt 1901—1902 21,325 mark. Till betäckande af bristen i sistnämnda års anslag beviljades den 4 mars 1902 3,462 mark.

Elevantalet under denna treårsperiod har uppgått till resp. 74, 86, 96. Efter att hafva aflagt fullständig lärarinneexamen erhöilo af eleverna resp. 13, 12, 9 afgångsbetyg. Praktiska lärarinneprof hafva under samma tid aflagts af resp. 6, 13, 10.

Fruentimmersskolans elevantal uppgick till resp. 339, 351, 375.

Skolråd: Geheimerådet A. von Collan (ordförande), fruarna A. Edelfelt, H. Estlander och H. Wasastjerna samt docenten A. G. Wallenskiöld (från år 1800)

Borgå.

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. Den 11 maj 1900 erhöil lektorn i naturvetenskaperna J. E. Strömborg afsked jämte full pension från den 1 nästinstundande september. Sedan likaledes kollegan i ryska

språket V. N. Federley den 5 juli 1900 erhållit afsked med full pension, utnämndes den 8 november 1901 filosofiemagistern W. G. Kranck till kollega i ryska språket. Sedan lektorn E. J. Savolin, enligt Kejsrerliga Senatens resolution af den 26 februari 1901, förflyttats till kyrkoherdetjänsten i Loimijoki, utfärdades den 22 april 1902 fullmakt å lektorstjänsten i religion, logik och psykologi för lektorn vid svenska klassiska lyceet i Nikolaistad K. A. Segerstråle.

Sedan läraren i tyska och franska språken R. G. M. Lindblad den 25 januari 1901 på begäran erhållit afsked med en listidspension af 3,000 mark, pröfvade Kejsrerliga Senaten, enligt Öfverstyrelsens förslag af den 12 februari 1901, godt förordna att läraretjänsten i tyska och franska språken skulle från den 1 september 1901 indragas och ersättas med en kollegatjänst i samma ämnen samt att i och för denna kollegatjänst från den 1 januari 1902 skall å lyceets stat upptagas en lön af 2,000 mark och 600 mark i hyresmedel. På denna kollegatjänst utfärdades fullmakt den 4 augusti 1902 åt filosofiemagistern J. W. M. Hermanson

Den 27 februari 1900 beviljades ett extra anslag af 5,700 mark för utvidgande och reparation af gymnastiksalen, den 28 juni 1900 1,737 mark för anskaffande af elektrisk belysning till lyceet, och den 16 oktober 1900 280 mark för bibliotekets underhåll. Den 8 maj 1901 beviljades 500 mark till betäckande af en i anslaget för ved och belysning uppkommen brist, hvilket samtidigt förhöjdes från 2,200 till 2,700 mark, räknadt från den 1 januari 1902. Anslaget för bibliotekets underhåll förhöjdes den 17 december 1901 till 560 mark, räknadt från den 1 januari 1902.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn K. A. Bergholm.

Till prorektor förordnades af Öfverstyrelsen våren 1902 kollegan E. J. Lönberg i stället för lektorn K. H. O. Grotenfelt, som på begäran entledigades från denna befattning.

Elevantalet har varit resp. 122, 127, 131.

Skolråd: Vicekonculn G. L. Söderström (ordförande), stadsläkaren A. Lindh (till år 1901) kommunalrådet B. E. Holmerus, fabrikanten R. W. Ekblom, fru N. Linsén och borgmästaren M. Schauman (från år 1901).

Lovisa.

Elementarskolan med svenskt undervisningsspråk. Den 18 maj 1900 erhöi kollegan i matematik och naturalhistoria G. W. Calonius afsked jämte full pension, Den sålunda ledigblifna kollegatjänsten handhades sedan enligt Öfverstyrelsens förordnande af studeranden, fröken Nanny Matilda Hammarström.

Rektorsvården har handhafts af kollegan K. K. Nyström.

Elevantalet har varit resp. 81, 69, 71.

Skolråd: Kyrkoherden I. A. Nikander (ordförande), magistern V. E. Linderoos, stadsläkaren H. E. Ekelund och borgmästaren G. K. F. Kuhlefelt (båda från år 1900).

Ekenäs.

Elementarskolan med svenskt undervisningsspråk. Inom den ordinarie lärarepersonalen har icke någon förändring inträffat. Undervisningen i ryska språket har provisoriskt handhåfts af fru A. Wik från den 1 oktober 1899 till läsårets slut, öfverstelöjtnant T. V. Nordling under läsåret 1900—1901 samt därefter af fröken A. Jefremow.

Rektorsvården har handhåfts af kollegan K. Malin.

Elevantalet har varit resp. 44, 36, 43.

Skolråd: Seminarieföreståndaren F. W. Sundvall (ordförande), lektorn M. Lindén, stadsläkaren C. Höijer, rådmannen I. Taucher och borgmästaren B. Schauman.

Åbo.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Jämlikt Kejserliga Senatens resolution utfärdades den 27 juni 1900 för filosofiexaminiern G. R. Forstén fullmakt på lediga kollegatjänsten i matematik, att tillträdas den 1 december 1900. Till nyinrättade kollegatjänsten i tyska och franska språken befullmäktigades den 12 januari 1901 filosofiexaminiern I. E. Englund, som äfven provisoriskt handhaft sagda tjänst. År 1901 erhöi lektorn i historia, geografi och finska språket K. R. Melander transport till svenska reallyceet i Helsingfors, och den 23 juni 1902 utnämndes till hans efterträdare vid nämnda lektorstjänst folkskoleinspektorn i Nikolaistad, filosofiedoktorn K. A. Svanljung. Den 27 augusti 1902 utnämnde Kejserliga Senaten lära i gymnastik vid detta lyceum J. A. Blomberg till kollega i nämnda ämne, hvarefter för honom den 27 nästpåföljande oktober fullmakt å ifrågavarande kollegatjänst utfärdades.

Parallelafdelningar hafva fortsättningsvis varit i verksamhet vid lyceets fem lägre klasser. Den 8 augusti 1900 meddelade Kejserliga Senaten tillstånd, att parallelafdelningar allt fortfarande finge vara i verksamhet vid lyceets fem lägre klasser under läsåret 1900—1901. Biträdande kollegatjänsten i svenska och finska språken skulle framgent upprätthållas, hvaremot biträdande kollegatjänsten i matematik och naturalhistoria skulle indragas och ersättas med timlärare. Till alla häraf föranledda utgifter beviljades ett anslag af 21,250 mark. Därjämte meddelade Kejserliga Senaten på därom gjord underdånig ansökan den 29 augusti 1900 tillstånd, att den vid lyceets fem högsta klasser befintliga reallinjen med enskilda medel finge utvidgas sålunda, att från 1 september 1900 inrättades en realklass, motsvarande reallyceernas sjätte klass, samt att denna årligen finge utvidgas med en ny klass, tills den blir en fullständig, till universitetet ledande reallinje, dock under förutsättning att garanterna för ifrågavarande reallinje för dessa klasser efter behof bekostade rum, värme och inventarier. Till bekostande af nämnda sjätte privata realklass beviljades sedermera den 11 december 1900 ett statsbidrag af 4,000 mark. Från

början af läseåret 1901—1902 öfvertog staten hela ofvannämnda reallinje. I nådigt bref af den 19 jani 1901 anbefalldes nämligen, att den i lyceet befintliga parallelafdelning, vid hvilken meddelades realundervisning, från nästa läseårs början skulle utvidgas sålunda, att staten det första året öfvertog den till skolans sjätte klass inrättade privata parallelafdelningen och en ny inrättades till sjunde klasen, samt att under därpå följande läseår en en dylik afdelning inrättades till åttonde klassen. För läseåret 1901—1902 beviljades den 5 november 1901 34,500 mark till parallelafdelningarnas underhåll vid sju klasser, och för följande läseår den 7 september 1902 24,037 mark. Emedan man funnit det omöjligt att framgent enbart med timlärae handhafva undervisningen å alla åtta klasser af nämnda realafdelning, anbefalldes Kejsrerliga Senaten Öfverstyrelsen att inkomma med förslag om undervisningens ordnande för framtiden på annat sätt å ifrågavarande parallelafdelningar.

Den 8 maj 1900 anbefalldes Kejsrerliga Senaten Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att låta uppföra en ny gymnastiksal för lyceet enligt godkända ritningar och ett kostnadsförslag å 44,670 mark. För införande af elektrisk belysning i den nya gymnastiksalen beviljades den 26 januari 1901 536 mark 5 penni, samt för dennas inredande den 6 juni 1901 4,570 mark 80 penni och den 12 februari 1902 700 mark. Till anslaget för ved och belysning har, förutom tillfälliga belopp, den 12 april 1902 beviljats ett årligt tillskott af 1,500 mark räknadt från den 1 januari 1902. För särskilda behof ha därjämte tillfälliga anslag beviljats.

Rektorsvården har fortfarande handhafva af lektor H. Melander.

Elevantalet var resp. 362, 385, 402.

Skolråd: Borgmästaren K. F. S. Lilius (ordförande), stadsläkaren A. R. Spoo, apotekaren A. Kyrklund, bankdirektören L. Gestrin, fängelsedirektören W. Nybergh (från år 1901).

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. Inom den ordinarie lärarepersonalen hafva inga andra förändringar inträffat, än att lektorn i naturvetenskaperna, professorn C. J. Arrhenius den 11 juli 1900 erhöi afsked med full pension från den 1 september 1900. Lektorstjänsten i grekiska och latin, hvilken icke ordinariter besättes, har handhafva af vikarier.

Den 13 mars 1900 förhöjdes anslaget för gatueandelarnes och gårdsplanens underhåll till 350 mark, samt den 20 november 1900 anslaget för ved och belysning från 2,400 till 3,300 mark från den 1 januari 1901.

För aflönande af ett vaktmästarebiträde beviljades den 29 mars 1900 200 mark.

Rektorsvården har handhafva af lektor J. E. Amnell. Till prorektor förordnade Öfverstyrelsen, efter professor Arrhenius' afgång, den 14 augusti 1901 lektorn G. A. Cygnaeus.

Elevantalet var resp. 172, 178, 192.

Skolråd: Borgmästaren A. F. Juselius (ordförande till år 1900), kommunalrådet G. A. Petrelius, medicindoktorn W. Stadius, hofrättsrådet Hj. Sereinius, vicekonsuln A. Jacobsson och hofrättsassesorn F. A. Kumlin (från år 1900).

Reallyceet med svenskt undervisningsspråk. Sedan lektorn I. Uschakoff år 1900 erhållit transport till svenska normallyceet, utnämndes den 8 december 1900 till lektorstjänsten i tyska och franska språken, att tillträdas den 1 juni 1901, lektorn vid finska reallyceet i Nikolaistad A. E. Rosendahl. Den 16 november 1900 erhöll kollegan K. A. Herlin afsked jämte full pension från den 1 februari 1901. Till hans efterträdare vid kollegatjänsten i finska språket befullmäktigades den 28 februari 1902 filosofiemagistern K. J. Rostedt.

Den 31 oktober 1900 beviljades ett årligt bidrag af 500 mark till skolkassan samt förhöjdes anslaget för ved och belysning från 3,500 till 4,000 mark, räknadt från den 1 januari 1901.

Rektorsvärden har fortfarande handhäfts af lektorn K. A. Poppius.

Elevantalet har varit resp. 171, 174, 170.

Skolråd: Fängelseläkaren G. M. von Essen (ordförande), kommerserådet F. von Rettig, fabrikanten N. Boman, handlanden E. Nylund och hofrättsrådet G. M. Tenlén (från år 1900).

Frunttimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Den 16 juni 1900 förordnades fröken M. Tarasow till lärarinna i tyska och franska språken.

Den 14 juli 1899 beviljades 1,200 mark till hyresmedel åt föreståndarinnan, för ett års tid räknadt från den 1 juni 1899.

För upprätthållande af parallellafdelning till I klassen beviljades den 16 juli 1902 för läsåret 1902—1903 4,440 mark samt 1,700 mark till uppyrande af rum för nämnda klass.

Ekklesiastikexpeditionen meddelade i skrifvelse af den 7 maj 1902 Öfverstyrelsen, att Kejsarliga Senaten anbefallt Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att i samråd med Öfverstyrelsen låta uppgöra och till Kejsarliga Senaten insända ritningar och kostnandsförslag till eget hus för läroverket.

Elevantalet har varit resp. 159, 166, 170.

Skolråd: Domkapitelsnotarien J. A. Malmgren (ordförande), järnvägs-läkaren K. G. Kyrklund, fruarna A. Schoultz och A. Jahnsson samt hofrättsnotarien O. A. Westeling (från år 1900).

Frunttimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. Inom den ordinarie lärarepersonalen hafva förändringar icke inträffat.

Till anslaget för ved och belysning beviljades den 10 december 1901 ett extra tillskott af 800 mark. Den 5 mars 1902 beviljades åt vaktmästaren K. H. Johansson ett extra anslag af 200 mark.

Elevantalet har varit resp. 130, 140, 146.

Skolråd: Lektorn G. A. Cygnaeus (ordförande), medicinelicentiaten G. A. Tollet, fru H. Malmgren, justitierådmannen R. A. von Willebrand och fru A. Schybergson (båda från år 1900).

Mariehamn.

Realläroverket med svenskt undervisningsspråk. Jämlikt nådiga kungörelsen af den 4 augusti 1898 vidtog läroverkets verksamhet den 1 september

med fem klasser, och den 1 september 1899 utnämndes dess ordinarie lärare till sina befattningar, såsom i föregående treårsberättelse omtalats. Kollegan J. E. Nordström erhöi på begäran afsked den 13 juni 1899. I hans ställe befullmäktigades till kollega i matematik och bokföring den 9 december 1899 filosofiemagistern K. W. Poppius, med rätt att tillträda tjänsten den 1 september 1900. Den 3 april 1902 erhöi kollegan i svenska och finska språken G. A. Lundström på begäran afsked från den 1 september 1902.

För läroverkets behof ha beviljats följande anslag: den 29 mars 1900 beviljades 948 mark 45 penni för naturalhistorisk och fysikalisk undervisningsmateriel; den 5 september 1900 2,932 mark för anskaffande af nya möbel; den 19 juni 1901 863 mark 94 penni för undervisningsmateriel samt den 19 juni 1902 600 mark för bekostande af nya pulpeter.

Den 28 november 1900 beslöt Kejsrerliga Senaten, att ett nytt hus skulle för läroverket uppföras och gaf i uppdrag åt Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att låta uppgöra ritningar och kostnadsförslag därtill.

Att bestrida rektorsvården, som tillsvidare handhafs af kollegan I. F. Bergroth, förordnade Kejsrerliga Senaten den 11 december 1900 kollegan G. A. Lundström från den 1 januari 1901. På begäran entledigades han från rektorsbefattningen den 19 juni 1902 och samtidigt förordnades till rektor kollegan K. V. Poppius.

Elevantalet har varit resp. 71, 78, 98.

Skolråd: Vicekonsuln H. F. Tamelander (ordförande), handlanden N. O. Nordenson, sjökaptenen I. N. Schröder, stadsläkaren A. L. Gylling och fru E. Wessel (båda från år 1900).

Björneborg,

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Den 20 april 1901 befullmäktigades till lediga kollegatjänsten i svenska och finska språken filosofiemagistern A. Söderholm.

Mindre anslag hafva för särskilda behof beviljats; anslaget för ved och belysning höjdes den 16 januari 1900 från 1,600 till 2,200 mark, räknadt från början af samma år.

Rektorsvården har fortfarande handhafs af lektorn L. H. Sandelin.

Elevantalet har varit 196, 190, 189.

Skolråd: lektorn E. V. Selin (ordförande), vicepastorn L. W. Häggström, folkskoleinspektorn K. G. Ollonqvist och stadsläkaren E. H. B. Krook.

Tavastehus.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. År 1900 befordrades lära-
ren i tyska språket F. O. Blomqvist till kollega vid lyceet i Jyväskylä. Därefter har sagda tjänst icke varit ordinariter besatt. Lediga lektorstjänsten i latin och grekiska har fortfarande handhafs af filosofiedoktorn A. W. Blomqvist.

Den 18 mars 1902 biföll Kejsrerliga Senaten till Öfverstyrelsens hemställen, att det åt biträdande kollegan i svenska språket för en undervisningsskyldighet af 22 timmar i veckan ur anslaget för lyceets tjänstgöringsarvoden utgående årliga arvudet 2,600 mark från den 1 januari 1902 skulle upptagas till 3,600 mark, samt att anslaget för lyceets tjänstgöringsarvoden, räknadt från samma tid, skulle förhöjas med 1,000 mark årligen.

Den 9 december 1899 beviljades 518 mark 50 penni för inköp af ett harmonium. För betäckande af en i anslaget för ved och belysning uppkommen brist beviljades den 2 maj 1900 1,137 mark 3 penni; nämnda anslag förhöjdes den 1 september 1900 från 2,700 till 3,600 mark.

Rektorsvärden har fortfarande handhafts af lektorn K. O. Lindeqvist. Elevantalet har varit resp. 195, 201, 207.

Skolråd: Kammarrådet G. W. Liukkonen (ordförande), landssekreteraren K. G. M. Anthoni, kollegiirådet K. H. Bartram, vicepastorn A. Appelqvist samt prostén J. Johansson (från år 1900).

Tammerfors.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Den 14 januari 1902 utfärdades kontitutorial å läraretjänsten i sång för kantorn G. V. J. Hylander. Filosofiemagistern W. T. Bergroths befullmäktigande till kollegatjänsten i matematik från den 1 september 1900 har blifvit omnämndt i föregående treårsberättelse.

Emedan de inträdessökandes antal till lyceet alltjämt stigit, anhöllo privata personer redan år 1896 om inrättande af parallelafdelningar eller att den i staden befintliga svenskspråkiga elementarskolan måtte ombildas till ett femklassigt läroverk med finskt undervisningsspråk. Denna ansökan bifölls dock icke. Sedermera har behovet af parallelafdelningar blifvit allt känbarare, och den 19 juni 1901 utfärdades en nådig skrifvelse, hvori förordnades, att en parallelafdelning med undervisning i latin skulle från den 1 september 1901 kläs för klass inrättas till reallyceet i Tammerfors fyra lägsta klasser, samt att Senaten frändeles ägde inkomma med underdånigt förslag, angående ombildandet af denna parallelafdelning till ett själfständigt klassiskt lyceum, om ett dylikt läroverk syntes af behovet på orten påkalladt. Jämlikt detta förordnande beviljades för parallelafdelningen till I klassen under läseåret 1901—1902 den 8 augusti 1901 5,890 mark, samt den 24 april 1902 till I och II klassen under läseåret 1902—1903 11,100 mark.

Extra anslag hafva beviljats för särskilda behof: den 12 juli 1900 377 mark 45 penni till anslaget för ved och belysning, hvilket samtidigt höjdes från 2,800 till 3,000 mark från den 1 januari 1901; den 25 juli 1900 1,710 mark 50 penni för ny anordning af den elektriska belysningen i lyceets lokal; den 12 februari 1902 1,100 mark 50 penni för anskaffande af nya pulpeter. Den 5 maj 1902 förhöjdes anslaget för renhållning af gårdsplanen och gatuandelen från 200 till 400 mark.

Rektorsvården har fortfarande handhåfts af lektorn H. M. J. Relander. Elevantalet har varit resp. 253, 248, 309.

Skolråd: Stadsläkaren G. R. Idman (ordförande), kommerseråden L. J. Hammarén och A. Sommer, kommunalråden E. W. Åkerlund och fabrikanter H. Liljeroos.

Elementarskolan med svenskt undervisningsspråk. Sedan Kejserliga Senaten i skrivelser till Öfverstyrelsen af den 21 juni 1898 och af den 2 maj 1899 förordnat, att svenska elementarskolan i Tammerfors från början af läsåret 1898—1899 skulle indragas klass för klass och läroverkets bibliotek, undervisningsmateriel, möbel och andra inventarier i föreskrifven ordning öfverlåtas åt föreningen »Föreningen för svenska samskolans i Tammerfors upprätthållande», anbefalldes Öfverstyrelsen vidtaga af denna indragning föranledda åtgärder. Sedan i nådig skrivelse af den 27 oktober 1899 tillkännagifvits att skolan, i enlighet med hvad Öfverstyrelsen föreslagit, skulle i slutet af läsåret 1899—1900 helt och hållet upphöra med sin verksamhet, förordnade Kejserliga Senaten den 21 november 1899, att kollegerne Kaarlo Dahlström, Anders Enoch Lindfors, Julius Gustaf Nordling och Verner Andelin, hvilka innehåft tjänst vid läroverket, från den 1 september 1900 skulle ställas på indragningsstat samt vara berättigade att till den 1 september 1902 åtnjuta sina dåvarande å stat upptagna löneförmåner, utgörande för kollegerne Dahlström, Lindfors och Nordling lön 2,000 mark, hyresmedel 600 mark och arvodestillskott 1,600 mark eller sammanlagt 4,200 mk, för kollegan Andelin åter lön 2,000, hyresmedel 600 och arvodestillskott 800 mark eller sammanlagt 3,400 mark, samt efter denna tid under hela deras listid 3,500 mark årligen, motsvarande för kollegerne fastställd full pension. Likaledes förordnade Kejserliga Senaten, enligt Öfverstyrelsens förslag, att elementarskolans arkiv vid slutet af följande vårtermin skulle öfverlåtas till ortens finska realluceum.

Elevantalet var under läsåret 1899—1900 å då i verksamhet varande IV klassen 5.

Wiborg.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Den 27 februari 1900 konstituerades till lediga läraretjänsten i sång orgelnisten E. Sivori. Den 6 oktober 1899 erhöll kollegan i ryska språket och läraren i franska C. M. Lindfors afsked jämte listidspension. Till kollega i ryska med rätt att tillträda tjänsten den 1 nästpåföljande november befullmäktigades den 21 april 1900 filolosofiemagistern G. V. E. Groundstroem, som år 1901 utnämndes till lektor vid finska realluceet i Helsingfors. Å den ånyo ledigblifna kollegatjänsten i ryska språket utfärdades den 26 april 1902 fullmakt för lärarekandidaten F. M. Schwindt, hvilken tidigare som vikarie handhaft samma tjänst.

Sedan läraretjänsterna i franska och tyska språken blifvit lediga, den förra på grund af kollegan Lindfors' afsked, den sednare därigenom att fru

Selma Katarina Qvist, som på grund af kontitutorial handhade undervisningen i tyska språket, tillika var ordinarie lärarinna vid statens finska fruntimmersskola, beslöt Kejsrerliga Senaten den 22 maj 1900, att nämnda läraretjänster från den 1 september 1900 skulle förenas tillen kollegatjänst i franska och tyska språken, för hvilket ändamål i lyceets utgiftsstat skulle upptagas: lön 2,000, hyresmedel 600 samt för bestridande af dyrare lefnadskostnader 300 mark. Till denna tjänst, som skulle tillträdas den 1 september 1901, befullmäktigades den 18 juni 1901 filosofiemagistern A. W. Kranck.

Under år 1900 erhöil kollegan i svenska språket K. A. Petrelius transport till finska fruntimmersskolan på orten; till hans efterträdare i nämnda kollegatjänst befullmäktigades den 1 mars 1901 kollegan vid finska klassiska lyceet i Uleåborg K. E. Auer. Genom lektorn U. A. Saxéns transport till stadens finska realluceum blef lektorstjänsen i matematik och fysik ledig, och befrlmäktigades till denna tjänst, som skulle tillträdas den 1 januari 1902, filosofiemagistern F. H. Koskinen den 18 juni 1901. Sedan Öfverstyrelsen den 19 juni 1901 bifallit till lektorn Koskinens och lektorns i matematik, fysik och kemi vid Sordavala realluceum K. J. L. Löfstedts anhållan om rätt att ingå tjänstebyte, erhöillo nämnda lektorer transportbref den 19 augusti 1901. Sedan lektorn i religion, logik och svenska språket S. Manninen den 23 januari 1901 blifvit utnämnd till kyrkoherde i Libelits, utfärdades den 22 april 1902 för teologiekandidaten M. J. Ruuth fullmakt å nämnda lektorstjänst, att tillträdas den 1 nästpåföljande maj.

Särskilda bidrag hafva beviljats till betäckande af brister i skolkassan samt i anslaget för ved och belysning, hvilket den 12 juli 1900 förhöjdes från 3,600 till 4,100 mark, räknadt från den 1 januari 1901. För upprätthållande af en parallelafdelning till I klassen under läseåret 1902—1903 beviljades den 5 augusti 1902 5,000 mark.

Rektorsvärden har fotfarande handhafts af lektorn G. V. Valle.

Elevantalet har varit resp. 204, 205, 213.

Stofråd: Hofrättsrådet D. W. Åkerman (ordförande), hofrättsnotarien A. J. Zitting, kapellänen K. G. Serén, stadsläkaren K. Schröder och handlanden J. Lallukka (båda från år 1900.)

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. Den 22 januari 1901 erhöil lektorn i geografi och naturkunnighet J. H. E. Nervander afsked med full pension. Till kollega i naturalhistoria, geografi och historisk läsning befullmäktigades den 3 december 1901 filosofiemagistern A. Boman, med rätt att tilträda tjänsten den 1 februari 1903. Lediga lektorstjänsten i grekiska och latin har provisoriskt handhafts af filosofiemagistern I Bergh.

Mindre extra anslag hafva beviljats. Anslaget för undervisning grekisk-katolsk religionslära förhöjdes den 6 december 1899 till 700 mark, räknadt från början af samma år; anslaget för ved och belysning höjdes likaledes den 29 augusti 1900 från 2,600 till 3,100 mark, räknadt från den 1 januari 1901.

Den 5 mars 1902 beviljade Kejsrerliga Senaten ett extra arvode af 200 mark åt vaktmästaren T. Kimari.

Rektorsvärden har fortfarande handhafts af lektorn A. Bergroth.

Elevantalet var resp. 149, 149, 145.

Skolråd: Hofrättsrådet A. J. A. Spåre (ordförande), kommerseråden V. Hackman och O. Borenus, pastor S. T. Gräsback och stadsläkaren K. M. Gadd.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. De härtills obesatta läraretjänsterna hafva fått ordinarie innehafvare sålunda, att filosofiekandidaten O. M. T. Nordensvan den 5 december 1899 befullmäktigades till kollega i ryska språket; kollegan vid detta lyceum A. K. Sumelius den 4 december 1900 till lektor i historie, geografi och finska språket och den 11 december 1900 lektor vid ortens finska klassiska lyceum U. A. Saxén till lektor i matematik, fysik och kemi. Den 27 augusti 1902 befullmäktigades filosofiemagistern A. E. Korhonen till kollega i historia, geografi och finska språket.

Den 20 oktober 1900 beviljades 1,150 mark för anskaffande af nya pulpeter.

Rektorsvorden har handhafs af lektorn Hugo Zilliacus.

Elevantalet var resp. 210, 205, 200.

Skolråd: Hofrättsrådet A. H. Snellman (ordförande till år 1900), öfverstelöjtnanten A. A. Brunou (ordförande från år 1900), medicinedoktorn P. Thuneberg, målaremästaren G. Timonen, handlanden E. Wolff (från år 1900) och hofrättsnotarien I. Paqvalén (från år 1901).

Fruentimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Den 3 oktober 1899 erhöll sånglärarinnan A. S. Wärnhjelm afsked. Till den ledigblifna sångläraretjänsten konstitueradas den 24 april 1900 lärarinnan A. H. Siitonen. Till den lediga kollegatjänsten i historia, geografi och finska språket befullmäktigades den 19 mars 1900 kollegan vid ortens finska klassiska lyceum K. A. Petrelius. Emedan kollegan K. J. L. Löfstedt år 1900 befullmäktigats till lektorstjänsten vid reallyceet i Sordavala, förordnades den 21 januari 1902 filosofiekandidaten F. W. Kadenius till hans efterträdare vid kollegatjänsten i matematik, fysik och naturkunnighet. Den 25 juli 1902 afled lärarinnan i tyska språket fru Selma Katarina Qvist.

Under läsåret 1899—1900 voro parallelafdelningar till skolans tre lägsta klasser i värksamhet. Den 12 juli 1900 beviljade Kejserliga Senaten 16,889 mark för upprätthållande af parallelafdelningar till de fyra lägsta klasserna under läsåret 1900—1901, hvarunder den tillämnade parallelafdelningen till första klassen dock icke kom till stånd. Under läsåret 1901—1902 funnos parallelafdelningar till skolans alla fem klasser, och beviljades till deras upprätthållande den 28 augusti 1901 21,020 mark.

Den 12 juli 1900 beviljades 1,200 mark till betäckande af en i anslaget för ved och belysning uppkommen brist.

Elevantalet i skolan var resp. 261, 257, 284.

Skolråd: Kollegiasessorn G. Z. Sandman (ordförande till år 1900), hofrättsrådet H. E. Fabritius, handlanden J. Häkli, fruarna E. Åkerman och H. Winter samt landskamreraren K. G. W. Rönneberg (från år 1900).

Fruentimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. Den 15 juli 1902 afled föreståndarinnan Ines Sofia Zilliacus.

Extra bidrag hafva beviljats till skolkassan och till anslaget för ved och belysning, hvilket sistnämnda anslag den 8 oktober 1899 förhöjdes från 1,800 till 2,700 mark, räknadt från den 1 januari 1900. Till komplettering af gymnastikredskapen beviljades den 17 november 1900 563 mark. Anslaget för undervisningen i grekisk-katolsk religionslära förhöjdes den 6 december 1899 till 280 mark, räknadt från samma års början.

Gårdskarrens lön har höjts från 300 till 400 mark, att utgå från den 1 januari 1900.

Elevantalet var resp. 96, 100, 100.

Skolråd: Landssekreteraren A. L. von Knorring (ordförande), fru E. Frankenhaeuser, vicekonsul L. Pacius, bankdirektören A. von Pfaler och lasarettsläkaren P. W. Granberg (båda från år 1900).

Sordavala.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Från början af läsåret 1900—1901 blef lyceet fullständigt. Enligt Kejsrerliga Senatens beslut besattes de läraretjänster, hvilka ännu saknade ordinarie innehafvare sålunda, att lektorn vid lyceet i Jyväskylä O. A. Forsström och filosofielicentiaten V. H. Palander den 27 juli 1901 utnämndes till lektorer, den förre i historia, geografi och finska språket, den senare i tyska och franska; å lektorstjänsten i matematik, fysik och kemi utfärdades den 13 november 1900 fullmakt för kollegan vid svenska fruentimmersskolan i Viborg K. J. L. Löfstedt, sedan Kejsrerliga Senaten förkastat de besvär, hvilka blifvit anförda med anledning af hans utnämning; den 28 maj 1900 förordnades teologiekandidaten L. V. Sjöstedt att under tvenne profår handhafva lektorstjänsten i religion och svenska språket. Den 19 juni 1901 ingingo med Öfverstyrelsens begifvande lektorn Löfstedt och utnämnde lektorn vid finska klassiska lyceet i Viborg F. H. Koskinen tjänstebyte och tilldelades dem den 19 augusti 1901 transportfullmakter. Sedan kollegan I. E. Schroeder erhållit transport till lyceet i Kuopio, befullmäktigades den 10 september gymnastikläraren E. J. Vartiainen, till kollega i gymnastik.

Den 31 juli 1901 erhöill lektorn V. H. Palander på begäran afsked från den 1 september 1901. Till lektor i tyska och franska språken efter honom utnämndes den 28 juli 1902 kollegan vid lyceet i Joensuu K. S. Larila.

Sedan kollegatjänsten i historia, samt i finska och tyska språken genom kollegan F. L. Petanders frånfälle den 10 mars 1901 blifvit ledig, utfärdades den 3 december 1901 fullmakt å nämnda kollegatjänst för filosofiemagistern A. A. Aarne, med rätt att tillträda tjänsten den 1 maj 1902.

Läraretjänsten i engelska språket har handhafvats, enligt af Öfverstyrelsen gifna särskilda förordnanden, af fru T. S. Forsström.

Den för läroverket upphyrda lokalen nedbrann den 25 februari 1900; skolans samlingar, bibliotek, arkiv jemte annan egendom förstördes genom

denna olyckshändelse. För anskaffande af nya inventarier beviljades den 29 mars 1900 ett anslag af 4,637 mark samt för inköp af naturvetenskaplig och geografisk undervisningsmateriel den 8 augusti 1900 3,300 mark. Till förstärkning af skolkassan hafva beviljats särskilda tillskott: den 29 mars 1900 1,000 mark, den 14 september 1901 600 mark och den 10 december 1901 1,616 mark 34 penni.

Sedan nådigt tillstånd erhållits till uppförande af egen lokal för läroverket samt till detta ändamål af allmänna medel anvisats högst 129,200 mark, förutom de 100,000 mark, hvilka Sordavala stad redan beviljat för samma ändamål, anbefalldes Kejslerliga Senaten den 5 april 1900 Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att, enligt uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, låta uppföra nämnda hus på den af Sordavala stadsfullmäktige därför afträdde tomten. Byggnaden blef färdig till början af läsåret 1901—1902, då lyceet fick flytta in i eget hus. För anskaffande af möbel och gymnastikredskap beviljades den 14 maj 1901 11,504 mark 50 penni.

För aflönande af gårdskarl beviljades den 3 december 1901 ett årligt anslag af 600 mark.

Till att sköta rektorstjänsten, som provisoriskt handhafts af kollegan K. S. Kaikkonen, förordnade Kejslerliga Senaten den 6 november 1900 lektorn O. A. Forsström. Till prorektor utnämnde Öfverstyrelsen den 27 november 1900 kollegan Kaikkonen.

Elevantalet under år 1899—1900, då lyceet var sjukklassigt, utgjorde 139, under åren 1900—1901 och 1901—1902, då läroverket redan var fullständigt, resp. 149, 175.

Skolråd: Medicinalrådet H. A. Hällström (ordförande till år 1900), hofrådet A. N. Hoffman, rektorn C. W. Alopeus, stadsläkaren G. J. Winter (från år 1900), samt fruarna M. Berg och L. Alopæus.

S:t Michel.

Klassiska lyceet med tvenne undervisningsspråk. Den 24 juni 1901 afled kollegan i latin och finska språket J. Mansikka. Tjänsten har sedermera handhafts provisoriskt.

Den 2 Maj 1900 förhöjdes anslaget för ved och belysning från 900 till 1,200 mark, räknadt från den 1 september 1900.

Med anledning af stadsfullmäktiges i S:t Michel underdåniga ansökan meddelade Kejslerliga Senaten den 14 maj 1901 tillstånd att till lyceets fem klasser på stadens bekostnad från början af nästföljande läsåre åtminstone för fyra år framåt finge inrättas en realafdelning, enligt ansökningen bifogad undervisningsplan, samt att undervisningen å denna afdelning, såvidt den icke kunde meddelas i förening med undervisningen å lyceets motsvarande klasser, finge handhafvas af timlärare, hvilka staden skulle förbinda sig att aflöna.

Sedan af allmänna medel beviljats 116,000 mark för utvidgande af den åt lyceet öfverlåtna, staten tillhöriga byggnaden, anbefalldes Kejslerliga

Senaten den 10 december 1901 Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att låta utföra detta arbete.

Den 18 juli 1901 entledigade Kejsrerliga Senaten på gjord anhållan lektor A. G. Borg från rektorsbefattningen och förordnade i hans ställe lektor P. A. Sahlsten.

Elevantalet var resp. 178, 182, 174.

Skolråd: Professorn H. G. Hällström (ordförande), öfverläkaren E. A. Hillbom, borgmästaren G. P. Alopæus, lagmannen F. W. Hjelmman och kyrkoherden A. L. Gulin.

Heinola.

Elementarskolan med finskt undervisningsspråk. Förändringar inom ordinarie lärpersonalen hafva icke inträffat.

Den 24 mars 1901 beviljades 1,350 mark för anskaffande af nya pulpeter.

Rektorsvården har handhafts af kollegan K. O. Grönroos.

Elevantalet var resp. 62, 80, 89.

Skolråd: Seminariiföreståndaren A. M. Johnsson (ordförande), provincialläkaren A. E. Jahnsson, seminariiföreståndarinnan H. Nordlund, stadsläkaren A. M. Nykopp och bokhandlanden A. G. Wäänänen.

Nyslott.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Den 9 april 1901 befullmäktigades filosofiemagistern E. Kekomäki till lediga kollegatjänsten i historia, finska och tyska språken. År 1902 afgick lektor A. E. E. Rancken för att tillträda en liknande tjänst vid svenska reallyceet i Uleåborg, hvarigenom nämnda lektorstjänst blef ledig.

För komplettering af inventarierna beviljades den 11 maj 1901 509 mark.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektor A. J. Buddén.

Elevantalet var resp. 108, 112, 113.

Skolråd: Borgmästaren A. E. Breitholtz (ordförande), rådman J. Strömberg, handlanden A. Auvinen, stadsläkaren B. A. Edgren, och assessorn L. Wennerström (de tvänne sistnämnda från år 1900).

Kuopio.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Den 8 maj 1900 befullmäktigades kollegan vid reallyceet i Sordavala I. E. Schröder till kollega i gymnastik. Den 2 december 1901 afled lektor A. J. Sourander; till den sålunda ledigblifna lektorstjänsten i matematik och fysik befullmäktigades den 23 december 1902 filosofielicentiaten K. F. Lindman.

Särskilda tillskott hafva beviljats till anslaget för ved och belysning, hvilket anslag genom Kejsersliga Senatens resolution af den 17 oktober 1899 förhöjdes från 1,400 till 2,200 mark från den 1 januari 1900. För anskaffande af nya möbel och reparation af de gamla beviljades den 13 maj 1902 2,600 mark.

Den 5 september 1900 blef lektorn E. Winter på begäran entledigad från rektorsbefattningen, till hvars handhafvande Kejsersliga Seanten förordnade lektorn K. O. G. Hannikainen. Till prorektor förordnade Öfverstyrelsen den 20 september 1900 lektorn E. Winter, som den 22 maj 1902 på egen anhållan entledigades från befattningen och till hvars efterträdare förordnades lektorn E. F. N. Candolin.

Elevantalet var resp. 180, 182, 196.

Skolråd: Domprosten J. Schwartzberg (ordförande), domkapitelssekreteraren K. A. Herckman, bankdirektören E. W. Emeleus (alla till år 1900), stadsläkaren J. V. Johnsson, landssekreteraren A. F. Andersin, lagmannen F. W. Hjelmman (ordförande från år 1900), stadskamreraren A. Kuokkanen och apotekaren A. E. L. Piispanen (båda från år 1900.)

Fruentimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Den 14 april 1902 afled kollegan i matematik och fysik A. E. Lindegren.

Den 3 oktober 1899 beviljades tillsvidare 880 mark för undervisningen i grekisk-katolsk religionslära.

För särskilda behof ha beviljats extra anslag, nämligen den 8 maj 1901 5,452 mark för inköp af möbel och gymnastikredskap; den 28 augusti 1901 931 mark för införande af elektrisk belysning, hvarförutom anslaget för ved och belysning från den 1 januari 1902 förhöjdes från 600 till 900 mark. Den 8 maj 1902 beviljade Kejsersliga Senaten ett årligt tillskott af 600 mark till skolans hyresmedel.

Elevantalet var resp. 105, 133, 159.

Skolråd: Landskamreraren K. A. Grönroos (ordförande), kollegan J. M. Salenius, fruarna L. Kantele och F. Nyman samt stadsläkaren G. F. Forstén.

Joensuu.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Sedan läraretjänsten i franska språket genom lärarinnan A. E. Kepplerus' den 5 juli 1899 timade frånfalle blifvit ledig och lärarinnan i tyska språket B. M. D. Pipinen förordnats till fruentimmersskolan i Joensuu, bestämde Kejsersliga Senaten den 16 januari 1900, i enlighet med Öfverstyrelsens förslag, att nämnda läraretjänster skola förenas till en kollegastjänst i tyska och franska språken, jämlikt nådiga förordningarna af den 8 november och 13 december 1898, samt att de å lyceets stat upptagna arvodena, 1,600 mark för läraren i tyska och 800 mark för läraren i franska språket skulle i vanlig ordning utbetalas till slutet af vårterminen 1900 och från den 1 september samma år

å lyceets stat observeras för ifrågavarande kollegatjänst en lön af 2,000 mark och hyresmedel 600 mark. På den sålunda inrättade kollegatjänsten erhöll filosofiekandidaten K. S. Laurila fullmakt den 27 juni 1901 och utnämndes sedermera den 28 juli 1902 till lektor i tyska och franska språken vid reallyceet i Sordavala, Sedan kollegan K. E. E. Palander den 1 september 1899 vunnit befordran till lyceet i Tavastehus, förordnades den 15 maj 1900 t. f. kollegan K. G. v. Pfaler till kollega i gymnastik.

Den 22 augusti 1900 erhöll kollegan i matematik och naturalhistoria J. L. Bøhm afsked jemte full pension från den 1 september 1900. Till hans efterträdare befullmäktigades den 11 januari 1902 filosofiemagistern O. A. Wainikainen. På den genom kollegan J. M. Alopæus' transport till fruntimmersskolan i Joensuu ledigblifna kollegatjänsten i svenska språket erhöll den 18 juni 1901 filosofiekandidaten I. E. Smeds fullmakt.

Sedan kollegan K. E. Hildén definitivt tillträdtt lektortjänsten vid seminariet i Brahestad, utfärdades den 3 december 1901 fullmakt på kollegatjänsten i latin och finska språket för filosofiemagisten K. H. M. Wikström.

Den 24 januari 1900 beviljades 288 mark 70 p. till betäcknande af en under föregående år i anslaget för ved och belysning uppkommen brist, hvarjämte nämnda anslag från den 1 januari 1900 förhöjdes från 2,000 till 2,400 mark. Sammaledes beviljades den 18 juli 1900 596 mark 82 p. till betäcknande af en i skolkassan uppkommen brist.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af kollegan D. A. Walle.

Elevantalet var resp. 199, 208, 213.

Skolråd: Provincialläkaren M. B. Nohrström (ordförande), lagmannen K. W. Nystén och kronofogden K. J. Collan (båda till år 1900), kommerserådet F. Neppenström, handlanden A. Uimonen, apotekaren H. F. Olsoni och handlanden C. J. Cederström (de båda sistnämnde från år 1900).

Fruntimmersskolan med finskt undervisningsspråk. De tjänster, hvilka från början af läsåret 1898—1899 handhafts af vikarier, fingo ordinarie innehafvare sålunda, att den 9 december 1899 konstitutorial utfärdades för fru A. Wegelius å sångläraretjänsten och för artisten F. B. W. Hahl å läraretjänsten i teckning; den 12 december 1899 befullmäktigades lärarinnan vid finska fruntimmersskolan i Åbo M. Keinänen till lärarinna i franska, lärarinnan vid lyceet i Joensuu B. M. D. Pipinen till lärarinna i tyska samt fröken H. M. Hellman till lärarinna i tyska och franska språken; den 16 december 1899 utfärdades fullmakt för fröken T. J. Beyrath å föreståndarinnebefattningen med undervisningsskyldighet i religion, tyska språket och handarbete; den 13 juli 1900 erhöles likaledes fullmakter: kollegan vid lyceet i Joensuu J. M. Alopæus å kollegatjänsten och svenska, filosofiemagistern E. Elo å kollegatjänsten i matematik och fysik samt den 6 augusti 1900 filosofiemagistern F. H. Lundelin å kollegatjänsten i geografi och finska språket. Sedan lärarinnan i gymnastik I. M. Kaukonen (föd Forsberg) och läraren i teckning och kalligrafi B. Hahl på begäran erhållit afsked, utfärdades den 22 december 1900 konstitutorial för fröken J. A. Sirenus å lärarinnetjänsten i gymnastik och den 3 december 1901 för fröken H. K. Niemelä å lärarinnetjänsten i teckning och kalligrafi.

Extra anslag hafva beviljats: den 3 oktober 1899 560 mark för undervisning i grekisk-katolsk religionslära, den 13 mars 1900 879 mark för inköp af gymnastikredskap och den 19 juni 1901 939 mark 60 p. för anskaffande af fysikalisk och naturalhistorisk undervisningsmateriel.

Elevantalet var resp. 116, 118 116.

Skolråd: Lyceilektorerna K. A. Wegelius (ordförande) och J. W. Ronimus samt fruarna H. Cannelin, A. Nystén och I. Harlin.

Nikolaistad.

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. Till kollegatjänsten i finska språket, som genom kollegan J. A. Helles död blifvit ledig, befullmäktigades den 2 december 1899 filosofiemagistern S. G. Mikander med rätt att tillträda tjänsten den 1 maj 1900. Den 28 maj 1900 erhöll kollegan i svenska och geografi E. West på begäran afsked frå den 1 september 1900; till kollegatjänsten i naturalhistoria, geografi och historie befullmäktigades den 10 juni 1901 t. f. kollegan T. R. J. Sylvin från den 1 september 1901. Sedan sångläraren, musikediktören B. W. Palin den 25 januari 1900 erhållit afsked med en liftidspension af 1,080 mark, utfärdades konstitutorial å sångläraretjänsten för kapellmästaren H. Aufrichtig.

Enligt Kejsersliga Senatens resolution af den 18 juli 1901 indrogs läraretjänsten i tyska och franska språken från 1 januari 1902 och i stället inrättades en kollegatjänst i nämnda ämnen. Tjänsten handhades provisoriskt af språkläraren J. E. Ström, som sedermera utnämndes till ordinarie innehafvare af densamma.

Lektorn i religion, logik och psykologi K. A. Segerstråle förordnades den 1 maj 1902 till lektor i samma ämnen vid Borgå lyceum.

Den 12 juli 1900 biföll Kejsersliga Senaten till stadsfullmäktiges i Nikolaistad anhållan att från början af nästkommande läseår få inrätta en reallinje till lyceets fyra högsta klasser, å hvilken undervisning skulle meddelas enligt den af Kejsersliga Senaten den 5 februari 1890 stadfästade läroplanen med iakttagande af de förändringar, som med afseende å V och VI klasserna i denna läroplan vidtagits genom den i skrifvelse af den 19 augusti 1896 för de klassiska lyceerna stadfästade timfördelningen. För upprätthållande af denna reallinje beviljades den 19 september 1900 ett årligt statsbidrag af 1,000 mark för hvarje klass eller inalles 4,000 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900.

Den 12 juli 1900 beviljades 618 mark 38 p. till betäcknande af en i anslaget för ved ock belysning uppkommen brist, hvilket anslag jämväl förhöjdes från 2,400 till 3,000 mark från den 1 januari 1901.

Rektorsvärden har handhafs af prorektorn, kollegan F. R. Westlin, som Kejsersliga Senaten den 23 januari 1902 förordnade till ordinarie innehafvare af befattningen. Till prorektor förordnade Öfverstyrelsen den 25 februari 1902 lektorn H. E. Aspelin, som dock redan den 21 nastpåföljande mars på egen begäran entledigades från denna syssla.

Elevantalet var resp. 231, 211, 205.

Skolråd: Hofrättsråden C. L. Carp (ordförande) och A. Tujulin, hofrättsassessorerna J. A. Rehnström och G. Y. Cajanus samt stadsläkaren K. K. Ekholm.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Till lediga kollegatjänsten i gymnastik befullmäktigades den 18 juni 1901 t. f. kollegan P. J. C. Richter. År 1901 utnämndes lektorn i religion och finska språket L. J. Ingman till assistent vid Kejsarliga Alexanders Universitet, och till hans efterträdare vid nämnda lektorstjänst befullmäktigades den 22 april 1902 teologiekandidaten S. V. Korpi. År 1901 afgick lektorn i tyska och franska språken A. E. Rosendahl för att tillträda lektoratet i enhanda ämnen vid svenska reallyceet i Åbo; fullmakt å den sålunda ledigblifna lektorstjänsten utfärdades den 19 april 1902 för kollegan vid lyceet i Jyväskylä, F. O. Blomqvist.

Extra bidrag hafva beviljats till betäckande af en i anslaget för ved och belysning uppkommen brist, hvilket anslag jämväl den 12 juli 1900 förhöjdes från 2,400 till 3,600 mark, räknadt från den 1 januari 1901. För anskaffande af nya pulpeter beviljades den 24 mars 1901 660 mark.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af kollegan E. E. Levón.

Elevantalet var resp. 218, 225, 227.

Skolråd: Hofrättsassessorn O. J. Revell (ordförande), kommerserådet C. J. Hartman (till år 1900), landskamreraren K. J. Eskelin, bataljonsläkaren E. E. Pfaler, bankdirektören K. H. Majander och sekreteraren vid landtmäterikontoret K. F. Lindberg (båda från år 1900).

Fruentimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. Konstitutorial å lärarinnetjänsten i gymnastik, hvilken blifvit ledig genom lärarinnan E. M. Langhoffs afgång till svenska fruentimmersskolan i Helsingfors, utfärdades den 7 april 1900 för lärarinnan I. H. Nyström. Den 24 december 1900 afled kollegan i matematik och naturkunnighet E. E. Ingman; tjänsten har därefter handhafts af vikarier.

Den 12 juli 1900 beviljades 2,000 mark för utvidgande af vaktmästarebostaden. Till betäckande af en i anslaget för ved och belysning uppkommen brist beviljades den 12 juli 1900 936 mark 55 p.

Elevantalet var resp. 147, 150, 161.

Skolråd: Hofrättsassessorn R. A. Hasselblatt (ordförande), stadsläkaren A. T. Ehrström, fru I. Kihlman, bankkommissarien N. E. Sundman och fru F. Cajanus (båda från år 1900).

Gamlakarleby.

Elementarskolan med svenskt undervisningsspråk. Lediga kollegatjänsten i matematik och naturalhistoria har handhafs af förre kollegan G. W. Can-

nelin. Den 19 januari 1900 beviljades på derom gjord anhållan afsked åt lärarinnan i kalligrafi och teckning A. O. Kyntzell. Tjänsten har sedan innehafts af fru M. Wallin, åt hvilken uppsikten öfver de kvinliga eleverna afvensom deras handledning i gymnastik äfven varit ombetrodd.

Anslaget för ved och belysning förhöjdes från och med den 1 januari 1900 från 650 till 800 mark.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af kollegan J. F. Sandelin. Elevantalet var resp. 86, 89, 87.

Skolråd: Provincialläkaren E. F. Staudinger (ordförande), apotekaren F. Löfhjelm, stationsinspektorn J. F. Bengelsdorff, borgmästaren G. J. Lagerlöf och konsuln N. Rodén (båda sistnämnde från år 1900).

Jyväskylä.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Till lediga kollegatjänsten i naturalhistoria, geografi och historia befullmäktigades den 12 december 1899 filosofiekandidaten K. E. Hirn. Likaledes befullmäktigades till kollega i tyska och franska språken läraren i tyska språket vid lyceet i Tavastehus filosofiemagistern F. O. Blomqvist, som år 1902 befordrades till lektor i tyska och franska språken vid finska reallyceet i Nikolaistad.

Den 11 juli 1900 erhöll lektorn i matematik och fysik K. H. Kahelin afsked med full pension. Å den sålunda ledigblifna lektorstjänsten utfärdades den 18 juni 1901 fullmakt för kollegan vid samma lyceum O. W. Wänttinen, hvarefter till kollega i matematik den 15 juli 1902 filosofiemagistern M. Rantala befullmäktigades.

Lektorn i religion, logik och finska språket V. D. Peltonen erhöil, sedan han fullgjort sina profår, bullmakt till bemålde lektorstjänst den 5 augusti 1901.

Sedan lektorn O. A. Forsström i början af läseåret 1900—1901 erhållit transport till reallyceet i Sordavala, utfärdades den 18 juni 1901 fullmakt å lektorstjänsten i historia, geografi och finska för lektorn vid Jyväskylä seminarium K. J. Jalkanen.

Särskilda tillskott hafva beviljats till anslaget för ved och belysning, hvilket jämväl den 19 mars 1901 förhöjdes från 900 till 1,200 mark, räknadt från den 1 januari 1902. Likaledes hafva särskilda belopp beviljats till betäckande af i skolkassan och i anslaget för diverse utgifter uppkommen brist. Den 3 december 1901 beviljade Kejserliga Senaten 1,616 mark 34 p. för inköp af nya möbel och remont af de gamla, hvarutom till undervisningsmateriel den 30 januari 1902 beviljades 1,000 mark samt för anskaffande af gymnastikredskap den 19 juni 1902 likaledes ett extra anslag af 1,000 mark.

Sedan nådigt tillstånd erhållits, att högst 225,000 mark af allmänna medel finge användas till uppförande af ett nytt hus för detta läroverk, anbefalldes Kejserliga Senaten den 2 maj 1900 Öfverstyrelsen för allmänna bygnaderna att, enligt uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, låta uppföra

nämnda hus å det af stadsfullmäktige för detta ändamål upplåtna s. k. skoltorget. Läroverket fick sedan inflytta i eget hus i början af läsåret 1902—1903.

Den 29 augusti 1900 biföll Kejserliga senaten till stadsfullmäktiges i Jyväskylä anhållan att vid detta lyceum på stadens bekostnad från början af läsåret 1900—1901 finge inrättas en realafdelning till femte klassen, och att denna reallinje sedan årligen finge utvidgas på stadens bekostnad äfven till de högre klasserna, och skulle å klasserna vid denna reallinje tillämpas samma lektionsplan, som genom Kejserliga Senatens skrifvelse af den 7 juni 1893 förordnats att följas vid reallyceerna i Åbo, Tammerfors, Ny-slott och Nikolaistad.

Till prorektor i stället för lektorn K. H. Kahelin, som på egen begäran entledigats från denna befattning, förordnade Öfverstyrelsen den 29 december 1899 lektorn W. D. Peltonen, som af Kejserliga Senaten, sedan rektor O. A. Forsström afgått till annan befattning, den 23 januari 1901 förordnades att tillsvidare handhafva rektorsvården. Till prorektor förordnade Öfverstyrelsen den 25 februari 1902 lektorn K. J. Jalkanen.

Elevantalet var resp. 207, 221, 232.

Skolråd: Hofrådet A. W. von Zweyggberg (ordförande), fru M. Schildt (till år 1902), stadsläkaren H. E. Nilsson, kyrkoherden E. Cleve, borgmästaren F. A. Aejmelæus (till år 1902), doktorinnan B. Relander och rådman J. Castrén (båda från år 1902)

Eruntimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Kollegan i matematik och naturkunnsighet A. A. Alho förordnades den 19 oktober 1900 till lektor i samma ämnen vid Raumo seminarium och erhöll efter uttjanta profår fullmakt å nämnda tjänst den 2 december 1901.

Anslaget för ved och belysning förhöjdes den 15 januari 1901 från 600 till 1,000 mark, räknadt från den 1 januari 1902

Elevantalet var resp. 91; 93, 100.

Skolråd: detsamma som för lyceet.

Uleåborg.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Till lediga kollegatjänsten i matematik och kalligrafi befullmäktigades den 10 juni 1901 filosofiemagistern J. Kahilus. Å den genom läraren K. Määttäs fränfalle ledigblifna kollegatjänsten i gymnastik utfärdades den 29 juli 1901 fullmakt för t. f. kollegan G. W. Englund. Kollegan i svenska språket K. E. Auer erhöll den 1 mars 1901 transport till finska klassiska lyceet i Viborg; fullmakt å denna tjänst utfärdades den 3 december 1901 för filosofiemagistern O. Puupponen.

Den 19 september 1900 förhöjdes vaktmästarens aflöning från 600 till 800 mark, att utgå från den 1 januari 1900.

För upprätthållande af en privat reallinje till läroverkets fyra högsta

klasser beviljades likaledes den 19 september 1900 ett årligt statsbidrag af 1,000 mark för hvarje klass eller inalles 4,000 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900.

Extra anslag hafva beviljats: den 6 november 1900 5,499 mark 19 p. till betäcknande af en i skolkassan uppkommen brist, den 4 december 1900 ett tillskott af 500 mark till anslaget för tillfälliga utgifter, hvarjämte anslaget för ved och belysning höjdes från 3,000 till 3,500 mark; för inköp af nya inventarier och remont af de gamla beviljades likaledes den 4 december 1900 5,281 mark.

Den 4 februari 1902 entledigades rektorn M. Rosendal på egen begäran från rektorstjänsten, och Kejsrerliga Senaten förordnade lyceets prorektor, kollegan S. A. Westerlund att handhafva rektorsvården. Till prorektor utsåg Öfverstyrelsen den 25 februari 1902 lektorn A. O. Forsman.

Elevantalet var resp 259, 272, 275.

Skolråd: Lagmannen V. E. Liljeblad (ordförande till år 1901), vicekonsuln Hj. Hägg, provincialläkaren K. K. Relander (ordförande från år 1901), bataljonspredikanten V. G. Aulin, bankdirektören R. F. Kerttula, ingenjören A. J. Alberg (från år 1901).

Reallyceet med svenskt undervisningsspråk. De förordnanden och åtgärder, genom hvilka denna undervisningsanstalt från den 1 september 1899 gradvis ombildades till ett reallyceum, hafva blifvit omnämnda i föregående treårsberättelse.

Till läraretjänsten i engelska språket utfärdades konstitutorial den 19 december 1899 för lärarinnan E. A. Liljeblom.

Den 15 december 1899 afled kollegan i ryska språket hofrådet K. A. A. Hintze; till hans efterträdare vid kollegatjänsten i ryska befullmäktigades den 20 april 1901 filosofiemagistern K. F. N. Åström. Lektorn i matematik, fysik och kemi R. F. Rancken afled den 1 januari 1901; på nämnda lektorstjänst utfärdades den 19 april 1902 fullmakt för lektorn vid reallyceet i Nyslott A. E. E. Rancken.

Till läraretjänsten i kalligrafi och teckning konstituerades den 24 april 1900 lärarinnan vid finska fruntimmersskolan i Uleåborg V. Renqvist. Till lärare i sång konstituerades den 4 december 1900 kollegan J. F. Olinen.

Å lektorstjänsten i tyska och franska språken utfärdades den 20 april 1901 fullmakt för filosofiemagistern K. V. G. Lindeqvist, som på egen begäran erhöll afsked den 16 juli 1902. Nämnda lektorstjänst har på grund af särskilda förordnanden under denna treårsperiod handhaft af filosofiemagistern A. W. Karlsson.

Den 21 april 1901 afled kollegan i matematik I. C. Blomroos. Till hans efterträdare vid kollegatjänsten i matematik, hvilken provisoriskt handhaft af filosofiemagistern G. H. Wahlroos, befullmäktigades den 19 april 1902 filosofiemagistern C. A. Alenius.

Kollegatjänsten i naturalhistoria, historia och geografi har, under ordinarie innahafvaren J. E. Rosbergs tjänsteledighet, handhafs under läsåret 1899—1900 af filosofiekandidaten C. A. Knabe och sedermera af studenten, fröken H. A. Hackstedt.

Den 17 december 1901 höjdes vaktmästarens arvode från 600 till 800 mark, räknadt från den 1 januari 1902.

Smärre extra anslag hafva beviljats för särskilda behof.

Rektorsvården har fortfarande handhafs af lektorn G. R. Törngren.

Elevantalet uppgick till resp. 90, 95, 100.

Skolråd: Öfverste K. G. E. E. Furuhjelm (ordförande till år 1900), stadsläkaren S. A. Granberg, apotekaren A. Hasselblatt (ordförande från år 1900), kapten A. Nilsson (till år 1901), stadsläkaren G. G. W. Borg, löjtnant J. R. Weckman (båda från år 1900), och läneagronomen K. Laurin (från år 1901),

Fruentimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Inom den ordinarie lärarepersonalen har någon förändring icke inträffat.

Skolans nya hus blef färdigt i början af läsåret 1901—1902. För inköp af gymnastikredskap och möbel beviljades den 8 maj 1901 7,750 mark och den 17 december 1901 för anskaffande af fysikalisk och naturalhistorisk undervisningsmateriel ett extra anslag af 532 mark 40 p. Mindre belopp hafva dessutom beviljats för särskilda behof.

Elevantalet utgjorde resp. 156, 170, 174.

Skolråd: Prosten A. W. Wallin (ordförande), länelandmätaren K. H. Lindh samt fruarna L. Hällfors, K. Kivijärvi och J. Winckelman.

Fruentimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. Å lediga sånglärarinnetjänsten utfärdades konstitutorial den 4 december 1900 för lärarinnan O. M. Slottsberg. Den 30 januari 1901 afled lärarinnan i teckning och kalligrafi I. A. Weijola; å den sålunda ledigblifna tjänsten erhöll lärarinnan J. M. Hägg konstitutorial den 10 juni 1901. Den 3 juni 1901 erhöll gymnastiklärarinnan N. R. F. Granberg på begäran afsked från sin tjänst; konstitutorial på lärarinnetjänsten i gymnastik utfärdades den 4 november 1901 för lärarinnan I. Landtman.

Särskilda extra tillskott hafva beviljats bland annat till anslaget för belysning och ved, hvilket anslag den 29 januari 1901 förhöjdes från 1,000 till 1,400 mark, räknadt från den 1 januari 1902.

Elevantalet har uppgått till resp. 77, 76, 79.

Skolråd: Kommerserådet K. A. Snellman (ordförande), bataljonsläkaren O. W. Moberg, fruarna A. Borg och S. Sohlberg samt kaptenen E. Bruun (från år 1900).

Brahestad.

Elementarskolan. Den 25 april 1902 erhöll gymnastiklärarinnan Signe Soini på egen begäran afsked från den 1 september 1902.

Den 11 mars 1902 beviljades ett tillskott af 583 mark 33 p. till skolans hyresanslag, hvarjämte nämnda anslag höjdes från den 1 januari 1903 tillsvidare till 2,200 mark årligen.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af kollegan H. A. Ingman.

Elevantalet utgjorde resp. 62, 70, 85.

Skolråd: Borgmästaren A. Luoma (ordförande), handlanden K. A. Almgren, kronofogden W. Rehnbeck, fruarna H. Rehnbeck och A. Lackström (från år 1900)

Torneå.

Elementarskolan. Den 17 mars 1900 afled t. f. kollegan K. E. Ottelin. Till hans efterträdare förordnades den 3 april 1902 prestmannen, filosofiekandidaten A. J. Silander att från den 1 nästkommande september tillsvidare handhafva kollegatjänsten i religion, historia och geografi.

Den 28 augusti 1901 beviljades ett extra anslag af 1,000 mark till remont och reparation af skolans inventarier.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af kollegan J. U. Nordberg.

Elevantalet var resp. 78, 65, 77.

Skolråd: Stadsläkaren E. A. Kalm (ordförande), apotekaren F. G. Borg och fru E. Winter.

III. Privata skolor.

Helsingfors.

Den 20 mars 1900 meddelade Kejslerliga Senaten direktionen för *privata finska samskolan* tillstånd att i Helsingfors stad grunda en tvåklassig privat skola med uppgift att förbereda elever till nämnda samskola. En ny lektionsplan fastställdes för samskolan den 24 april 1902. Elevantalet utgjorde under läsåren 1899—1902 resp. 282, 262, 279.

Den 17 oktober 1901 stadfäste Kejslerliga Senaten ny lektionsplan för *Lucina Hagmans »Nya finska samskola»*, samt tilldelade skolan rätt att i fastställd ordning till Kejslerliga Alexanders Universitet dimittera elever, som genomgått fullständig kurs. I nådig skrifvelse af den 17 december 1901 beviljades för upprätthållande af nämnda läroanstalt ur allmänna medel 2,500 mark för hvarje i verksamhet varande klass, tills skolan blir tvåklassig, och därefter 20,000 mark om året för hela läroverket, att utbetalas från den 1 januari 1902 till den 1 januari 1905, samt från den 1 september 1901 till den 1 januari 1902 ett extra understöd af 5,000 mark, med vilkor att undervisning i ryska språket, sedan skolan blivit fullständig, meddelas under lika många timmar, som påbjudits för statens reallyceer. Elevantalet var under läsåret 1899—1900 å tvenne klasser 57, 1900—1901 å fyra klasser 101 och 1901—1902, då läroverket hade 5 klasser, 122.

Garantiföreningens för *Läroverket för gossar och flickor* direktion beviljades i nåder den 14 september 1899 för upprätthållande af nämnda skola ett statsbidrag af 4,000 mark för hvarje af de fem lägre klasserna eller inalles 20,000 mark årligen, att utbetalas under fem års tid från den 1 september 1899. Skolans direktion berättigades den 13 maj 1902 att öfvertaga den af komministern K. T. Broberg inrättade förberedande skolan samt att fortsättningsvis upprätthålla densamma. Elevantalet var 1899—1902 resp. 344, 333 och 314.

Direktionen för *Nya Svenska Läroverket* beviljades i nådig skrifvelse af den 19 september 1900 för upprätthållande af nämnda läroverk ett förhöjdt årligt statsbidrag af 24,000 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Elevantalet var 1899—1902 resp. 238, 221 och 213.

Genom nådigt bref af den 14 september 1899 beviljades garanterna för läroverket *Nya svenska samskolan* för upprätthållande af skolan ett fortsatt årligt statsbidrag af 4,000 mark för hvarje af de fem lägsta klasserna eller inalles 20,000 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1899. Elevantalet under läseåren 1899—1902 var resp. 289, 284, 279,

För upprätthållande af *privata svenska flickskolan* beviljades genom nådigt bref af den 19 september 1900 ett förhöjdt årligt statsanslag af 15,000 mark, att utbetalas från den 1 september 1900 till samma dag år 1907. Elevantalet var 1899—1902 resp. 194, 185 och 192.

För upprätthållande af föreståndarinnan *Victoria Laurells svenska fruntimmersskola* beviljades genom nådigt bref af den 19 september 1900 ett förhöjdt statsanslag af 1,200 för I klassen, 1,300 för II klassen samt 2,500 mark för hvarje af följande fem klasser, eller inalles för hela läroverket 15,000 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Elevantalet var 1899—1902 resp. 136, 155 och 148.

Med anledning af en af föreståndarinnan *Hilja Tavaststjerna* och lärarinnan *Helena Kristina Forsman* gjord anhållan meddelade Kejsarliga Senaten den 27 februari 1900 lärarinnan Forsman tillstånd att från början af nästföljande läseår öfvertaga den af föreståndarinnan Tavaststjerna upprätthållna *svenska fruntimmersskolan* och därjämte åtnjuta det statsunderstöd, hvilket genom nådig resolution af den 1 september 1897 blifvit beviljadt för upprätthållande af nämnda läroverk, dock med vilkor att elevantalet skulle vara i medeltal minst 12 å hvarje klass. Genom nådigt bref af den 17 december 1901 förhöjdes det skolan tillförsäkrade statsunderstödet till 3.000 mark för hvarje i i verksamhet varande klass eller till inalles 15,000 mark årligen för hela läroverket, räknadt från den 1 januari 1902 till slutet af år 1904, med vilkor att vid skolan meddelas undervisning enligt den för statens femklassiga fruntimmersskolor fastställda läroplanen. Elevantalet var 1899—1900 å sju klasser 37, 1900—1901 å trenne klasser 43 och 1901—1902 å fem klasser 82.

Den 23 maj 1900 meddelade Kejslerliga Senaten föreståndarinnan Forsman tillstånd att inrätta en treklassig *förberedande skola* i förening med den af henne öfvertagna fruntimmersskolan.

Den 12 juli 1900 meddelade Kejslerliga Senaten lärarinnan *Elli Hertz* tillstånd att utvidga sin i Helsingfors stad underhållna treklassiga *förberedande skola* med en för flickor afsedd klass, å hvilken i alla ämnen komme att tillämpas den för andra förberedande klassen vid statens fruntimmersskolor fastställda läroplanen.

Den 23 januari 1902 meddelade Kejslerliga Senaten lärarinnan *Hanna Castrén* tillstånd att, för tillgodosende af den i Sörnäs och Hermanstads förstäder bosatta befolkningens bildningsbehof, inrätta en *femklassig finsk samskola*, med sammma lektionsplan, som den 6 september 1901 faststälts för de fem lägsta klasserna vid reallyceerna i landsorten.

Borgå.

Den 5 november 1901 fann Kejslerliga Senaten godt förordna, att det för upprätthållande af *finska samskolans* fem lägsta klasser tidigare beviljade statsbidraget af 15,000 märk från den 1 januari 1902 skulle förhöjas till 4,000 märk för hvarje klass eller till inalles högst 20,000 märk om året. Elevantalet 1899—1902 utgjorde resp. 135, 149 och 158.

Privata svenska fruntimmersskolan beviljades den 19 september 1900 ett förhöjdt årligt statsbidrag, beräknadt efter 2,500 märk för hvarje af de fyra högsta klasserna eller inalles 10,000 märk årligen, räknadt från den 1 september 1900 till samma dag år 1905. Den 15 februari 1901 tillät Öfverstyrelsen lyceikollegan *A. Allardt* efter lektorn *J. E. Strömborgs* frånfälle öfvertaga nämnda undervisningsanstalt samt för dess upprätthållande åtnjuta det förhöjda statsbidrag af 10,000 märk, som den 19 september 1900 i nåder beviljats skolan. Elevantalet uppgick under åren 1899—1902 till resp. 73, 70, 74.

Ekenäs.

Den 10 april 1900 stadfäste Kejslerliga Senaten stadgar för föreningen »Privatskolan i Ekenäs«, med uppgift att öfvertaga den i Ekenäs stad befintliga *privata svenska fruntimmersskolan* och upprätthålla denna som sådan eller ombildad till samskola. Elevantalet var i fruntimmersskolan 1899—1900 å fem klasser 75, 1900—1902 å sju klasser 80 och 85.

Hangö.

Den 8 augusti 1901 biföll Kejslerliga Senaten därtill att elev, som genomgått fullständig kurs vid den jämlikt Kejslerliga Senatens resolution af den 10 augusti 1899 med trenne fortsättningsklasser utvidgade femklassiga *svenska samskolan*, får i stadgad ordning utdimitteras till Kejslerliga Alexanders Universitetet.

Genom resolution af den 4 mars 1902 fann Kejslerliga Senaten godt förordna, att det den 12 november 1895 för upprätthållande af läroverkets fem lägsta klasser för tio års tid beviljade årliga statsbidraget af 15,000 mark tillsvicare från den 1 januari 1902 förhöjdes till 4,000 mark för hvarje klass eller till inalles 20,000 mark om året, med vilkor att elevantalet å nämnda klasser uppgår till i medeltal 12 per klass, samt att vid hela läroverket tillämpas den för statens reallyceer fastställda läroplanen. Elevantalet 1899—1902 var resp. 105, 131 och 144.

Genom resolution af den 3 december 1901 meddelade Kejslerliga Senaten staden rätt att öfvertaga den af skolföreståndarinnan K. K. Hagström upprätthållna treklassiga *förberedande skolan* samt att ombilda den till ett tvåklassigt läroverk.

Åbo.

För upprätthållande af *Svenska Samskolan* beviljades i nåder den 19 september 1900 ett förhöjdt årligt statsbidrag af 3,750 mark för enhvar af skolans fem lägsta klasser eller inalles 18,750 mark årligen, att utbetalas från den 1 september 1900 till samma dag år 1905. Elevantalet 1899—1902 var resp. 130, 121 och 120.

För inrättandet af en privat reallinje till finska klassiska lyceets högsta klasser och densammas öfvertagande af staten har redogjorts i berättelsen om ifrågavarande lyceum.

Den 14 september 1899 tillades skolföreståndarinnan Alma K. Lilius i nåder för upprätthållande af den s. k. *Heurlínska privata svenska fruntimmersskolan* utöfver de 9,000 mark, hvilka genom nådig resolution af den 19 september 1893 för samma ändamål beviljats för 10 års tid, räknadt från den 1 september samma år, ett tillskott af 520 mark för enhvar af skolans fem lägsta och 850 mark för enhvar af dess fyra högsta klasser eller inalles 6,000 mark årligen, att utbetalas från den 1 september 1899, hvarigenom det af skolan åtnjutna årliga statsbidraget från sistnämnda dag till den 1 september 1903 kom att utgöra 15,000 mark eller 1,320 mark för enhvar af skolans fem lägsta och 2,100 mark för enhvar af dess fyra högsta klasser. Elevantalet 1899—1902 var resp. 185, 184 och 187.

För *finska fortbildningsläroverkets* garantiförening fastställde Kejsrerliga Senaten nya stadgar den 13 mars 1900. Elevantalet var 1899—1902 resp. 33, 26 och 32.

För betäckande af en brist, som uppstått i anslaget för svenska fruntimmersskolans *privata fortsättningsklasser*, beviljade Kejsrerliga Senaten den 13 mars 1900 2,000 mark och den 11 december samma år 4,400 mark. Den 3 december 1901 beviljades samma läroverk för den pågående terminen 1,000 mark och från den 1 januari 1902 ett årligt statsbidrag af 4,000 mark. Elevantalet 1899—1902 var resp. 20, 20 och 21.

För den af kaptenskan *Naema Konstantia Ekqvist* upprätthållna s. k. *Vianderska svenska förberedande skolan* beviljades genom nådigt bref af den 17 december 1901 ett årligt statsbidrag af 500 mark för vardera af de båda högsta klasserna eller inalles 1,000 mark, räknadt från den 1 januari 1902 till slutet af år 1903, samt ett extra bidrag af 350 mark från den 1 september 1901 till den 1 januari 1902.

Den 25 februari 1902 meddelade Kejsrerliga Senaten på därom gjord anhållan fröken *S. L. Carpelan* tillstånd att öfvertaga privatlärarinnan *A. Dührs förberedande skola* i Åbo samt att fortfarande upprätthålla densamma.

Salo köping.

Finska samskolan beviljades i nåder den 19 september 1900 ett årligt statsbidrag af 2,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass, eller inalles högst 15,000 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900, dock med det vilkor att elevantalet i medeltal uppgår till minst 12 per klass. Elevantalet var 1899—1900 å trenne klasser 58, 1900—1901 å fyra klasser 70, 1901—1902 å fem klasser 94.

Den 27 mars 1901 tillät Kejsrerliga Senaten possessionaten *J. E. Bergroth* m. fl. öfvertaga den af fröken *Bertha Cavén* upprätthållna *svenska förberedande skolan* samt med fröken *Cavén* som föreståndarinnan upprätthålla nämnda skola, hvarjämte läroplan för skolan fastställdes.

Mariehamn.

Genom resolution af den 28 april 1900 afslog Kejsrerliga Senaten en af privata personer gjord anhållan om *femklassiga realläroverkets* utvidgande till ett af staten bekostadt fullständigt reallyceum, men tillät att detta läroverk gradvis finge utvidgas med *tre privata fortsättningsklasser*, vid hvilka skulle genomgå den för reallyceerna fastställda lärokursen. För upprätthållande af dessa

fortsättningsklasser beviljades genom nådig skrifvelse den 19 september 1900 ett årligt statsbidrag af 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Stadgarna för den för fortsättningsklassernas upprätthållande bildade garantiföreningen fastställde Kejserliga senaten den 14 maj 1901. Den 13 maj 1902 beviljades dessa fortsättningsklasser rätt att till Kejserliga Alexanders Universitetet utdimittera de elever, som genomgått fullständig kurs. Elevantalet 1900—1901 var å en fortsättningsklass 10, 1901—1902 å tvenne klasser 18.

Den 19 juni 1902 meddelade Kejserliga Senaten fru *E. Landell* tillstånd att inrätta en treklassig *förberedande skola*, med uppgift att förbereda elever till Mariehamns realläroverk.

Björneborg.

För upprätthållande af *privata finska fruntimmersskolan* beviljades i nåder den 14 september 1899 till de 7,000 mark, som den 12 november 1895 för tio års tid för samma ändamål beviljats, 5,000 mark årligen sålunda, att nämnda bidrag, räknadt från den 1 september 1899 till den 1 september 1905, utbetalas med 2,400 mark för enhvar af skolans fem egentliga klasser, eller inalles 12,000 mark årligen. Stadgar för läroverkets garantiförening stadfäste Kejserliga Senaten den 24 januari 1900. Genom nådigt bref af den 17 december 1901 förhöjdes det af skolan åtnjutna statsunderstödet till 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass eller till inalles högst 15,000 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1902 till slutet af år 1904. Elevantalet 1889—1902 var resp. 134, 161 och 175.

Svenska samskolans aktiebolag beviljades genom nådigt bref af den 19 september 1900 ett förhöjdt årligt statsbidrag af 3,500 mark för enhvar af de fem lägsta egentliga skolklasserna eller inalles 17,500 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Elevantalet var 1899—1902 resp. 129, 134 och 146.

Fröknarna *J. Suomi* och *H. Carlson* beviljades i nåder för den af dem upprätthållna finska *förberedande skolan* den 19 september 1900 ett årligt statsbidrag af 600 mark för enhvar af de tvenne högsta klasserna eller inalles 1,200 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900.

Nystad.

Med anledning af stadsfullmäktiges underdåniga anhållan tillät Kejserliga Senaten genom resolution af den 6 mars 1900, att därvarande *borgarskola* finge utvidgas på stadens bekostnad med trenne fortsättningsklasser,

samt att latinundervisningen, samtidigt som skolan berättigades att fortsättningsvis åtnjuta det för undervisningen i nämnda ämne ur Baekska fonden tidigare beviljade understödet, finge öfverflyttas från II—V till V—VIII klasserna. Genom resolution af den 11 mars 1902 beviljade Kejslerliga Senaten läroverket rätt att till Kejslerliga Alexanders Universitetet utdimittera de elever, som genomgått fullständig kurs. Ny lektionsplan för läroverket stadfästes den 24 april 1902. Elevantalet var 1899—1902 resp. 149, 163, 159.

Raumo.

Den 12 juli 1900 pröfvade Kejslerliga Senaten godt tillåta, att de elever, hvilka genomgått fullständig lärokurs vid det på grund af Kejslerliga Senatens resolution af den 24 maj 1898 utvidgade åttaklassiga *privata lyceet för gossar och flickor* i Raumo, finge utdimitteras till Universitetet med vilkor att de i fastställd ordning utvärka sig rätt dertill. Ny lektionsplan för läroverket fastställdes den 3 december 1901.

Genom resolution af den 4 mars 1902 förordnade Kejslerliga Senaten, att det åt Raumo stad den 7 mars 1893 beviljade statsbidraget af 15,000 mark för upprätthållande af dervarande real- och borgareskola skulle förhöjas till 4,000 mark för hvarje klass eller till inalles 20,000 mark samt berättigade staden att tillsvicare åtnjuta nämnda statsbidrag från den 1 januari 1902, dock med vilkor, att vid nämnda borgareskola och å dess fortsättningsklasser tillämpas den af Kejslerliga Senaten den 3 december 1901 för denna skola stadfästade lektionsplanen och att elevantalet å borgareskolans klasser är i medeltal minst 12 per klass.

Elevantalet 1899—1902 var resp. 144, 172 och 176.

Den 22 maj 1900 beviljade Öfverstyrelsen prosten *W. Kaitila* rätt att öfvertaga den af folkskoleinspektorn V. Högman, på grund af Kejslerliga Senatens resolution af den 20 september 1894, i Raumo stad inrättade *finnska förberedande skolan* samt att fortsättningsvis upprätthålla densamma.

Forssa.

Den 24 januari 1900 meddelade Kejslerliga Senaten, med anledning af en af enskilda personer gjord underdånig anhållan, tillstånd att, enligt den undervisningsplan, som blifvit fastställd för reallyceernas i landet fem lägsta klasser, å Forssa bruk i Tammela socken grunda en *femklassig finsk samskola*. Samtidigt stadfästes att tillsvicare tillämpas det ansökan bifogade förslaget till stadgar för nämnda skolas garantiförening. I nådigt bref af den 17 december 1901 beviljades föreningen «Forssan suomalaisen yhteiskoulun kannatusyhdistys» för upprätthållande af nämnda läroverk 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass eller högst 15,00. mark om året att

utbetalas från den 1 januari 1902 till samma dag år 1905, samt ett extra understöd af 3,000 mark från den 1 september 1901 till slutet af samma år, med vilkor att elevantalet i skolan uppgår till i medeltal minst 12 per klas. Elevantalet var 1899—1900 å en klass 33, 1900—1901 å tvenne klasser 56, 1901—1902 å fyra klasser 98.

Tavastehus.

Privata finska fruntimmersskolan beviljades i nåder den 19 september 1900 ett förhöjdt årligt statsunderstöd af 500 mark för första och 2,500 mark för enhvar af de fem högre klasserna eller inalles 13,000 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Elevantalet 1899—1902 var resp. 166, 162 och 167.

Den 15 augusti 1900 stadfäste Kejslerliga Senaten, med anledning af en af enskilda personer gjord underdånig anhållan, reglemente för *finska fortsättningsklasserna* i Tavastehus samt tillät att nämnda fortsättningsklasser finge inrättas och med privata medel upprätthållas, enligt nämnda reglemente och för skolan vid samma tillfälle fastställda lärokurser och undervisningsplan. Genom resolution af den 25 mars 1902 pröfvade Kejslerliga Senaten godt för upprätthållande af detta läroverk bevilja ett årligt statsanslag af 2,000 mark för enhvar af läroverkets i verksamhet varande klasser, att utbetalas från den 1 september 1902, dock med det förbehåll att, ifall elevantalet någon tid syntes nedgå under i medeltal tio på hvarje klass, statsunderstödet successivt indrages. Samma dag beviljades läroverket rätt att i faststald ordning till Kejslerliga Alexanders Universitetet utdimitera de elever, som genomgått fullständig kurs. Elevantalet 1900—1901 var å en klass 20, 1901—1902 å tvenne klasser 32.

För den af föreståndarinnan *Eva Savonius* upprätthållna privata *svenska fruntimmersskolan* beviljades genom nådigt bref af den 17 december 1901 statsunderstöd till samma belopp som hittills eller 6,000 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1902 till slutet af år 1904, samt dessutom från den 1 september 1901 till den 1 januari 1902 ett extra understöd af 2,000 mark. Elevantalet 1899—1902 var resp. 81, 91, 24.

Sedan *svenska samskolans* garantiförening, hvars stadgar Kejslerliga Senaten stadfäste den 14 maj 1901, med vederbörligt tillstånd från början af läsåret 1901—1902 öfvertagit fröken E. Savonius' privata fruntimmersskola och erhållit rätt, att enligt den 8 augusti och den 24 oktober 1901 fastställda undervisningsplaner ombilda den till en femklassig samskola, pröfvade Kejslerliga Senaten den 23 januari 1902 godt berättiga nämnda förening, att af det den 17 december 1901 för upprätthållande af privata fruntimmersskolan beviljade statsunderstödet uppbära en så stor del, som proportionsvis belöpte sig å de af föreningen upprätthållna fruntimmersskoleklasserna. Elevantalet vid samskolan 1901—1902 å en klass var 21.

Tammerfors.

För *finska samskolan* stadfästes ny lektionsplan den 24 april 1902. Elevantalet var 1899—1900 å fem klasser 248, 1900—1901 å sex klasser 176, 1901—1902 å sju klasser 210.

Privata finska fruntimmersskolans direktion beviljades för upprätthållande af nämnda skola genom nådigt bref af de 14 september 1899 såsom tillskott till det statsunderstöd af 8,000 mark, hvilket genom nådig resolution af den 12 november 1895 tillagts nämnda skola under 10 års tid, ett årligt extra understöd af 2,000 mark, hvarigenom hela det skolan tillförsäkrade statsunderstödet från den 1 september 1899 till den 1 september 1905 kom att utgå med 2,000 mark för enhvar af skolans fem högsta klasser eller inalles med 10,000 mark årligen. Genom nådigt bref af den 19 september 1900 förhöjdes statsunderstödet till 3,000 mark för enhvar af skolans fem högre klasser eller inalles till 15,000 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Då elevantalet alltjämt tillväxte och parallelafdelningar af denna orsak blefvo nödvändiga, beviljades genom nådigt bref af den 17 december 1901 för enhvar i verksamhet varande parallelklass ett årligt statsunderstöd af 2,500 mark från den 1 januari 1902 till slutet af år 1904 samt dessutom från den 1 september 1901 till den 1 januari 1902 ett extra understöd af 833 mark 33 p., dock med vilkor att parallelafdelningen till första klassen skulle få uppbära statsunderstödet endast i det fall, att elevantalet å denna klass uppgick till minst 60. Elevantalet 1899—1902 var resp. 287, 293 och 325.

Den 10 april 1900 meddelade Kejsrerliga Senaten tillstånd att utvidga femklassiga *svenska samskolan* till ett fullständigt realläroverk med till Universitetet ledande kurser, hvarjämte föreslagna förändringar i stadgarna för skolans garantiförening vederbörligen stadfästes. Den 8 juni 1900 stadfäste Kejsrerliga Senaten likaledes de af läroverkets utvidgande föränleda nya lektionsplanerna både för dess högre och lägre klasser. Ny lektionsplan för läroverket fastställdes åter den 3 december 1901. Den 17 december 1901 samtyckte Kejsrerliga Senaten till en af skolans garantiförening gjord anhållan att det åt föreningen den 21 juni 1898 för läroverkets upprätthållande beviljade årliga statsunderstödet af 15,000 mark måtte förhöjas till 4,000 mark för enhvar af de fem lägsta klasserna eller till inalles 20,000 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1902, med vilkor att i läroverket tillämpas den af Kejsrerliga Senaten för detsamma den 3 december 1901 fastställda lektionsplanen. Elevantalet var 1899—1900 å fem klasser 104, 1900—1901 å sex klasser 131, 1901—1902 å åtta klasser 185.

Lahtis köping.

För *finska samskolans* garantiförening fastställde Kejslerliga Senaten förändrade stadgar den 16 januari 1900. Uti sin samma dag gifna resolution fann Kejslerliga Senaten godt bifalla till den af garantiföreningens direktion gjorda anhållan, att nämnda förening måtte tillåtas utvidga den af densamma upprätthållna femklassiga samskolan till ett åttaklassigt läroverk med till Universitetet ledande kurser. Elevantalet var 1899—1900 å fem klasser 126, 1900—1901 å sex klasser 153, 1901—1902 å sju klasser 191.

Viborg.

För upprätthållande af *finska samskolan* beviljades genom nådigt bref af den 19 september 1900 ett årligt statsbidrag af 3,000 mark för enhvar i verksamhet varande klass eller inalles högst 15,000 mark, att utbetalas för redan i verksamhet varande klasser från den 1 septeber 1900 samt för följande klasser allt eftersom sådana inrättas, till slutet af läsåret 1904—1905, med vilkor att elevantalet å hvarje klass uppgår i medeltal till minst 12. Genom sin samma dag gifna resolution biföll Kejslerliga Senaten till den af direktionen för samskolans garantiförening gjorda anhållan, att skolans undervisningsplan blefve förändrad därhän, att klassernas antal blefve åtta, samt fastställde samtidigt för skolan en undervisningsplan, hvilken förändrades genom Kejslerliga Senatens resolution af den 22 maj 1902. Elevantalet var 1899—1900 å tvenne klasser 53, 1900—1901 å trenne klasser 81, 1901—1902 å fyra klasser 135.

Den 31 oktober 1899 meddelade Kejslerliga Senaten förestandarinnan för finska fruntimmersskolan *Alina Maria Renfors* tillstånd att inrätta ett treklassigt *finskt fortbildningsläroverk*, hvars kurser skulle lämpas jämväl för afläggande af studentexamen. Genom resolution af den 5 november 1901 pröfvade Kejslerliga Senaten godt för upprätthållande af detta läroverk bevilja ett årligt statsunderstöd af 2,000 mark för enhvar af läroverkets i verksamhet varande klasser, att utbetalas från den 1 januari 1902, dock med vilkor att, ifall elevantalet under någon tid syntes nedgå till mindre än i medeltal tio per klass, statsunderstödet successivt indrages. För det löpande kalenderåret beviljades läroverket samtidigt i ett för allt 3,000 mark. Den 4 mars 1902 beviljade Kejslerliga Senaten läroverket rätt att till Kejslerliga Alexanders Universitetet utdimittera de elever, som genomgått fullständig kurs. Elevantalet var 1899—1900 å en klass 19, 1900—1901 å tvenne klasser 34, 1901—1902 å trenne klasser 44.

För upprätthållande af lektorn *U. A. Saxéns* och kollegan *Y. O. Rosendals* finska *förberedande skola* beviljades i nåder den 19 september 1900 ett

årligt statsunderstöd af 600 mark för hvardera högsta klassen eller inalles 1,200 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900.

Skolföreståndarinnan *E. Sirelius* beviljades för den af henne upprätthållna finska *förberedande skolan* i nåder den 19 september 1900 ett årligt statsunderstöd af 600 mark för hvardera af de två högsta klasserna eller inalles 1,200 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900.

Den 21 september 1901 beviljade Kejsrerliga Senaten lärarinnan *F. Brandt* tillstånd att öfvertaga och upprätthålla den af lärarinnan *H. K. Lilius* inrättade svenska *förberedande skolan*, samt tillät henne tillika åtnjuta det årliga statsunderstödet af 1,200 mark, hvilket genom nådig resolution af den 21 september 1901 beviljats att till den 1 september 1903 utgå för upprätthållande af nämnda skola.

Den 11 mars 1902 beviljade Kejsrerliga Senaten förre kaptenen *M. Modeen* tillstånd att i Viborgs stad inrätta ett åttaklassigt *svenskt lyceum* för gossar och flickor.

Fredrikshamn.

Det för upprätthållande af *finska samskolan* tidigare beviljade statsunderstödet förhöjdes genom Kejsrerliga Senatens resolution af den 5 november 1901 till 4,000 mark per klass eller inalles 20,000 mark årligen. Den 19 juni 1902 meddelade Kejsrerliga Senaten skolans garantiförening tillstånd att till de dåvarande fem lägsta klasserna successivt från följande läseårs början inrätta trenne högre till Universitetet ledande fortsättningsklasser, dock med vilkor att i den sålunda utvidgade skolan undervisning i ryska språket meddelas under lika många veckotimmar, som uti den för statens reallyceer fastställda undervisningsplanen upptagas eller framdeles möjligen komma att upptagas. Elevantalet var 1899—1902 å fem klasser 125, 152, 141.

Den 21 juni 1902 biföll Kejsrerliga Senaten till en af enskilda personer gjord underdånig anhållan om tillstånd att få från följande läseårs början inrätta en enklassig, tvenne årsafdelningar omfattande skola med ändamål att förbereda elever för intagning i ortens finska samskola. På gjord anhållan tillät Öfverstyrelsen den 11 januari 1901 att nämnda *förberedande skola* finge öfverlätas åt garantiföreningen för stadens finska samskola.

Kotka.

Genom resolution af den 29 januari 1901 pröfvade Kejsrerliga Senaten godt bevilja garantiföreningen för *finska samskolan* till upprätthållande af skolans fem lägsta klasser ett årligt statsunderstöd af 3,000 mark per klass

eller 15,000 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1902 tillsvidare, samt ett extra bidrag af 5,000 mark från den 1 september 1901 till den 1 januari 1902, allt med vilkor att elevantalet å dessa klasser uppgår till i medeltal 12 per klass. Den 28 augusti 1901 tilldelade Kejsrerliga Senaten skolan rätt att till Kejsrerliga Alexanders Universitetet utdimittera de elever, som genomgått fullständig åttaklassig kurs. Den 19 juni 1902 förhöjdes det skolan tillförsäkrade statsundnrstödet till 4,000 mark för enhvar af de fem lägsta klasserna eller inalles 20,000 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1902, och samtidigt fastställdes ny undervisningsplan för läroverket. Elevantalet 1899—1902 var resp. 149, 195 och 217.

Svenska samskolans garantiförening; som, enligt nådig resolution af den 24 september 1896, för upprätthållande af nämnda undervisningsanstalt tillförsäkrats ett årligt statsunderstöd af 9,000 mark till den 1 september 1901, beviljades genom nådigt bref af den 14 september 1899 ett förhöjdt statsunderstöd af 3,000 mark för enhvar af de fem högsta klasserna eller inalles högst 15,000 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1899. Den 6 mars 1900 fastställde Kejsrerliga Senaten föreslagna förändringar i garatiföreningens stadgar. Elevantalet 1899—1902 var resp. 96, 119 och 138.

Willmanstrand.

Den 8 november 1899 stadfästes nytt reglemente för *real- och borgare-skolan*. Den 12 september 1900 biföll Kejsrerliga Senaten till stadsfullmäktiges anhållan att nämnda femklassiga läroverk finge utvidgas till åttaklassigt, vid hvilket skulle följas den läro- och lektionsplan, hvilken Kejsrerliga Senaten den 28 januari 1891 stadfäst för sådana reallyceer, hvarest å de fem lägsta klasserna afslutade lärokurser genomgås. Med anledning af stadsfullmäktiges underdåniga anhållan pröfvade Kejsrerliga Senaten, jämlikt resolution af den 1 maj 1901, godt bevilja staden för upprätthållande af nämnda läroverk ett årligt statsunderstöd af 3,000 mark för enhvar af de fem lägsta klasserna eller inalles 15,000 mark årligen, att tills vidare utgå från och med den 1 september 1902, så länge detta läroverk upprätthålles enligt nuvarande plan och med vilkor, att elevantalet är i medeltal minst 12 per klass. Genom Kejsrerliga Senatens resolution af den 16 juli 1902 förhöjdes statsunderstödet till 4,000 mark för klass eller till inalles 20,000 mark årligen, räknadt från den 1 september 1902 tillsvidare. Elevantalet 1899—1900 var å fem klasser 114, 1900—1901 å sex klaser 133, 1901—1902 å åtta klasser 198.

Sordavala.

Föreståndarinnan för *privata finska fruntimmersskolan Hilda Farbtius*, hvilken för upprätthållande af nämnda läroverk genom nådig resolution af den

1 september 1897 af allmänna medel tillförsäkrats ett årligt understöd af 6,500 mark, att utgå till den 1 september 1902, beviljades i nåder den 14 september 1899 för samma ändamål ett förhöjdt årligt statsunderstöd af 10,000 mark, att utgå under fem års tid från den 1 september 1899 med 2,000 mark för enhvar i verksamhet varande egentlig skolklass. Elevantalet 1899—1902 var resp. 137, 159, 158.

Kexholm.

Den 1 maj 1901 beviljade Kejsrerliga Senaten Kexholms stad för upprätthållande af därvarande femklassiga *real- och borgareskola* ett årligt statsunderstöd af 3,000 mark för enhvar af skolans klasser eller inalles 15,000 mark årligen, att utgå från den 1 september 1902 tillsvidare, så länge detta läroverk upprätthålles på vederbörligt sätt och med vilkor, att skolans elevantal uppgår till minst 12 per klass. Den 11 mars 1902 stadfäste Kejsrerliga Senaten ny lektionsplan för skolan samt förordnade, att det skolan beviljade statsunderstödet skall förhöjas till 4,000 mark för klass eller inalles till 20,000 mark, att utgå från den 1 januari 1902. Elevantalet 1899—1902 var resp. 82, 89, 100.

Joensuu.

För upprätthållande af lektorn *K. A. Wägelius'* och lärarinnan *E. Hällströms* finska *förberedande skola* beviljades i nåder den 19 september 1900 ett årligt statsunderstöd af 600 mark för hvardera af skolans båda högsta klasser eller inalles 1,200 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900.

Nurmes,

För upprätthållande af *femklassiga borgareskolan* beviljades Nurmes köping i nåder den 14 september 1899 ett årligt statsunderstöd af 2,500 mark att utgå under tre års tid från och med den 1 september 1899, för enhvar i verksamhet varande klass eller under läsåret 1899—1900 för tvenne klasser inalles 5,000 mark, under läsåret 1900—1901 för trenne klasser 7,500 mark och under läsåret 1901—1902 för fyra klasser 10,000 mark, med vilkor att skolans elevantal uppgår till i medeltal minst 12 å hvarje klass. Genom nådigt bref af den 17 december 1901 förhöjdes statsunderstödet till 3,000 mark per klass eller till inalles till 15,000 mark, att utgå från den 1 januari 1902 till slutet af år 1904. Elevantalet var 1899—1900 å tvenne klasser 45, 1900—1901 å fyra klasser 72, 1901—1902 å fem klasser 72.

S:t Michel.

Finska fruntimmersskolans aktiebolag beviljades genom nådigt bref af den 19 september 1900 för upprätthållande af läroverket 2,200 mark för en-

hvar af skolans fem högsta och 1,000 mark för dess tvenne lägsta klasser eller inalles 13,000 mark årligen, att utgå från den 1 september 1900 till samma dag år 1905. Elevantalet 1899—1902 var resp. 155, 175 och 188.

För inrättandet af en af staden upprätthållen realafdelning till lyceets femte klass har tidigare redogjorts.

Föreståndarinnan för *privata svenska fruntimmersskolan Alina Antell*, som genom nådig resolution af den 14 september 1896 för upprätthållande af nämnda läroverk tillförsäkrats ett årligt understöd af 7,000 mark att utgå till den 1 september 1906, beviljades i nåder den 14 september 1899 ett förhöjdt statsunderstöd af 250 mark för enhvar af skolans sju egentliga skolklasser eller, efter beräkning af 1,250 mark för hvarje klass, inalles 8,750 mark årligen, att utgå från den 1 september 1899 till den 1 september 1906, med vilkor att elevernas skolavgifter bestämdes till minst samma belop och enligt samma grunder som i statens fruntimmersskolor. Genom nådigt bref af den 17 december 1901 förhöjdes statsunderstödet till 1,500 mark för hvardera af skolans tvenne lägsta klasser och till 2,000 mark för enhvar af dess fem högsta klasser eller till inalles 13,000 mark årligen, att utgå från den 1 januari 1902 till slutet af år 1904. Elevantalet 1899—1902 var resp. 85, 115 och 128.

Nyslott.

För den af föreståndarinnan *Aura Harlin* upprätthållna *privata finska fruntimmersskolan* beviljades i nåder den 17 december 1901 ett förhöjdt statsbidrag af 2,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass eller högst 10,000 mark om året, räknadt från den 1 januari 1902 till 1904 års utgång. Elevantalet 1899—1902 var resp. 61, 70, 91.

Kuopio.

För upprätthållande af *privata finska samskolan* beviljades genom nådigt bref af den 17 december 1901 ett statsunderstöd af inalles 20,000 mark, räknadt från den 1 januari 1902 till utgången af år 1904, med vilkor att undervisning i ryska språket meddelas i skolan under lika många timmar som vid landets reallyceer. Den 30 januari 1902 stadfäste Kejserliga Senaten ny läroplan för skolan. Elevantalet 1899—1902 var resp. 200, 214, 233.

Den 8 november 1899 meddelade Kejserliga Senaten det på grund af resolution af den 12 augusti 1897 inrättade *finska fortbildningsläroverket* rätt att i faststald ordning dimittera elever till Kejserliga Alexandes Universitetet. Den 23 maj 1900 pröfvade Kejserliga Senaten, med anledning af en af direktionen för fortsättningsklasserna gjord underdånig anhållan, godt för

upprätthållande af nämnda läroverk bevilja ett årligt statsunderstöd af 2,000 mark för enhvar af dess i verksamhet varande klasser att utgå under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900, dock med vilkor att, om elevantalet någon tid syntes nedgå under i medeltal tio på klass, statsbidraget successivt indrages. Elevantalet 1899—1900 var å tvenne klasser 20.

Den 10 december 1901 fastställdes ny lektionsplan för *svenska reallyceet* för gossar flickor. Elevantalet 1899—1902 var resp. 185, 177, 165.

På gjord anhållan meddelade Öfverstyrelsen den 31 oktober 1899 lärarinnan *M. Dahlström* tillstånd att från början af instundande läseår öfvertaga den af Fröken B. Stenius, enligt nådig resolution af den 12 november 1886, inrättade finska *förberedande skolan*. För upprätthållande af läroverket beviljades genom nådigt bref af den 19 september 1900 ett förhöjdt statsbidrag af 1,000 mark för hvardera af de högsta klasserna eller inalles 2,000 mark årligen under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900.

Jyväskylä.

För inrättandet af en af staden upprätthållen privat reallinje till lyceets högre klasser har förut redogjorts.

Genom resolution af den 1 oktober 1901 tillät Kejserliga Senaten föreståndarinnan för finska fruntimmersskolan *Ida Maria Granath* med flere att i förbindelse med nämnda fruntimmersskola inrätta ett *treklassigt fortbildningsläroverk*, med uppgift att bereda elever, hvilka genomgått fruntimmersskolekurs, tillfälle att inhämta för afläggande af studentexamen erforderliga kunskaper.

Den 31 oktober 1901 pröfvade Kejserliga Senaten godt meddela lärarinnan vid fruntimmersskolan *Fredrika Nathalia Granath* och fröken *F. Granath* tillstånd att upprätthålla en treklassig *småbarnskola*.

Åt lektorn *K. J. Jalkanen* med flere, hvilka senaste höst i Jyväskylä stad öppnat en finsk *förberedande skola* för elever, hvilka ärna söka inträde till lyceer och fruntimmersskolor, meddelade Kejserliga Senaten den 11 mars 1902 tillstånd att fortfarande upprätthålla detta läroverk, hvilket är afsedt att blifva fyrklassigt.

Nikolaistad.

Den till svenska klassiska lyceets fyra högsta klasser inrättade privata reallinjen har tidigare omtalats under de publika läroverken.

För upprätthållande af *finska fruntimmersskolan* beviljades genom nådig skrifvelse af den 19 september 1900 ett förhöjdt årligt statsunderstöd af 500 mark för första och 2,500 mark för hvarje af de fem högre klasserna, eller inalles 13,000 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Med anledning af en af skolans aktiebolag gjord anhållan befriade Kejsrerliga Senaten genom resolution af den 24 april 1902 bolaget från att efter den 1 juni 1902 till statsverket betala det belopp 1,800 mark, hvilket bolaget förbundit sig att årligen erlægga såsom hyra för det statsverket tillhöriga hus, hvilket öfverlåtits åt skolan till begagnande. Elevantalet 1899—1902 var resp. 164, 176, 143.

Den 19 juni 1902 meddelade Kejsrerliga Senaten föreståndarinnan *N. Ingman* med flere tillstånd att inrätta och den 1 nästinstundande september öppna ett *finskt fortbildningsläroverk*, vid hvilket undervisning skulle meddelas hufvudsakligast efter den plan, som blifvit stadfäst för Helsingfors finska af staten bekostade fortbildningsläroverk.

Lärarynnorna *E. E. Akola* och *E. M. Langhoff* beviljades i nåder den 14 september 1899 för upprätthållande af deras i Nikolaistad inrättade, »Vasa Primärskola» benämnda *förberedande skola* ett årligt statsbidrag af 600 mark för hvardera af skolans tvenne högsta klasser eller inalles 1,200 mark, att utgå under fem års tid från den 1 september 1899.

För upprätthållande af fröken *E. Kocks* svenska *förberedande skola* beviljades genom nådigt bref af den 19 september 1900 ett fortsatt årligt statsunderstöd af 600 mark för hvardera af skolans tvenne högsta klasser eller inalles 1,200 mark om året under fem års tid från den 1 september 1900.

Kristinestad.

Den 30 januari 1902 pröfvade Kejsrerliga Senaten godt förordna, att det för *svenska samskolans* fem lägsta klasser den 23 februari 1897 beviljade årliga statsunderstödet af 15,000 mark skulle från den 1 januari 1902 förhöjas till 4,000 mark per klass eller till inalles 20,000 mark, dock med vilkor att i skolan tillämpas den för reallyceernas fem lägsta klasser fastställda lektionsplanen samt att elevantalet å nämnda klasser uppgår till i medeltal minst 12 per klass. Elevantalet 1899—1900 var å fyra klasser 85, 1900—1902 å fem klasser 89 och 102.

Nykarleby.

Svenska fruntimmersskolan beviljades i nåder den 19 september 1900 ett fortsatt årligt statsunderstöd af inalles 2,500 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1900. Elevantalet var resp. 21, 22, och 18.

Jakobstad.

Den 14 maj 1901 meddelade Kejsrerliga Senaten, med anledning af en stadsfullmäktige gjord underdånig anhållan, tillstånd att utvidga det femklassiga *svenska realläroverket* till en åttaklassig samskola med vilkor, att vid det sålunda utvidgade läroverket undervisning i ryska språket meddelas under lika många veckotimmar, som stadgats eller framdeles kommer att stadgas för statens reallyceer. Läroplan för det utvidgade läroverket stadfastes samtidigt. Elevantalet å fem klasser 1899—1902 var resp. 83, 87, 98.

Gamlakarleby.

För upprätthållande af den af privata personer inrättade *finska samskolan* beviljades i nåder den 14 september 1899 för tre års tid, räknadt från den 1 september 1899, för enhvar i verksamhet varande klass ett årligt statsunderstöd af 2,500 mark eller således under läsåret 1899—1900 för trenne klasser 7,500 mark, under läsåret 1900—1901 för fyra klasser 10,000 mark och under läsåret 1901—1902 för fem klasser inalles 12,500 mark, med vilkor att elevantalet vid skolan uppgår till i medeltal minst 12 å hvarje klass. Den 3 april 1901 meddelade Öfverstyrelsen föreningen »Kokkolan suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö» tillstånd att öfvertaga och fortfarande upprätthålla nämnda läroverk. På anhållan af skolans garantiförening förhöjdes statsunderstödet genom nådigt bref af den 17 december 1901 sålunda, att för läroverkets upprätthållande beviljades 2,500 mark för enhvar i verksamhet varande klass, tills skolan blifver åttaklassig, samt derefter 20,000 mark för hela läroverket, med vilkor att undervisning i ryska språket vid skolan meddelas under lika många timmar som vid landets reallyceer. Statsunderstödet, hvarom sålunda förordnats, tilldelades läroverket från den 1 januari 1902 till utgången af år 1904. Ny lektionsplan stadfastes för läroverket den 4 mars 1902. Elevantalet 1899—1900 var å trenne klasser 94, 1900—1901 å fyra klasser 108 och 1901—1902 å fem klasser 138.

Den 24 oktober 1899 meddelade Kejsrerliga Senaten skolläraren *Eliel Rajander* tillstånd att inrätta en tvåklassig *svensk samskola*, hvars lärokurser skulle motsvara statslyceernas femte och sjette klasser. Till detta läroverk finge, om det syntes vara af behovet påkalladt, inrättas äfven en klassisk linje. Elevantalet 1899—1900 var å en klass 12.

Uleåborg.

Angående det af privata reallinjen till finska klassiska lyceets högsta klasser åtnjutna statsunderstödet har i det föregående redogjorts.

På därom gjord underdånig anhållan samtyckte Kejserliga Senaten den 24 januari 1900 till att det af enskilda personer i Uleåborgs stad, jämlikt nådig resolution af den 4 maj 1892, upprätthållna tvåklassiga *fortbildningsläroverket* finge utvidgas till ett treklassigt läroverk med till Universitetet ledande kurser och meddelade nämnda fortbildningsläroverk rätt att till Universitetet dimittera de elever, hvilka genomgått för studentexamen fastställda kurser och äro berättigade att blifva intagna till Universitetet. Jämte det förslaget till stadgar för den för detta läroverk bildade garantiföreningen fastställdes, pröfvade Kejserliga Senaten, med stöd af nådiga kungörelsen af den 28 mars 1899, godt bevilja nämnda fortbildningsläroverk ett årligt statsunderstöd af 2,000 mark för enhvar i verksamhet varande klass eller inalles högst 6,000 mark under fem års tid, räknadt från den 1 september 1899, dock med vilkor att, ifall elevantalet under någon tid tycktes nedgå under i medeltal tio per klass, statsunderstödet succesivt indrages. Elevantalet var 1899—1900 å tvenne klasser 24, 1900—1902 å trenne klasser 35 och 42.

Genom nådigt bref af den 17 december 1901 beviljades den af kollegan S. A. Westerlund upprätthållna finska *förberedande skolan* statsunderstöd till samma belopp som förut eller 600 mark för hvardera högsta klassen, således inalles 1,200 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1902 till utgången af år 1904.

Den 23 januari 1902 meddelade Kejserliga Senaten lärarinnan Nanny Lilius med flere tillstånd att från början af nästinstundande läseår i Uleåborgs stad upprätthålla en finsk samskola, afsedd att årligen klass för klass utvidgas till åttaklassig och i hvilken den för landsortens reallyceer den 6 september 1901 fastställda lektionsplanen kommer tillämpas.

Brahestad.

Direktionen för privata fyrklassiga *svenska samskolan* beviljades i nåder den 14 september 1899 för upprätthållande af nämnda skola fortsättningsvis 800 mark för första och andra klassen samt 1,200 mark för tredje klassen eller inalles 2,800 mark årligen, att utgå i två års tid från den 1 september 1899. Genom nådigt bref af den 17 december 1901 beviljades för upprätthållande af läroverket statsunderstöd till nyss nämnda belopp att utgå från den 1 januari 1902 till utgången af år 1904 samt ett extra bidrag af 935 mark för tiden från den 1 september 1901 till den 1 januari 1903. Elevantalet 1899—1902 var resp. 33, 29 och 34.

Genom resolution af den 1 oktober 1901 meddelade Kejserliga Senaten rektorn H. A. Ingman med flere tillstånd att i Brahestad inrätta en skola, med uppgift att meddela sådana elementära kunskaper, som erfordras för inträde till statens lyceer och fruntimmersskolor.

Kemi.

På därom i underdånighet gjord ansökan meddelade Kejsersliga Senaten den 14 maj 1901 stadsfullmäktige i Kemi tillstånd att, enligt en ansöknings bifogad läroplan, utvidga därvarande femklassiga *borgare- och samskola* till ett åttaklassigt läroverk för gossar och flickor, med vilkor att vid den sålunda utvidgade skolan meddelas undervisning i ryska språket under lika många veckotimmar, som i den för statens reallyceer fastställda läroplanen stadgats eller framdeles för nämnda läroämne kommer att stadgas.

Det för upprätthållande af skolans fem lägsta klasser tidigare beviljade statsunderstödet förhöjdes genom nådigt bref af den 5 november 1901 till 4,000 mark för klass eller till inalles 20,000 mark årligen, räknadt från den 1 januari 1902, dock med vilkor att å nämnda klasser tillämpas den läroplan, som den 6 september 1901 fastställdes för landets reallyceer, samt att elevantalet i medeltal uppgår till minst 12 per klass, Elevantalet var 1899—1900 å fyra klasser 60, 1900—1901 å fem klasser 73, 1901—1902 å sex klasser 73.

Kajana.

Med bifall till stadsfullmäktiges i Kajana underdåniga anhållan fann Kejsersliga Senaten den 14 augusti 1901 godt samtycka därtill, att det bidrag af 1,820 mark, hvilket Senaten den 5 september 1895 ur affidne referendarie-sekreteraren Bæcks donationsfond beviljat för bekostande af en latinkurs å andra och tredje klassen vid stadens femklassiga *samskola* under inalles 13 veckotimmar, från den 1 nästinstundande september skulle förhöjas till 2,800 mark om året, så att eleverna äfven å skolans fjärde och femte klasser blefve i tillfälle att som valbart ämne i stället för handarbete, sång, teckning och bokföring läsa latin under inalles 20 veckotimmar, enligt sådan fördelning, att nämnda språk å II klassen lästes 3 timmar, å III klassen 5 timmar samt å IV och V klasserna 6 timmar å hvardera, dock med vilkor att å II klassen minst fem elever läsa nämnda språk, hvaremot bidraget i sin helhet utbetalas, ifall å de följande klasserna åtminstone en af de elever, som å andra klassen börjat läsa latin, fortsätter sina studier i detta ämne. Ny lektionsplan för skolan stadfästes genom Kejsersliga Senatens resolution af den 22 maj 1902, och samma dag förhöjdes det läroverket tillförsäkrade statsunderstödet till 4,000 mark för klass eller inalles 20,000 mark om året, att utgå tillsvidare från den 1 januari 1903, med vilkor att elevantalet å klasserna är i medeltal minst 12 per klass. Elevantalet 1899—1902 var resp 53, 66 och 63.

Såsom af det föregående framgår, har på det privata skolväsendets område äfven under denna treårsperiod en liflig utveckling varit rådande. Tvenne till Universitetet ledande fullständiga samskolor hafva inrättats, en finsk i Uleåborg och en svensk i Viborg, båda afsedda att blifva åttaklassiga och upprätthållna af enskilda personer. Af femklassiga samskolor hafva af privata personer inrättats tre: en finsk i Helsingfors och Forssa, samt en svensk i Tavastehus. Som fortsättning till fykklassiga elementarskolan i Gamlakarleby har inrättats en privat svensk samskola, hvars kurser äro afsedda att motsvara dem, som genomås å femte och sjätte klasserna vid statens reallyceer.

Privata reallinjer hafva inrättats till de fyra högsta klasserna vid klassiska lyceerna i Åbo, Nikolaistad och Jyväskylä samt till femte klassen vid klassiska lyceet i St. Michel.

De femklassiga kommunala finska samskolorna i Nystad, Willmanstrand och Kemi, de privata samskolorna i Lahtis köping och Fredrikshamns stad, de femklassiga svenska realläroverken i Jakobstad och Mariehamn samt den af privata personer upprätthållna svenska samskolan i Tammerfors hafva alla blifvit utvidgade till åttaklassiga, fullständiga, till Universitetet ledande undervisningsanstalter.

Privata finska fortbildningsläroverk hafva inrättats i Viborg, Tavastehus, Nikolaistad och Jyväskylä.

Rätt att i faställd ordning dimittera elever till Universitetet har beviljats nya finska samskolan i Helsingfors, finska samskolorna i Nystad och Kotka, lyceet för gossar och flickor i Raumo, fortsättningsklasserna vid realläroverket i Mariehamn, svenska samskolan i Hangö samt finska fortbildningsläroverken i Tavastehus, Viborg, Kuopio och Uleåborg.

Nya förberedande skolor hafva med vederbörligt tillstånd inrättats: en finsk och en svensk i Helsingfors, en finsk i Fredrikshamn, tvenne finska i Jyväskylä, en finsk i Brahestad och en svensk i Mariehamn.

Elevernas antal och fördelning efter sitt modersmål voro i de privata läroverken, såvidt uppgifter därom till Öfverstyrelsen ingått, följande:

	Modersmål:				
	Gossar.	Flickor.	Finska.	Svenska.	Något annat språk.
1899—1900	3,244	5,223	4,107	4,097	163
1900—1901	3,662	5,753	4,839	4,390	176
1901—1902	3,753	6,155	5,426	4,313	169

Helsingfors, å Öfverstyrelsen för Skolväsendet den 25 maj 1904.

Y. K. YRJÖ-KOSKINEN.

W. Tawaststjerna.

Alexander Jefremow.

H. Paasonen.

Artturi H. Snellman.

Carl Svibergson.

Rättelser.

Sid. 19 rad. 4 uppfifrån står 1884	bör vara 1889
» » » » » förordningar	» » förordnanden
» 22 » 12 » » 2 januari	» » 17 januari
» 26 » 17 » » 1801	» » 1901
» 27 » 12 » » svenska reallyceet	» » svenska reallyceet i Abo
» 28 » 11 » » 15 januari	» » 16 januari
» 29 » 24 » » 23,693	» » 29,693
» 30 » 12 nedifrån » 13,370	» » 23,370
» 31 » 5 » » 1800	» » 1900
» 32 » 1 uppfifrån » 5 juli	» » 25 juli
» 34 » 2 » » 7 september	» » 3 september
» 42 » 8 nedifrån » fem klasser	» » femte klass
» 45 » 8 » » kollegatjänsten och	» » kollegatjänsten i religion och
» 47 » 10 » » 12 juli	» » 11 juli
» 49 » 7 » » 29 juli	» » 20 juli
» 51 » 14 » » 3 juni	» » 3 juli
» 55 » 9 » » 19 september	» » 14 september
» 56 » 14 uppfifrån » år 1903	» » år 1904
» » » 15 nedifrån » 2,000	» » 3,000
» 57 » 14 » » 1839	» » 1899
» 58 » 15 » » 144	» » 154
» 62 » 10 » » 1902	» » 1900
» 69 » 6 » » 1903	» » 1902

Öfriga fel — (bokstafsfel) — torde icke vålla något missförstånd.